

На основу члана 1. Саобраћајног правилника 2 («Службени гласник Републике Српске» – Публикација бр. 1 од 16. маја 2005. године), министар саобраћаја и веза
д о н о с и

40 САОБРАЋАЈНО УПУТСТВО

Уводне одредбе

Члан 1.

1. Одредбама Саобраћајног упутства (у даљем тексту: СУ 40) ближе се регулише обављање саобраћајне службе у случајевима на које је указано у Саобраћајном и Сигналном правилнику. Исто тако, ово упутство садржи и одредбе о вршењу саобраћајне службе које нису садржане ни у једном другом пропису.

2. Одредбе овог упутства које се односе на станице важе и за саобраћајна отпремништва и укрснице, уколико то за поједине случајеве овим упутством није друкчије одређено. Све одредбе прописане за саобраћајна отпремништва важе и за саобраћајно транспортна отпремништва.

О Д С Е К I

ОРГАНИЗАЦИЈА И АНАЛИЗА РАДА У СТАНИЦАМА

Пословни ред станице

Члан 2.

1. Станице су дужне да за извршење својих задатака спроведу такву организацију која ће омогућити правилну примену одредаба закона и других прописа који се односе на безбедност, уредност, економичност и пословност у превозу на железници.

2. Ради правилног обављања службе и рационалног кориштења техничких постројења, станице израђују «**Пословни ред станице**», у коме утврђују организацију рада с обзиром на месне прилике и природу послова саме станице.

У чворовима у којима под једну надзорну станицу потпада више службених места, ЖРС може одлучити да се изради заједнички Пословни ред I и II део, у којима треба обухватити одвојено заједничке одредбе, а одвојено посебне одредбе.

3. Пословни ред станице изађује се за станице, укрснице и саобраћајна отпремништва, и садржи одредбе:

- а) сталног значаја
- б) променљивог значаја.

4. Одредбе сталног значаја чине I део Пословног реда станице и обухватају:

а) преглед свих станичних сигнално-сигурносних, телекомуникационих и осталих техничких постројења станице, са исцрпним описом њихове употребе и намене;

б) организацију и начин вршења саобраћајне службе на појединим радним местима;

в) организацију и начин вршења транспортно-манипулативне службе на појединим радним местима;

- г) организацију и начин вршења послова осталих служби;
- д) посебне одредбе за станице на електрифицираним пругама;
- ђ) поступак у случају ванредних догађаја.

Пословном реду станице морају бити приложени ситуациони план сопствене станице, шеме суседних станица и свих подређених, службених места.

Ситуациони план израђује ЖРС за све станице, укрснице, товаришта и отпремништва на својој територији. Ситуациони план се израђује у једној од размера: 1:1000, 1:2000 или 1:2500 и мора да садржи:

- назив станице;
- положај, тип и број свих скретница;
- редни број сваког колосека исписан арапским бројевима;
- растојање између колосека у метрима са два децимала;
- корисну дужину, врсту (путнички, теретни или заједнички) и намену (пријемни, ранжирно отпремни, утовавно-истоварни, претоварни, локомтивски, извлачњак и др.), исписану на сваком колосеку;
- колосеке и зграде локомотивског депоа;
- стационажу по главним пролазним колосецима, километарски (km) положај улазних скретница и матичњака са обе стране станице;
- km положај краја слепог колосека и извалакача;
- km положај напојника, резервоара за воду и канала за чишћење ватре;
- km положај међика;
- km положај изолованих одсека, улазних и излазних изолованих шина;
- km положај улазних, излазних и граничник колосечних сигнала, њихову врсту (светлосни, ликовни) и назначење растојања од улазног сигнала до предсигнала;
- km положај стубова контактне мреже;
- km положај ваге и контролног товарног профила;
- km положај одвајања индустријских колосека из станице;
- km положај станичних службених зграда и њихову намену;
- унутрашње димензије магацина и димензије товарних рампи;
- приступне путеве, путне прелазе, потходнике и пасареле;
- ознаку места прелома нивелете са нагибима и њен km положај;
- km положај и ознаку специјалних уређаја на колосеку (грбина, колосечне кочнице, исклизнице);
- km положај каблова, водовода, канализације и гасних водова;
- линију експропријације;
- датум израде и потпис шефа службе која је план израдила.

На свим електрифицираним пругама Пословном реду станице морају бити приложене посебне шеме секционисања станице и подређених службених места, са подацима одређеним у Упутству за вршење службе на електрифицираним пругама.

Исто тако пословном реду станице морају бити приложена упутства за вршење службе на распутницама, раскрсницама и на месту прелаза са двоколосечне на једноколосечну пругу, упутства за послуживање транспортних отпремништава, товаришта, индустријских колосјека и слично, као и упутство за руковање сигнално-сигурносним уређајима којима је станица осигурана.

5. Одредбе промјенљивог значаја чине II део Пословног реда станице и обухватају извршење прописа везаних за важећи ред вожње и технолошки процес рада станице.

6. Пословни ред станице, пословне редове подређених службених места и упутства за рад у транспортним отпремништвима и товариштима израђује шеф станице, а одобрава их ЖРС. Остала упутства израђује ЖРС.

Станица доставља Пословни ред станице радној јединици (саобраћајној секцији) на чијој се територији налази, а ова са својим примедбама ЖРС на одобрење, уколико ЖРС не одреди друкчије.

7. Пословни ред станице I и II део израђује се у четири примерка ако ЖРС друкчије не одреди. По један примерак остаје ЖРС и радној јединици на чијој се територији станица налази, а два примерка достављају се станици. Један примерак налази се код шефа станице, а други се даје отправницима возова на употребу. За потребе других радних места у станици Пословни ред станице се умножава у потребном броју примерака, које оверава шеф станице.

8. На основу одобреног Пословног реда станице сачињава се извод одредаба за радна места: скретничара, вође и руковаоца маневре, одјавничара, телеграфисте, пописивача кола, транзитера и друга радна места која одреди шеф станице.

Извод из Пословног реда станице мора бити истакнут на видном месту у просторији односног радног места. Уколико извод из Пословног реда станице за поједина радна места садржи већи број одредаба, извод се израђује у виду књижице, која треба да буде доступна сваком раднику на односном радном месту.

У станицама где одређена радна места немају посебну просторију, шеф станице одређује просторију у којој ће се налазити извод из Пословног реда станице за односна радна места.

9. Пошто I део Пословног реда станице садржи одредбе сталног значаја, то се у њему спроводе само измене настале приликом реконструкције станичних постројења, измене саобраћајних прописа и слично.

10. Пословни ред станице II део израђује се приликом промене Општег реда вожње, а измене и допуне уносе се накнадно, уколико до њих дође у току важења реда вожње.

11. Све измене и допуне пословног реда станице врше станице према указаној потреби, а спроводе их кроз своје примерке, пошто их одобри орган из т. б. овог члана.

Белешке о допунама и изменама, као и одобрење органа из т. б. овог члана, уписују се у Пословни ред станице на за то одређеном месту.

12. Са одредбама Пословног реда станице, као и са његовим изменама и допунама, морају се упознати сви радници који долазе у обзир за извршење послова на одговарајућим радним местима.

Радници других јединица морају се такође упознати са одредбама Пословног реда станице које се на њих односе и то на начин који одреди ЖРС. Поједине одредбе треба објавити и у СТУ уз ред вожње, а нарочито оне које се односе на возно особље.

13. Премештени и новопримљени радници, као и радници који долазе на замену, имају се пре ступања на дужност упознати са одредбама Пословног реда станице, за што су одговорни ови радници и шеф станице.

14. Пријем на занање одредаба Пословног реда станице потврђују радници својим потписом на за то одређеном месту на крају Пословног реда станице који се налази код шефа станице, уз назнаку датума.

У посебним случајевима шеф станице може одредити држање Пословног реда станице са потписима радника и на другим подесним радним местима.

15. Програм редовног поучавања особља мора обухватити и одредбе Пословног реда станице I и II део, са свим њиховим изменама, допунама и прилозима.

Пословни ред станице I део

Члан 3.

1. Пословни ред станице I део израђује се на основу принципа постављених у т. 4. чл. 2. овог упутства, као и на основу конкретних питања садржаних у одредбама овог члана која детаљније упућују на проблематику и материју коју треба дефинисати у Пословном реду I део. С обзиром на организационе и технолошке специфичности сваке станице, садржај, обим и начин датих решења, као и нормативна форма не морају бити уједначени по јединицама и подручјима. Систем и форму одређује ЖРС, али одредбе Пословног реда морају имати јасну и одређену везу са одредбама овог упутства и основним одредбама осталих прописа који регулишу безбедан, уредан и економичан саобраћај.

А – Технички капацитети и опрема станице

2. Врста станице, станична, сигнално-сигурносна, телекомуникациона и остала техничка постројења станице:

1) Врста станице:

а) у погледу вршења саобраћајне службе (распоредна, ранжирна, међустаница, укрсница, саобраћајно отпремништво под надзором станице);

б) у погледу вршења транспортне службе (пријем и отпрема путника, пртљага, ствари, живог и покварљивог брута, колских пошиљака итд.);

в) границе станичног подручја у односу на отворену пругу, подручје локомотивског депоа, радионице и слично;

г) нагиби станичног платоа, простора од предсигнала до улазне скретнице и суседних просторних одсека.

2) Станична колосечна и друга техничка постројења:

а) подела колосечних паркова односно колосека и њихова намена (пријемни, пријемно-отпремни, отпремни, техничко-путнички, ранжирни, главни, споредни, извлачњак, манипулативни, гаражни, претоварни, за дезинфекцију, за оправку возила и др.);

б) означавање колосека и њихове корисне дужине;

в) индустријски колосеци који се одвајају из станице и са отворене пруге, са одговарајућим основним подацима из одредаба чл. 8. овог упутства.

г) остала станична техничка постројења (рампе, дизалице, товарни профили, колске ваге, преноснице, окретнице, тријангле, напојнице, јаме за чишћење ватре, електровучна постројења, уређаји за снабдијевање водом, гасом, течним горивом, за пробу ваздушних кочница, за предгријавање путничких гарнитура и др.).

3) Опрема станице сигнално-сигурносним постројењима, са назначењем километарског положаја њиховог места уграђивања:

а) начин осигурања (релејно, електромеханичко, механичко, скренице осигуране бравама без или у зависности са главним сигнаlima, неосигуране скретнице и друге врсте осигурања);

б) стални сигнали (место и удаљеност главних сигнала од скретница односно тачке коју штите, место и удаљеност предсигнала од улазног, станичног заштитног односно излазног сигнала, понављачи предсигнализација, допунски сигнали главних сигнала и предсигнала, гранични колосечни сигнали, маневарски сигнали, сигналне ознаке у станици и др.);

в) подаци о скретницама и њиховом осигурању (број скренице, редован положај, зависнос са главним сигнаlima и начин постављања скретница, осигурање бравама, у ком положају и којим системом брава, без икаквог осигурања и слично);

г) путни прелази и начин обезбеђења саобраћаја преко путних прелаза на подручју станице и на отвореној прузи суседних међустаничних одсека (браницима, светлосним сигнаlima и др.) и

д) просторни сигнали АПБ-а до суседних станица, за једна и други смер, њихов број и километарски положај.

4) Опрема станице телекомуникационим уређајима и средствима за споразумевање.

а) телеграфски уређаји;

б) телефонски уређаји, укључени или неукључени у уређаје за регистровање једнострано или двострано снимање, контрола рада снимања, да ли је уређај опремљен давачем тачног времена, станица у којој је уређај за регистровање смјештен и на којем рејону се врши снимање;

в) радио-уређаји укључени или не у уређаје за регистровање, посебно по врстама односно намени;

г) врсте телеграфских и телефонских водова и начин њиховог кориштења, водови одређени за пословна и саобраћајна саопштења, водови са прикључницама пружних телефона или телефона код главних сигнала, водови за техничко одржавање, водови за преношење тачног времена;

д) станице везе, службена и радна места укључена у поједине водове;

ђ) ЖАТ централе и разне врсте посредовања;

е) аутоматски ЖАТ-телефони;

ж) интерфонски и разгласни уређаји, њихова намена и подручје рада.

Б – Организација и начин вршења саобраћајне службе

3. Организација и начин вршења саобраћајне службе на појединим радним местима обухватају:

1) Број радних места отправника возова, њихова подручја, делокруг рада и међусобна сарадња. При одређивању дужности отправника возова, за случај када, у једној смени ову дужност обавља више од једног отправника возова, држати се одређених принципа из одредаба о подели дужности спољњег и унутрашњег отправника возова (чл. 6. овог упутства).

2) Број радних места заменика и помоћника шефа станице, надзорног радника за саобраћајну службу, школског инструктора, распоредног радника станичног и

возног особља, и делокруг њиховог рада у односу на извршење саобраћајно-транспортне службе.

3) Број и распоред радних места скретничара односно скретничара-блокара, надзорног скретничара и њихова подручја.

4) Чување кључева и дупликата кључева закључаних скреница и исклизница станице и подређених службених места, као и посебне ручице (курбле) за ручно покретање скретничких поставних справа и преносне скретничке (амбулантне) браве.

5) Време и начин предаје и пријема службе станичног особља, начин јављања на дужност станичног и возопратног особља и да ли шеф станице редовно присуствује предаји и пријему службе.

6) Место примопредаје локомотива између станице и локомотивског депоа (граничник).

7) Начин наручивања и отказивања локомотива (возне, запреге, потискивалице и маневарке) и возопратног особља за уведене ванредне и отказане редовне или већ уведене ванредне возове.

8) Редовно место заустављања возова са превозом путника.

9) Начин запрезања и потискивања возова, са ознаком релације на којој се врши запрезање или потискивање.

10) Начин обавештавања заинтересованог особља у станици, локомотивском депоу, ЦДУ, ЕВП и на прузи о променама у саобраћају, закашњењу и превременом саобраћају возова, а поште и путника само о закашњењу ваозова са превозом поште и путника.

11) Начин отправљања возова (директно, индиректно).

12) Начин утврђивања да је завршни возопратилац на свом месту код возова са смањеним бројем возопратног особља, односно код свих возова где због месних прилика отправник возова не види завршног возопратиоца.

13) Како и под којим условима се врши индиректна отпрама локомотивског воза, уколико је такво отпрамање одобрено.

14) Поступак отправника возова у станицама где се одваја више пруга, као и у станицама са посебним путничким и теретним подручјем, с обзиром на пресецање путева вожње.

15) Поступак код отправљања возова неправилним колосеком двоколосечне пруге.

16) Одређивање колосека и поступак при пријему и саобраћају возова са нарочитом пошиликом, снежног гртала и ралице.

17) Највећа допуштена дужина воза и највећа допуштена оптерећења возила по осовини и по дужном метру на припадајућим распоредним одсецима.

18) Поступак у случају прекида рада у станици и одјавницама суседних станичних одсека пруге (место, начин чувања и поступак са кључевима закључаних скреница, исклизница и службених просторија службених места у којим престаје служба, дужности радника који за време прекида службе надзире – чува службено место и др.).

19) Начин на који се обављају пробе ваздушних кочница (потпуне и скрећене) вучним возилом или посебним уређајем.

20) Начин споразумевања о постављању маневарских путева вожње при маневрисању у станици где се скретнице постављају централно (врста сигналног средства, где се сигнално средство налази, ко рукује сигналним средством односно ко

даје сигналне знаке, да ли возовођа односног воза врши дужност руковаоца маневре и ко га снабдева сигналним средствима и др.).

21) Обезбеђење пута вожње код уласка, изласка или проласка возова и начин вршења прегледа скретница од стране отправника возова или надзорног скретничара, с обзиром на врсту осигурања:

а) радна места која редовно учествују при обезбеђењу пута вожње;

б) назначење места где се налази књига за упис извршеног прегледа скретница на лицу места, као и када се и које скретнице прегледају на лицу места;

в) начин међусобног обавештавања скретничког особља о слободности колосека и избештавања отправника возова о извршеном обезбеђењу пута вожње;

г) начин руковања станичним главним сигнаlima и извештавања отправника возова о постављању улазног сигнала у положај за забрањену вожњу, у случају кад се сигнаlima рукује из скретничке поставнице;

д) заустављање возова испред улазног сигнала при једновременом доласку возова из два или више праваца, као и када се мора обуставити маневрисање пре вероватног доласка воза до улазног сигнала, узимајући у обзир нагиб пруге и станице, као и остале прилике у станици;

ђ) поступак у случају промене улазног колосека за долазећи воз и начин обавештавања осталог заинтересованог особља о промени улазног колосека;

е) поступак када се воз прима на заузети колосек, на колосек подељен на ограничене одсеке пута вожње и на колосек на коме није обезбеђен пут претрчавања;

ж) начин обавештавања отправника возова да је воз приспео цео и сместио се унутар међика;

з) начин на који се скреничко особље уверава у слободност колосека и међика;

и) предавање кључева закључаних скретница возовођи (машиновођи) код укрштавања;

ј) место одређено за сачекивање возова од стране скретничара, скретничара-блокара, односно надзорног скретничара;

к) начин уписивања броја колосека у фонограмима за обезбеђење пута вожње (арапским бројем и словима, или само арапским бројем);

л) начин обавештавања маневарског особља о потреби обустављања маневре;

љ) присуствовање надзорног скретничара (скретничара) на улазној страни или на другом месту при издавању наређења за обезбеђење пута вожње за излаз воза.

22) Извештавање отправника возова да су по завршеној маневри главни колосеци слободни.

23) Извештавање отправника возова о предузетим мерама безбедности по завршеном маневрисању: заштићивање возила, обезбеђење возила од самопокретања и одбегнућа, смештај посебних возила (нарочите пошилке, експлозив) и сл.

24) Начин обезбеђења саобраћаја преко путних прелаза у станицама и на отвореној прузи суседних међустаничних одсека:

а) руковање браницима на путним прелазима;

б) поступак у случају квара уређаја којима се обезбеђује саобраћај на путним прелазима;

в) начин обавештавања особља које обезбеђује саобраћај на путним прелазима о потреби руковања уређајима односно поседања путних прелаза (звоновни сигнални знаци, авиза, предавиза, наређење за обезбеђење пута вожње и др.).

25) Редован преглед скретница, колосека и сигурносних уређаја од стране отправника возова, надзорног скретничара и скретничара, време када се врши преглед скретница и олакшице за отправнике возова које прописује ЖРС.

26) Организација маневарске службе којом треба обухватити:

а) поделу маневарских подручја и распоред мааневарки;

б) мере безбедности приликом маневре с обзиром на долазеће и одлазеће возове, начин контроле положаја улазног односно станичног заштитног сигнала од стране отправника возова односно скретничара;

в) начин давања наређења руковацу маневре и машиновођи за маневрисање преко сигнала границе маневрисања, уколико се наређење не може дати општим налогом;

г) мере за одбацивање и спуштање кола, и да ли је дозвољен енглески начин одбацивања и одбацивањ уопште; колосеци и места на којим је потпуно или делимично забрањено спутштање или одбацивање кола; услови, поступак и уређаји за енглески начин одбацивања кола;

д) количина одговарајућих ручних папуча, поступак у погледу њиховог коришћења и начин њихове употребе и чувања на појединим радним местима;

ђ) распоред папучара и њихово подручје на ранжирним колосецима;

е) изузетна употреба притврдних кочница у току кретања возила, када су испуњени потребни услови;

ж) мере за обезбеђење возила од одбегнућа и самопокретања у станици;

з) назначење колосека на којима се маневарске вожње могу вршити само са нарочитом опрезношћу и под посебним условима (тријангла и сл.);

и) начин регулисања вожње и пратње локомотива на подручју станице, између појединих подручја станице, као и између станице и локомотивског депоа или радионичког подручја;

ј) учешће станичног особља при снабдевању локомотива, моторних гарнитура и путничких кола угљем, водом или течним горивом, као и поступак кад у напојној станици нестане воде или горива;

к) одређени колосеци за смештај кола товарених експлозивом или запаљивим стварима и мере безбедности при маневрисању с оваквим колима;

л) поступак код отквачивања кола мотком или виљушком у станицама у којима је то одобрено;

љ) обезбеђење саобраћаја на путним прелазима за време када се преко њих врши маневрисање, са назначењем времена после ког се мара прекинути маневра ради омогућивања друмског саобраћаја;

м) дозвољени број осовина кола при маневрисању кочен директоном кочницом локомотиве, као и број осовина које треба додатно кочити ручно, с обзиром на врсту локомотиве, нагиб колосека и брзину маневарске вожње;

н) начин међусобног споразумевања отправника возова, вође маневре, руковаоца маневре и скретничког особља у погледу маневарског рада (телефоном, сигналним знацима, разгласним УКТ-уређајима или довикивањем), код споразумевања телефоном предвидети поступак у случају квара телефона;

њ) начин употребе разгласних уређаја и радио-везе при маневрисању на основу упутства о коришћењу ових уређаја;

о) највећа дозвољена брзина маневрисања при маневрисању преко скретница уз језичак с обзиром на дужину предскретничког изолованог одсека у станицама

опремљеним релејним и електронским СС-уређајима при централном постављању скретница;

п) случајеви када је обавезно ваздушно кочење маневарских састава зависно од броја осовина и нагиба колосека, као и обавеза пробе ваздушних кочница.

27) Поступак када воз пролази станицу без задржавања, а треба га у станици зауставити.

28) Мере које треба предузети у саобраћајном отпремништву код укрштавања два воза када је један, са прекораченом дужином.

29) Одређивање дужине пута претрчавања, који се мора имати у виду код обезбеђења уласка возова.

30) Мере које треба предузети приликом уласка и изласка возова за случајеве:

а) када је једновремени улазак, излазак или улазак и излазак два или више возова допуштен, с обзиром на пресецање путева возжње и

б) када једновремени улазак, излазак или улазак и излазак два или више возова није допуштен, с обзиром да се путеви возжње секу.

31) Поступак у погледу јављања о насталој сметњи и обезбеђењу саобраћаја за време трајања сметњи на СС-уређајима у станици и АПБ-у на пружи.

32) Начин отправљања возова када се у станици стекне више возова.

33) Предаја и пријем воза односно кола између возног, станичног и техничко-колског особља.

34) Поступак приликом потискивања возова из станице на отворену пругу, где треба обухватити:

а) начин потискивања (са закваченом или незакваченом локомотивом);

б) место где се смешта потискивалица, уколико није могла да пређе иза последњих кола пре поласка воза;

в) улазни колосек, место заустављања и чекања локомотиве која се враћа са отворене пруге после потискивања.

35) Начин смештања предмета и материјала у колосеку, поред колосека и између колосека, у смислу одредаба Правилника 314.

36) Начин обезбеђења пружних радничких одреда за време извођења радова на колосецима станичног подручја.

37) Место где се држе прописи за радна места која немају сталне просторије.

Ц – Организација и начин вршења транспортно-манипулативне службе

4. Организација и начин вршења транспортно-манипулативне службе обухвата:

1) Посебне одредбе о увођењу возова, пријављивању и дозначавању брута.

2) Мере које треба предузети ради обезбеђења путника приликом уласка, изласка и састајања возова, с обзиром на станичну зграду и пресецање путева возжње на подручју перона и простора одређеног за путнике. Овде обухватити и стајалишта на довоколосечној пружи.

3) Организација отправљања путника и обезбеђења места у возовима (путничке благајне, служба резервисања места, информативна служба и др.).

4) Организација манипулације при превозу ствари (постројења и уређаји за манипулацију при превозу ствари, магацински и манипулативни колосеци, радна места и радно време, предаја и пријем службе и кључева магацина, пријем, отпрема, приспеће и издавање пртљага, експресних пошиљака и ствари).

- 5) Назначење дана са јачим путничким саобраћајем.
- 6) Организација поштанске и носачке службе на перонима.
- 7) Мере које треба предузети да се корисницима путног прелаза у стници или њеној непосредној близини омогући безбедан прелаз.
- 8) Мере које треба предузети за брз и уредан утовар и истовар денчаних пошиљака.
- 9) Начин послуживања индустријских колосека, транспортних отпремништава и товаришта.
- 10) Где и ко врши преглед кола пре доставе на утовар у службеним местима у којима нема саобраћајног особља.
- 11) Организација постављања и скидања путоказних табли на путничким колима.

Д – Организација и начин вршења послова осталих служби

5. Организаација и начин вршења послова осталих служби обухвата:
  - 1) Начин требовања и расподеле потрошног материјала, и радници који су за то задужени.
  - 2) Организација послова евидентирања радног времена радника, издавање налога за службена путовања.
  - 3) Поступак око пријема пријава радника и саслушавање ових по учињеним неправилностима и неуредностима при извршавању дужности.
  - 4) Распоред чишћења и подмазивања скретница, скретничких сигнала и сигналних светиљки. Пуњење и издавање акумулаторских батерија за завршне и ручне сигналне светиљке.
  - 5) Време и место обавештавања возопратног особља о распореду пратње возова.
  - 6) Начин и поступак око поучавања особља, и лица задужено за поучавање особља.
  - 7) Начин доставе пословних телеграма и којим местима и радним јединицама.
  - 8) Јединице којима се пријављују сметње и кварови на контактної мрежи и другим стабилним постројењима електровуче у станици.
  - 9) Јединице којима се пријављују сметње и кварови на ТК и СС-уређајима, и седишта деоница ТК и СС-постројења.
  - 10) Организација осталих послова на појединим радним местима:
    - а) Потражно-рекламациона служба
    - б) Железничко-царинска служба
    - в) Распоредна служба
    - г) Поучавање особља
    - д) Иследна служба
    - ђ) Служба обавештавања
    - е) Коришћење чекаоница и осталих просторија за путнике и
    - ж) Употреба коначишта возног особља и осталих просторија за службени дневни или ноћни боравак.
  11. Друге организационе мере у вези са пословањем и радом са железничким радницима, путницима, корисницима железничког превоза, трећим лицима и лицима која су у уговорној обавези са железницом.

Е – Посебне одредбе за станице на електрифицираним пругама

6. Пословни ред станице за станице са електрифицираним пругама треба да обухвати, поред одредаба наведених у т. 1. до 5. овог члана, још и следеће посебне одредбе:

1) Преглед и опис уређаја стабилних постројења електровуче који се налазе у станици:

а) шема контактне мреже у станици са уочљиво означеним елементима на мрежи, место где се шема налази;

б) назначење колосека који су електрифицирани;

в) манипулативни колосеци који су редовно без напона у возном воду, код којих се напон укључује само за време маневрисања, као и место где се налазе растављачи за поједине манипулативне колосеке;

г) место одређено за чување кључева растављача;

д) радници одређени за обавештавање лица која раде на манипулацији ствари да ће бити укључен напон у возни вод;

ђ) бројеви носећих стубова и портала контактне мреже укључујући стубове (портале) изолованих преклопа у станици на којима су уграђени расклопни апарати и други уређаји стабилних постројења електровуче, као и сигналне ознаке које означавају границе уздужног и попречног секционисања, односно границе возног вода са напоном и возног вода без напона;

е) станични изоловани преклопи, њихова намена, место где се налазе, њихова дужина и удаљеност од границе маневрисања односно међика и улазног сигнала, и начин њиховог означавања;

ж) извршне одредбе за маневрисање од границе маневрисања односно почетка преклопа, како би се очувала безбедност саобраћаја и лица запослених на одржавању контактне мреже, и то нарочито на двоколосечним пругама где је на излазном колосеку преклоп постављен асиметрично у односу на преклоп и улазни сигнал правилног колосека;

з) телефонски водови за међусобно споразумевање станица, електровучних подстанци (ЕВП), центара даљинског управљања (ЦДУ), радионица за одржавање и помоћних телефонских места на отвореној прузи.

2) Седиште радне јединице за одржавање стабилних постројења електричне вуче и радионица за одржавање контактне мреже и постројења и уређаја ПС, ЕВП и ЦДУ.

3) Помоћне направе и опрема за обављање службе:

а) мотке за уземљење, изоловане рукавице, изоловане простирке и др., место где се оне чувају, ко и када њима рукује;

б) расклопни апарати (растављачи) и њихова употреба у подужном и попречном секционисању, ко је овлашћен да рукује њима и чува кључеве, као и где се чувају дупликати кључева, рејон нападања секција и деоница;

в) подручје секције односно одсека контактне мреже за које служе поједини прекидачи или растављачи при укључивању или искључивању напона;

г) дневник манипулације (Е-2) за евидентирање употребе расклопног апарата и ко га води;

д) стални сигнали за електричну вучу у станици и место где су уграђени.

4) Одређена радна места за чување преносних сигналних средстава потребних за показивање сигналних знакова за електричну вучу.

5) Осигурање саобраћаја на електрифицираним пругама:

а) обавештавање станица, станичног и пружног особља и особља ЦДУ односно ЕВП на односном распоредном одсеку о одступању од врсте вуче предвиђене редом вожње код појединих возова;

б) мере које треба предузети при вожњи са спуштеним пантографом по наређењу или у случајевима неке друге настале потребе, имајући у виду профил пруге;

в) начин обавештавања заинтересованог особља у станици и на прузи о промени редовног стања напона у возним водовима;

г) поступак код постављања захтева за обављање маневре на манипулативним колосецима чији су возни водови редовно без напона, као и извештавање отправника возова о завршетку обављене маневре;

д) мере и поступак код предузимања мера безбедности при утовару или истовару на манипулативним колосецима или отвореној прузи;

ђ) организационе мере за чишћење снега са крова кола или товара у возовима у току зиме.

б) Изузетне мере које треба предузети при пријему и отпреми возова кад наступи делимична или потпуна сметња на станичном возном воду.

7) Запрезање и потискивање возова на појединим електрифицираним пругама или њиховим деловима, отпремање радних парних локомотива ван службе.

Ф – Ванредни догађаји

7. Поступком у случају ванредних догађаја у смислу Правилника 19 и Упутства 79, треба да се обухвате следећи основни елементи:

1) Домицилна станица колских дизалица, снежних гртала и ралица и електровучних возила снабдених пантрографом за скидање леда.

2) Домицилна станица помоћних локомотива и помоћних возова.

3) Седиште секције за одржавање пруге и шефа пружне деонице, локомотивског депоа и предузећа за одржавање возила.

4) Списак руководиоца радних јединица и њихових заменика који се позивају при ванредним догађајима, њихове адресе и бројеви телефона.

5) Седиште надлежног лекара јавне здравствене службе и број телефона.

6) Место најближе болнице и број телефона.

7) Место најближег пожарног одреда и број телефона.

8) Место седишта скупштине општине и број телефона.

9) Место седишта надлежног МУП-а и број телефона.

10) Место седишта надлежног јавног тужиоца, истражног судије и инспекције рада и бројеви њихових телефона.

11) Поступак у случају пожара у станици, у возовима и на отвореној прузи. Ватрогасне екипе и ватрогасна опрема.

12) Приправност за случај сметњи у саобраћају услед снежних вејавица, буре, поплава и ванредних догађаја.

13) Место где се налази приручна аптека.

14) Пратња помоћних возова.

15) Место привредне организације и друштвене установе од који се могу тражити друмска возила за превоз путника у случају настале сметње.

16) Помоћна пруга којом се имају отпремити возови (путнички и теретни) у случају непредвиђеног затвора пруге.

17) Поступак са сигналним жицоводима и поставним справама при саобраћају снежног гртала.

18) Километарски положај границе подручја станице у смислу надлежности за ислеђење ванредног догађаја.

19) Посебне мере које треба предузети у сарадњи са општинским штабом цивилне заштите у случају већих опасности по становништво.

20) Посебне мере које треба предузети при ванредним догађајима на електрифицираним пругама.

Пословни ред станице II део

Члан 4.

1. Поред одредаба сталног значаја, организација саобраћаја зависи и од елемената који су специфични за одређени период времена и одређене превозе, те извршење одређених послова везаних за реализацију реда вожње тражи унапред утврђен ред и технологију у погледу кориштења станичних капацитета. Стога Пословним редом II део треба да се обухвате послови саобраћајно-техничке и осталих служби и изврше одговарајуће припреме за наступајући ред вожње.

2. Саобраћајно-технички послови

1) Редовни колосеци за улаз редовних и ванредних возова,

2) Одређивање колосека за састав појединих возова, уз назначење бројева возова.

3) Возови који се ранжирају односно прерађују у станици, уз назначење бројева возова.

4) Којим возовима се врши отпремање појединих врста брута (живог, брзопокварљивог и др.), празних кола, којих ранжирних рејона и група рејона.

5) Смештај заосталог брута и гарирање кола.

6) Додавање поштанских, курсних, сабирних и других кола.

7) Ванредна употреба колосека и скретничких веза код улаза и излаза извесних возова у одређеним случајевима.

8) Време примопредаје локомотива локомотивским депоима у крајњим станицама и у станицама смене локомотива по доласку воза.

9) Време за пријављивање и планирање отпреме брута.

10) Нарочите одредбе о месту заустављања извесних возова, уз назначење бројева возова.

11) Изузетне одредбе за поједине саобраћајане ситуације.

12) Одређивање места где локомотиве (возна, запрега, потискивалица) сачекују смену радних локомотива код појединих возова.

13) Улазни колосек и место заустављања локомотивских возова који се враћају са запрезања или потискивања, уз назначење бројева возова.

3. Послови осталих служби

1) Организација пописивања возова и кола.

- 2) Место за гарирање резервних путничких кола и гарнитура.
  - 3) Утовар, истовар и увршћивање кола са аутомобилима у брзе и путничке возова.
  - 4) Који возови су редом вожње одређени за послуживање индустријских колосека, транспортних отпремнишава и товаришта, као и посебне одредбе о њиховом саобраћају, с обзиром на ситуацију у време њиховог саобраћаја. Ако се послуживање ових службених места врши посебним маневарским саставима, одредити време послуживања с обзиром на саобраћајну ситуацију према реду вожње.
  - 5) Време одређено за послуживање магацинских колосека, као и других утоварних односно истоварних колосека станице, локомотивског депоа, радионице, секције ЗОП, претоварних колосека и др.
  - 6) Поступци који се односе на правилно коришћење стабилних постројења електровуче.
4. Остале припреме
- 1) Место и начин снабдевања резервоара и судова у путничким колима водом и хигијенским материјалом у полазним и успутним станицама, и који су радници задужени да то учине.
  - 2) Место и врста чишћења путничких кола и службе задужене да то чине.
  - 3) Мере опрезности за улазак, излазак, укрштавање и претицање појединих возова, с обзиром на положај станичне зграде, кратке пријемне колосеке, пресецање путева вожње, уз назначење бројева возова.
  - 4) Време одређено за снабдевање маневарки водом и горивом.
  - 5) Време постављања путничких гарнитура на перон за улазак путника и време извлачења ових са перона по изласку путника, конкретно за сваки воз.
  - 6) Квачење локомотива код возова, ко од радника ове послове обавља редовно, а ко изузетно.
5. На пругама опремљеним телекомандом Пословни ред станице II део обухвата одредбе које извршава возни диспечер, односно радник службеног места у смислу саобраћајних прописа којима се регулише саобраћај на ТК-прузи.
6. ЖРС може да донесе одлуку да се за поједина службена места не израђује Пословни ред станице II део уколико у току целог важења реда вожње неће бити потребно да се унапред прописују одговарајуће организационе мере за извршење реда вожње.

Основе за израду технолошког процеса рада станице

Члан 5.

1. Технолошки процес рада станице је утврђени систем организације рада, којим је предвиђено: начин извршења маневре, начин и редослед извршења свих операција на возовима и колима, начин оперативног руковођења и планирања рада станице, норме за извршење појединих операција које се обављају у станици и норме за укупно задржавање кола у станици по типовима.

2. Начин израде технолошког процеса рада станице прописује се посебним упутством које треба да садржи:

- 1) Дефинисање техничких и радних карактеристика станице, са општим описом средстава, организације руковођења и начина рада.
  - 2) Опис постављених задатака које односна станица треба да извршава у погледу обраде возова и без прераде.
  - 3) Графички приказ долазећих и одлазећих возова по врстама и правцима, према графикону реда вожње за који се технолошки процес саставља.
  - 4) Одређивање најоптерећенијег периода дана у погледу доласка и одласка возова за прераду.
  - 5) Одређивање намене колосечних паркова и појединих колосека, маневарских локомотива и маневарских зона.
  - 6) Преглед одређених норми за поједине операције са колима и возовима.
  - 7) Графички преглед претходних, главних и завршних операција код возова у току 24 часа.
  - 8) Утврђивање потребног броја радника који извршавају поједине операције, и одређивање њихових задатака код сваког воза у току 24 часа.
  - 9) Утврђивање степена усклађености реда вожње долазећих возова са радом ранжирне станице у пријемној групи и на маневарским постројењима.
  - 10) Одређивање норме времена накупљања кола за поједине возове и усклађеност са редом вожње одлазећих возова, као и одређивање норме бављења кола у ранжирној станици.
3. Технолошки процес рада израђује се за ранжирне станице, као и за друге станице које одреди ЖРС.

Подела дужности на спољњег и унутрашњег отправника возова

Члан 6.

1. У распоредним, ранжирним и другим станицама у којима због јачине саобраћаја послове отправника возова не може да обавља један радник, дужности отправника возова деле се и распоређују на унутрашњег и спољњег отправника возова.
2. Рад унутрашњег отправника возова обухвата, углавном, регулисање саобраћаја возова између службених места, руковање сигнално-сигурносним уређајима, давање наређења за обезбеђење пута вожње код уласка, изласка и проласка возова и вођење оперативне евиденције (унутарњи рад), а спољњег отправника возова, рад на терену (спољни рад).
3. Пошто свака станица има своје специфичности, како у погледу извршења задатака тако и у погледу станичних постројења (положаја група колосека и њихове повезаности, начина осигурања итд.), то се за поделу дужности на спољњег и унутрашњег отправника возова не могу дати у сваком случају и за сваку станицу јединствени прописи.
4. Начелне дужности спољњег и унутрашњег отправника возова прописују се Правилником 2, а конкретна подела дужности прописује се Пословним редом станице.
5. У врло јаким ранжирним односно распоредним станицама може се за планирање отпреме брута, као и за план саобраћаја и формирања возова, одредити посебан станични радник односно отправник возова, али објављивање саобраћаја и у овом случају мора остати у надлежности унутрашњег отправника возова.

У станицама у којима послови обезбеђења саобраћаја не ангажују потпуно унутрашњег отправника возова, могу му се доделити послови планирања отпреме брута и саобраћаја.

6. Дужности планирања отпреме брута и увођења возова у саобраћај неће се дати спољњем или унутрашњем отправнику возова, односно одређеном станичном раднику, уколико је посебним наређењем одређено да ово врше саобраћајни диспечери.

7. При одређивању дужности спољњег и унутрашњег отправника возова, треба имати у виду да у највише случајева поједине послове не могу обављати независно и самостално један односно други отправник возова. Због тога мора безусловно постојати најужа повезаност и сарадња између оба отправника возова, како би се обезбедила сигурност, редовитост и економичност у саобраћају. Ову повезаност и сарадњу треба нарочито постићи при:

- а) пријему возова у станицу;
- б) одређивање улазног колосека и обезбеђивању пута вожње долазећим и одлазећим возовима;
- в) обезбеђењу пута вожње локомотивама које долазе из, односно иду у локомотивски депо;
- г) обезбеђењу маневарског пута вожње за постављање и одвачење путничких гарнитура на , односно са перонских колосека;
- д) пребацивању брута;
- ђ) постављању станичних главних сигнала у положај за дозвољену вожњу;
- е) отправљању возова;
- ж) давању сигналних знакова за објављивање вожње возова;

8. У Пословном реду станице повезаност и сарадња спољњег и унутрашњег отправника возова мора бити јасно и тачно одређена за сваки поједини случај, као и када је један од отправника возова спречен да врши своје послове па га привремено замењује други.

9. Прописима о подели дужности морају се одредити начин и средства за међусобно споразумевање спољњег и унутрашњег отправника возова, као и поступак у случају квара на средствима за споразумевање.

Основе за израду упутства о вршењу саобраћајне службе на распутницама

Члан 7.

1. Распутница је службено место на отвореној прузи од које се одваја нека друга пруга, и служи за регулисање прелаза возова са заједничке на одвојну пругу и обратно.

2. У погледу конструкције и прикључних веза, распутница може бити подешена за прелаз и саобраћај возова на одвојну пругу из једног или оба семера пруге са које се одваја одвојна пруга.

Распутница за један правац омогућава прелаз возова на одвојну пругу и обратно само у једном смеру, док распутница за два правца омогућава саобраћај на одвојну пругу и обратно у оба семера пруге са које се одваја одвојна пруга.

Распутница за прелаз возова из оба семера на одвојну пругу израђује се у виду тријангле, чије одвајање може бити са отворене пруге из оба семера, или из једног семера са отворене пруге, а из другог семера из станице.

3. У погледу регулисања саобраћаја узастопних возова распутница може да се користи и као одјавница.

Распутнице могу да се користе и за регулисање саобраћаја супротних возова ако су поседнуте отправником возова или саобраћајним отрпемником и опремљене пружним главним сигнаlima. За овакве распутнице је, исто тако, одређена врста заштитног колосека и његова улога у обезбеђењу саобраћаја на распутници (одредбе Закона о ЖРС).

4. Упутством о вршењу службе на распутници треба као основно прописати начин регулисања саобраћаја супротних и узастопних возова преко распутнице и заједничког дела пруге, како би се осигурао уредан и безбедан саобраћај и избегло задржавање возова испред заштитног сигнала распутнице, придржавајући се основних саобраћајних прописа Правилника 1 и 2.

5. Свака распутница мора бити заштићена заштитним сигнаlima, који морају бити у зависности са одвојним скретницама, као и у међусобној зависности, тако да је истовремено могуће обезбедити пут вожње и заштитним сигналом дозволити слободан прелаз преко распутнице само за један правац и један смер. Контрола положаја сигнала врши се из суседне станице, односно скретница се стално поседа ако нема техничке контроле (одредбе Закона о ЖРС).

6. Пошто свака распутница има своје специфичности, то упутство о вршењу службе на распутници треба да садржи углавном следеће податке:

а) опште одредбе,

б) организацију службе и

в) извршне одредбе.

7) Општим одредбама треба да се обухвате:

1) Улога распутнице у погледу регулисања саобраћаја супротних и узастопних возова.

2) Место и километарски положај распутнице у односу на пругу од које се одваја прикључна пруга, као и у односу на суседне станице, уз ознаку километраже према уздужном профилу, нагиб пруге у свим правцима, евентуални заштитни колосеци и њихова дужина, опис свих пруга, из назнаку да ли су једноколосечне, двоколосечне или паралелне.

3) Систем осигурања (механички, електромеханички, електрорелејни итд.), место заштитних сигнала и њихова зависност, као и зависност сигурносних уређаја са суседним станицама. Код механичког осигурања са поуздано закључаним скретницама, означити систем помоћу којег је постигнута зависност заштитних сигнала са путевима вожње.

4) Телекомуникациона средства за споразумевање, уз назнаку позивних знакова службених и радних места укључених у ову везу.

5) Локални звоновни сигнални знаци, уколико су потребни и као такви одређени, како би се разликовале вожње возова по правцима.

8. Организацијом службе треба да се обухвате:

1) Радна места на распутници, број и врста радника који врше службу на распутници, прописани турнус, начин и време вршења предаје и пријема службе. Начин сталног поседања распутнице чији главни сигнали нису у релејној зависности са суседном станицом.

2) Просторни одсеци и прописан размак.

3) Чување кључева поуздано закључаних скретница, редован положај скретница.

4) Редован преглед скретница, чишћење, одржавање и осветљавање скретница и заштитних сигнала.

5) Надзорна станица, снабдевање распутнице материјалом и инвентаром и поучавање радника запослених на распутници.

9. Извршним одредбама, треба обухватити:

1) Прописивање одредаба за регулисање саобраћаја преко распутнице, као што је: објављивање саобраћаја возова и закашњења од стране суседних станица, обезбеђење пута вожње за прелазећи воз, сачекивање возова итд.

2) Прописивање одредаба за давање допуштења, обезбеђење саобраћаја супротних и узастопних возова када је споразумевање могуће и кад није могуће.

3) Поступак код изузетног задржавања возова испред заштитних сигнала распутнице.

4) Учешће распутнице код премештања, одређивања и отпадања укрштавања.

5) Регулисање прелаза возова са двоколосечне на једноколосечну пругу и обратно.

6) Поступак кад су возови у закашњењу.

7) Вођење дневника за евидентирање података о обезбеђењу саобраћаја возова и о времену њиховог прелаза преко распутнице.

10. Упутство у прилогу мора имати шему распутнице и упутство за руковање сигнално-сигурносним уређајима.

11. На крају упутства мора се означити време када оно ступа на снагу и од када ће се примењивати.

Основе за израду упутства о вршењу саобраћајне службе на индустријским колосецима

Члан 8.

1. Упутство о вршењу службе на индустријским колосецима треба да садржи следеће:

а) опште одредбе,

б) податке о колосецима, постројењима и везама и

в) извршне одредбе.

2. Општим одредбама треба да се обухвате:

1) Намена индустријског колосека, назив корисника (предузећа коме припада и евентуално назив индустријског колосека.

2) Надзорна станица и станица из које се индустријски колосек послужује.

3) Место и смер одвајања индустријског колосека (из једног или оба смера), са назначењем километарског положаја отворене пруге одакле се колосек одваја.

3. У делу о подацима о колосецима, постројењима и везама треба да се обухвате:

1) Стварна и корисна дужина колосека и величина и дужина нагиба. Ако иза одвојне скретнице има више колосека, податке дати за сваки колосек.

2) Начин осигурања одвојне скретнице и скретница на индустријском колосеку, ако постоје и ако су осигуране.

3) Редован положај одвојне скретнице и скретница на индустријском колосеку.

4) Начин заштићивања одвојне скретнице:

а) са отворене пруге (заштитним сигнаlima), километарски положај сигнала и удаљеност од одвојне скретнице, и

б) са индустријског колосека (исклизница, колобран, заштитни колосек и др.), евентуално постојање заштитних сигнала са стране индустријског колосека и место уграђивања постројења и сигнала.

5) Редован положај заштитних сигнала.

6) Зависност између одвојне скретнице и заштитних сигнала, исклизница, колобрана или скретница заштитног колосека. Како је остварена та зависност.

7) Начин руковања и ко рукује заштитним сигнаlima, одвојном скретницом, исклизницом, колобраном и осталим скретницама на индустријском колосеку.

8) Ко врши надзор и ко чисти скретнице, одржава и осветљава заштитне сигнале и сигнале на скретницама.

9) чување кључева од скретница, начин и услови за уручивање тих кључева оном ко њима рукује.

10) Средства за споразумевање са местом одвајања индустријског колосека и манипулативним местима на индустријском колосеку, и њихово одржавање.

4. Извршним одредбама треба да се обухвате:

1) Начин доставе кола на индустријске колосеке и одвлачење кола са њих:

а) редовним сабирним возовима:

- да ли сабирни воз цео улази на индустријски колосек и

- да ли остало бруто сабирног воза остаје на отвореној прузи док се врши достава кола на индустријски колосек;

б) посебним возовима за послуживање индустријско колосека локомотивом ЖРС или локомотивом корисника индустријског колосека;

в) маневарским саставом локомотивом ЖРС или локомотивом корисника индустријског колосека и

г) уколико се користи локомотива и маневарско особље корисника индустријског колосека по одобрењу ЖРС и за рад на станичним колосецима, ко од радника ЖРС непосредно руководи маневрисањем у смислу руковаоца маневре и

д) коришћење само локомотиве корисника индустријског колосека за рад на станичним колосецима, по одобрењу ЖРС.

2) Начин обезбеђења саобраћаја при послуживању индустријског колосека, као:

а) увођење возова за послуживање индустријског колосека у саобраћај и њихово објављивање пружном и станичном особљу, тражење допуштења од суседне станице, давање допуштења (услови и начин тражења и давања), објављивање саобраћаја маневарског састава особљу у станици и на отвореној прузи, начин тражења и давања допуштења и од кога се тражи допуштење за отпрему маневарског састава, ако се послуживање врши маневарским саставима;

б) саобраћај возова између суседних станица у време када се воз односно маневарски састав налази на индустријском колосеку, извештавање да је пролаз другим возовима преко места одвајања слободан, одредбе за утврђивање укрштавања и претицања између суседних станица када се на индустријском колосеку налази посебни воз или маневарски састав, повлачење воза или маневарског састава са индустријског колосека у једну од суседних станица због саобраћаја возова, ако саобраћај возова није дозвољен док се на индустријском колосеку налази воз или маневарски састав;

в) начин утврђивања укрштавања и претицања возова са сабирним возом у време док се налази на индустријском колосеку, ако цео улази на индустријски колосек и ако се у том случају дозвољава саобраћај возова, односно начин наређивања и враћања сабирног воза у суседну станицу ради ослобођења пруге за саобраћај возова;

г) одредбе за саобраћај возова или маневарских састава неправилним колосеком двоколосечне пруге при одласку на или при повлачењу са индустријског колосека, ако се индустријски колосек одваја са двоколосечне пруге;

д) састав воза или маневарског састава који се отпрема на или са индустријског колосека, редовно оптерећење локомотиве односно планирана маса воза, највећа допуштена дужина воза и број осовина, највеће допуштене брзине, врста и проценат кочења, ко израчунава ПКМ и налази СКМ и мере безбедности за случај када је пруга до места одвајања, или индустријски колосек у нагибу;

ђ) одредбе за саобраћај воза или маневарског састава којим се послужује индустријски колосек и саобраћај возова између суседних станица у време док се воз или маневарски састав налази на индустријском колосеку, у случајевима када је споразумевање немогуће;

е) начин пратње возова или маневарских састава, начин испостављања пропратних исправа и које пропратне исправе мора да има маневарски састав.

3) Одредбе за маневрисање на индустријском колосеку ако се достава и одвлачење кола врши локомотивом ЖРС, односно о маневрисању и кретању локомотиве корисника индустријског колосека по прузи и колосецима ЖРС ако се достава и одвлачење врши локомотивом корисника.

4) Мере безбедности које треба предузети с обзиром на оптерећење по осовини, оптерећење по дужном метру и највећу допуштену брзину воза на индустријском колосеку.

5) Обавезно осигурање кола на индустријском колосеку од одбегнућа од стране корисника, без обзира на постојање исклизнице, колобрана или заштитног колосека, као и одређивање величина и мера за одржавање слободног простора поред и између индустријских колосека.

6) одређивање места и начина предаје и пријема кола између ЖРС и корисника индустријског колосека, уз назначење колосека на којима се ове радње могу вршити.

7) Поступак у случају настанка ванредног догађаја на индустријском колосеку.

8) Поступак око измена и допуна упутства, и надлежност за њихово доношење.

9) Потреба поучавања особља из одредаба упутства, и које особље треба поучавати.

10) Датум ступања на снагу и почетак примене упутства и др.

5. Актом којим се регулишу односи између железнице и корисника индустријског колосека и осталих саупотребљивача, ако их има, треба предвидети обавезу радника корисника у примењивању и познавању саобраћајних прописа за пруге ЖРС и одредаба које регулишу рад на индустријском колосеку, нарочито ако се при послуживању индустријског колосека користе особље и локомотиве корисника и на пругама и колосецима ЖРС.

6. За индустријски колосек који се одваја из станице није обавезна израда упутства за вршење саобраћајне службе. Начин послуживања таквог индустријског колосека регулише се Пословним редом станице прописивањем потребних мера у обиму који зависи од конкретне ситуације, при чему се могу користити одредбе за израду упутства прописане у т. 1. до 5. овог члана. ЖРС одређује да ли ће се радити

упутство за индустријски колосек који се одваја из станице, као и ко ће упутство радити и које мере у упутству треба прописати.

7. По одредбама т.1. до5. овог члана израђује се и упутство за вршење саобраћајне службе при послуживању транспортних отпремништава и товаришта.

8. Један примерак упутства о вршењу саобраћајне службе на индустријском колосеку, транспортном отпремништву или товаришту мора се приложити Пословном реду станице, и чини његов састави део. Уз упутство мора бити приложена скица свих колосека и колосечних веза индустријског колсека, транспортног отпремништва или товаришта.

Распоред службе. Предаја и пријем службе

Члан 9.

А – Заједничке одредбе

1. Распоред службе одређује руководилац јединице на основу прописа којима је регулисано време трајања службе и одмора. Распоред службе за подређена службена места (укрснице, саобраћајна отпремништва, товаришта, распутнице, одјавнице и др.) одређује шеф надзорне станице.

У распореду службе мора да буде предвиђено и време за одмор (дневни и недељни).

Руководилац јединице мора распоред службе поднети на одобрење ЖРС уколико оно не одреди другачије, како за радна места у својој јединици, тако и за радна места у подређеним службеним местима.

У распореду службе за све особље треба предвидети и поучавање.

Извршно особље одговорно за безбедност и редовитост у саобраћају не сме се за време службе оптерећивати и другим пословима у таквој мери да му то онемогућава правилно и благовремено извршење послова око осигурања безбедног и уредног саобраћаја.

2. Служба се мора вршити по распореду службе и свако самовољно мењање распореда је забрањено. Међусобна измена распореда допуштена је само по одобрењу надлежног руководиоца.

3. Сваки радник мора доћу у службу у одређено време здравствено способан, одморан и трезан. За време службе забрањено је спавање без обзира на трајање ефективног рада.

4. Када настане случај да распоред службе и рад у смени не може да се одржи, ЖРС прописује поступке за наставак рада, односно да се саобраћај одвија у смислу општих прописа и одредаба којима се регулише безбедан саобраћај у оваквим случајевима.

5. Предаја и пријем службе може се вршити усмено, усмено и писмено, или само писмено. Време и начин предаје и пријема службе на појединим радним местима прописује се Пословним редом станице. При овоме треба узети у обзир како одговарајуће одредбе овог упутства, тако и одредбе осталих правилника и упутстава којима се одређује предаја и пријем службе између радника на одређеним радним местима.

Усмена, односно писмена и усмена предаја и пријем службе има за циљ да упозна радника који прима службу са незавршеним пословима, примљеним и

незапочетим задацима, са неисправностима на постројењима и уређајима и сл., а ради правилног и несметаног настављања пресдојећих послова и очувања безбедног и уредног саобраћаја.

6. Усмена и писмена предаја и пријем службе обавезно се врши између радника на радним местима: отправника возова, саобраћајно-транспортног отпремника, телеграфисте, надзорног скретничара, скретничара-блокара, одјавничара, вође маневре, руковоаца маневре, пописног возовође и чувара путног прелаза. Шеф станице може одредити и друга радна места на којима се предаја и пријем службе врши писмено и усмено.

На осталим радним местима предаја и пријем службе се врши само усмено.

7. Предаја и пријем сужбе отправника возова, телеграфисте, вође маневре, руковоаца маневре, надзорног скретничара, скретничара, скретничара-блокара и пописног возовође врши се у присуству шефа станице или радника кога он одреди.

У станицама где помоћник шефа станице или надзорни радник за саобраћајну службу врши надзорну службу у турнусу, предаја и пријем надзорне службе врши се, у присуству шефа станице, усмено и писмено у посебној књизи. У ову књигу уносе се све потребне мере које у нардној смени треба предузети ради уредног и безбедног саобраћаја.

ЖРС одређује у којим станицама шеф станице не мора присуствовати предаји и пријему службе због дежурства или из других разлога. Ово се мора унети у Пословни ред станице.

Ако шеф станице редовно не присуствује предаји и пријему службе, има се одредити лице коме се радници морају јавити пре наступа у службу. Правилност извршене примопредаје службе шеф станице мора проверити накнадно.

У ванредним приликама (јак саобраћај, саобраћајне сметње и сл.) руководиоца јединице мора бити повремено присутан и ван његовог радног времена.

8. Пре наступа и пријема службе шеф станице је дужан да провери способност радника за вршење службе, као и да ли су радници упознати са ситуацијом у станици, како би се служба могла несметано и без застоја продужити и даље обављати.

9. Начин проверавања здравствене способности радника пре ступања на рад прописан је одредбама Правилника о проверавању способности за рад радника који непосредно учествују у вршењу железничког саобраћаја.

10. Предаји и пријему службе присуствују радници који предају и који примају службу. Радници који предају службу дужни су да поднесу шефу станице и радницима који примају службу извештај о извршеним и неизвршеним задацима у току протекле смене, као и мерама које треба предузети у даљем раду при извршењу делимично или потпуно неизвршених задатака.

Уколико радници који предају службу не могу да напусте радна места у времену предаје и пријема службе радници који примају службу дужни су да пре пријема утврде стварно стање на лицу места и о томе поднесу извештај шефу станице на смени.

11. Детаљније подношење извештаја при предаји службе врше отправници возова, са којима је шеф станице дужан да изврши кратку анализу извршеног рада и да им укаже не евентуалне грешке и пропусти, као и да постави задатке за неизвршене или нове послове које треба извршити у тку наредног радног периода.

12. У ранжирним и распоредним станицама, као и у станицама јачег утовара и истовара, отправници возова дужни су да у службу дођу тако благовремено како би могли, пре времена одређеног за пријем службе, да се упознају са ситуацијом у

станици, стањем брута за отпрему и његовим приоритетом, кретањем возова и слично. Ово се односи и на станице где службу отправника возова у једној смени врше два или више отправника возова. ЖРС може одредити овакав поступак и за раднике на други радним местима у овим станицама.

Време из ст. 1. ове тачке одређује ЖРС за сваку такву станицу посебно, што се уноси и у Пословни ред станице.

13. Време предаје и пријема службе има се подсити тако да се врши, по могућству, у времену када у станици и на путу за станицу нема возова.

Ако се у време предаје и пријема службе у станици налази воз који треба отпремити у времену до 15 минута после предаје службе, воз је дужан да отпреми отправник возова који службу предаје.

14. Предаја службе уписује се у одговарајући дневник који се води на односном радном месту, и то непосредно испод података који су последњи уписани пре смене, уколико у тој станици, на том радном месту, није одређена посебна књига за уписивање предаје службе, о чему одлучује ЖРС.

У службеним местима где се примопредаја дужности врши у посебним дневницима, за парне и непарне дане примопредаја се потписује у дневнику у којем ће се водити евиденција, а и на осталим дневницима и бележницима који се почињу водити.

На осталим дневницима и бележницима у којима је завршена служба претходне смене потписује се само онај радник који предаје службу.

Где се воде дневници за парне и непарне дане воде се од 00.00 до 24.00.

Посебну књигу воде ранжирне, распоредне и све станице са већим обимом рада у погледу саобраћаја, утовара, истовара и претовара на манипулативним и индустријским колосецима, као и са већим бројем колосека и других постројења и уређаја за обављање саобраћајних, транспортно-манипулативних, комерцијалних и других послова.

Посебне књиге могу бити са одштампаним текстом са рубрикама и подацима подешеним за локалне прилике.

У осталим дневницима и бележницама које се воде на односном радном месту, испод података који су последњи уписани ставља се на левој страни реч «Предао», а на десној – «Примио», уз потпис и назначење времена (час и минут) када радници предају односно примају службу.

Отправници возова који предају и примају службу потписују се и у саобраћајном дневнику када се води посебна књига за предају и пријем службе отправника возова, у смислу ст. 4 ове тачке.

Радници који врше послове за које нису предвиђене посебне радне просторије (вођа маневре, руковацац маневре, маневристи и слично), предају службе уписују у за то одређену посебну књигу, која стоји на најподеснијем месту које одреди шеф станице.

15. Писмену предају и пријем службе, било да се уписује у редован дневник односно бележник, или у посебну књигу, потписује радник који службу предаје (с леве стране) и радник који службу прима (с десне стране), уз назнаку времена (час и минут).

Ако на једном радном месту службу у једној смени врше више радника, онда предају и пријем службе потписују сви радници који службу предју односно примају.

Радник који предаје службу не сме да напусти радно место док му радник који прима службу не потврди усмено да је разумео целу ситуацију и док не стави свој потпис на одређено место.

Начин предаје и пријема службе у службеним и на радним местима где између предаје и пријема службе постоји прекид службе, а предаја и пријем службе врши се само писмено, прописује се Пословним редом станице.

16. Писмену предају и пријем службе оверава својим потписом шеф станице, или његов заменик односно помоћник.

Предају и пријем службе у подређеним службеним местима, као и радним местима где се предаја и пријем службе не врши у присуству шефа станице шеф станице односно његов заменик или помоћник оверава и контролише рад у њима приликом редовног обиласка оваквих службених односно радних места.

Б – Предаја службе на појединим радним местима

Радно место отправника возова

17. Предајом службе на радном месту отправника возова треба да се обухвати:

1) Датум и време предаје и пријема службе.

2) Подаци о ванредним и отказаним возовима, о отпреми возова пре времена, о закашњењу возова који су до времена предаје требали да приспеју или се неће отпремити, о утврђеним састајањима, датим допуштењима и непримљеним одјавама, као и објављена закашњења осталих возова.

3) Да ли је извршено или није обавештавање службених места на прузи, као и станичног и пружног особља о уведеним ванредним и отказаним возовима.

4) Састављени возови који чекају на отпрему и приспјели возови који нису расформирани.

5) Саобраћај пружних возила, било да се налазе на прузи или у станици, и да ли је заинтересовано особље о томе обавештено.

6) Стање главних колосека у станици (слободни или заузети), а за заузете колосеке навести још и чиме су заузети. Стање осталих колосека навести само уколико је то прописано у Пословном реду станице.

7) Стање брута за отпрему у станици и место где се налази. Посебно назначити брзопокварљиво и живо бруто, експлозивне и запаљиве ствари, бруто са обезбеђењем уредне испоруке или ороченим превозом, нарочите пошилике, бруто за одређене возове, кола са дугачким предметима, бруто које чека отпрему преко 24 часа и слично. Стање кола која чекају на постављање за утовар или истовар. У ранжирним и распоредним станицама преглед стања брута води се у С-19 за бруто по рејонима, а у С-15 за сопствено бруто и бруто посебног режима из С-19.

8) Стање брута за отпрему у међустаницама распоредног одсека према дневнику пријаве бруга (С-15) посебно за сваку пругу.

9) Подаци о наруцби и отказивању радних локомотива (возне, запрежне, потискивалице, маневарке) и возопратног особља за уведене ванредне односно отказане редовне или раније уведене ванредне возове.

10) Предаја кључева закључаних скретница, ручице за ручно постављање скретница, кључева за растављаче КМ, мотке за уземљење и остале опреме.

11) Затвор пруге и колосека.

12) Место извођења радова на прузи.

13) Одступање од редовног стања напона у возним водовима.

14) Лагане вожње и друга наређења која се односе на смањење брзине или заустављање возова на одређеном месту.

15) Прекид рада у станицама, укрсницама, саобраћајно-транспортним отпремништвима и одјавницама.

16) Стање СС и ТК-постројења и шта је предузето у случају ако на њима постоји квар.

17) Стање последњих бројева на бројачима помоћних тастера на командном столу електрорелејних уређаја, стање пломби код сигнално-сигурносних уређаја и скретничких резервних чивија.

18) Настале промене у распореду службе станичног и возопратног особља.

19) Предаја збирке прописа, свих евиденција, Пословног реда станице, сигналних средстава и др., по одређеном списку (С-37).

20) Предаја свих примљених а неизвршених писмених и усмених наређења која се у току следеће или наредних смена имају извршити.

21) Стање маневарских локомотива и маневарског особља.

22) Предаја кључева од апотеке за пружање прве помоћи.

23) Сва друга обавештења која су потребна за правилно и несметано обављање службе у наредној смени.

Радно место саобраћајно-транспортног отпремника

18. Предајом службе на радном месту саобраћајно-транспортног отпремника треба да се обухвати:

1) Датум и време предаје и пријема службе.

2) Подаци о уведеним ванредним и отказаним возовима, о отпреми возова пре времена, о закашњењу возова, о утврђеним састајањима, датим допуштењима и непримљеним одјавама.

3) Да ли је обавештење скретничког и пружног особља о уведеним ванредним и отказаним возовима извршено или не.

4) Саобраћај пружних возила, било да се налазе на прузи или у саобраћајно-транспортном отпремништву, и да ли је заинтересовано особље обавештено о томе.

5) Стање колосека (слободни или заузети).

6) Стање брута за отпрему.

7) Предаја кључева од закључаних скретница, ручице за ручно постављање скретница, кључева растављача КМ, мотке за уземљење и остале опреме.

8) Затвор пруге и колосека.

9) Место извођења радова на прузи.

10) Одступање од редовног стања напона у возним водовима.

11) Прекид рада на одјавницама и суседним станицама.

12) Стање СС и ТК постројења и шта је предузето у случају ако на њима постоји квар.

13) Стање последњих бројева на бројачима помоћних тастера на командном столу електрорелејних уређаја, стање пломби код сигнално-сигурносних уређаја и скретничких резервних чивија.

14) Предаја збирке прописа, евиденција и сигналних средстава по одређеном списку, као и свих примљених а неизвршених наређења која у току следеће или наредних смена имају да се изврше.

15) Предаја кључева од апотеке за пружање прве помоћи.

16) Остали подаци који су од утицаја за несметан наставак рада.

Радно место телеграфисте-телефонисте

19. Писмена предаја на радним местима телеграфско-телефонске службе садржи податке прописане Правилником 8.

Радна места маневарске службе (вођа маневре, руковалац маневре)

20. Предајом службе на радним местима маневарске службе (вођа маневре, руковалац маневре) треба да се обухвати:

- 1) Датум и време предаје и пријема службе.
- 2) Стање саобраћаја возова (уведени, отказани, у закашњењу).
- 3) Стање свих колосека свог маневарског рејона (слободни или заузети). Затвори колосека и лагане вожње на том маневарском рејону.
- 4) Стање брута у станици за отпрему: бруто по ранжирним рејонима и колосецима, на манипулативним и индустријским колосецима, живо и брзопокварљиво, експлозивно и запаљиво, царинско, подела кола, бруто које чека отпрему преко 24 часа, друге нарочите врсте брута.
- 5) Састављени возови који чекају на отпрему, приспели а нерасформирани возови, возови које треба састављати а који у претходној смени нису састављени.
- 6) Стање маневарки и њихова снабдевеност.
- 7) Одступање од редовног стања напона у возним водовима, посебно на манипулативним колосецима.
- 8) Измена у распореду службе маневарског особља.
- 9) Неизвршени распореди маневре.
- 10) Стање сталних маневарских сигнала и средстава за успорење брзине односно заустављање возила при маневрисању (колосечне кочнице, папуче, песак и мазиво).
- 11) Остали подаци који су од утицаја за наставак несметаног рада.

Радна места скретничког особља (надзорни скретничара, скретничар и скретничар-блокар)

21. Предајом службе на радним местима скретничког особља (надзорни скретничар, скретничар и скретничар-блокар) треба да се обухвати:

- 1) Датум и време предаје и пријема службе.
- 2) Стање саобраћаја возова (уведени, отказани, у закашњењу, у станици и на путу за станицу, одређена и премештена укрштавања која још нису извршена и возови са превременом отпремом) као и пружних возила у саобраћају.
- 3) Бројеви возова за које је обезбеђен пут вожње, уколико су Пословним редом станице дозвољени предаја и пријем у то време.
- 4) Стање колосека (слободни или заузети и чиме су заузети). Навести бројеве возова који чекају отпрему.
- 5) Стање скретница, брава, исклизница, колобрана (исправност, чистоћа, подмазивање).
- 6) Кључеви закључаних скретница и где се налазе.

- 7) Затвор пруге и колосека.
- 8) Стање сигнално-сигурносних постројења и њихових контролних бројача односно плумби, и стање телефонских веза.
- 9) Одступање од редовног стања напона у возним водовима.
- 10) Стање алата и материјала за чишћење, подмазивање и осветљавање.
- 11) Стање ручних и преносних сигналних средстава.
- 12) Стање средстава и материјала за заустављање и осигурање возила од одбегнућа при маневри (папуче, подметачи, клинови, песак, мазиво и др.).
- 13) Стање браника на путним прелазима.
- 14) Остали подаци који су од утицаја за нестметан наставак рада.

Радно место одјавничара

22. Предајом службе на радном месту одјавничара треба да се обухвати:
- 1) Датум и време предаје и пријема службе.
  - 2) Стање саобраћаја возова (уведени, отказани, у закашњењу, на путу, са превременом отпремом и др.).
  - 3) Није примљена одјава за воз.
  - 4) Вожња пружних возила на пружи.
  - 5) Место извођења радова на пружи.
  - 6) Затвор пруге и колосека и стање напона у возном воду.
  - 7) Стање СС уређаја и телефонских веза.
  - 8) Прекид службе у суседним станицама и одјавницама.
  - 9) Стање пружних и преносних сигналних средстава и материјала за чишћење и осветљавање.
  - 10) Остали подаци који су од утицаја за несметан наставак рада.

Радно место пописног возовође

23. Предајом службе на радном месту пописног возовође треба да се обухвати:
- 1) Датум и време предаје и пријема службе.
  - 2) Подаци о уведеним ванредним и отказним возовима.
  - 3) Отпремљени возови пре времена и возови у закашњењу.
  - 4) Подаци о попису возова и припреми превозних исправа (пописани возови за које су издвојене превозне исправе, пописани возови за које исправе још нису издвојене, започет а недовршен попис возова, непописани возови који су до тог момента требали да буду пописани, непописани возови због тога што још нису састављени, колосеци на којим се налазе ови возови и место где се налазе издвојене превозне исправе).
  - 5) Да ли су спремљене пропратне исправе за пописане возове и где се налазе.
  - 6) Да ли су пописани возови опремљени завршним сигнаlima.
  - 7) Да ли је извршена проба кочница, испостављен С-66 и уручен машиновођи.
  - 8) При попису воза утврђени а неотклоњени недостаци.
  - 9) Стање уређаја за умножавање теретнице.
  - 10) И други подаци који су важни за несметано настављање службе.

Радно место чувара путних прелаза

24. Предајом службе на радном месту чувара путних прелаза треба да се обухвати:

- 1) Датум и време предаје и пријема службе.
- 2) Подаци о уведеним ванредним и отказаним возовима, о отпреми возова пре времена, о закашњењу воза који су до времена предаје требали да пођу из суседних станица.
- 3) Затвор пруге.
- 4) Саобраћај пружних возила.
- 5) Стање браника и осталих уређаја на путном прелазу.
- 6) Стање телефонских и звоновних уређаја.
- 7) Сигнална средства: ручни сигнали, преносни сигнали пружног особља, праскалице.
- 8) И други подаци који су важни за несметано настављање службе.

25. Начин и време предаје и пријема службе на укрсницама, распутницама, саобраћајно-транспортним отпремништвима и саобраћајним отпремништвима регулише се одредбама Пословног реда односног службеног места.

26. О извршеној предаји и пријему службе радници подређеног службеног места дужни су да обавесте отправника возова надзорне станице.

Надзорна служба у станицама

Члан 10.

1. У свакој станици мора се организовати надзорна служба над радом целокупног особља, са сврхом контроле извршавања рада и правилног примењивања прописа свих служби на свим радним местима у станици и у другим службеним местима која су под надзором станице.

2. Надзорну службу у станици обавља шеф станице. Он је руководилац јединице која му је поверене и одговоран је за целокупно пословање станице и других службених места која су под надзором станице. Шеф станице организује рад у станици, брине се о извршењу постављене организације и контролише правилну примену свих прописа, а нарочито оних који се односе на безбедно, уредно и економично обављање саобраћајне службе.

3. Поред задатака из т. 2. овог члана, шефу станице могу бити додељени и други послови, као: послови отправника возова, робних и станичне благајне, потражне, магацинске, административне службе и др., зависно до задатака станице и обима рада саобраћајне, транспортно-комерцијалне и осталих служби.

4. Шеф станице је дужан сваког радног дана обићи сва радна места у станици, при чему мора нарочиту пажњу обратити на рад оних радника чији је посао везан за безбедност и уредност саобраћаја, као што су: отправник возова, телеграфиста, надзорни скретничар, скретничра и скретничар-блокар. Поред тога мора прегледати и све уређаје и скретничка постројења у погледу употребљивости и чистоће, стања бројача помоћних тастера и пломби, и утврдити оправданост употребе тастера и скидања пломби.

5. Контролу рада и примене прописа, поред увида на лицу места при обиласку радних места, шеф станице мора обављати и увидом у саобраћајни дневник и остале

дневнике и бележнике, обрађајући пажњу на одступања од правилне примене прописа, закашњења возова, неуредну отпрему брута и остале недостатке. Преглед рада по радним местима на основу дневника има вршити сваког радног дана за протекли период, а детаљну анализу рада једном седмично, савршавањем саобраћајног дневника са осталим дневницима и бележницима.

Ако није могуће вршити преглед а да се тиме не омета рад станичних извршних радника, ЖРС може према обиму рада за поједине станице и радна места одредити да се дневници и бележници воде по сменама или по парним и непарним данима у месецу.

6. Шеф станице који врши дужност отправника возова врши кратку анализу у смислу одредаба ст. 1. тач. 5 овог члана за протекли радни период од своје претходне предаје до поновног пријема службе.

7. При обиласку радних места у станици и подређених радних места на прузи, поред прегледа извршеног рада, шеф станице има да обрати пажњу и на чистоћу просторија, чистоћу гарнитура, на уредно ношење службеног одела, као и на спољну уредност радника.

8. Шеф станице обилази подређена службена места најмање једанпут месечно, у приближно једнаким размацима. Уколико је потребно, ЖРС може одредити и већи број обилазака.

9. Шеф станице је дужан да дочекује возове са превозом путника, важније теретне возове и теретне возове са превозом денчаних пошиљака у време које одреди ЖРС.

У вези са дочекивањем возова, шеф станице, заменик шефа станице, помоћник шефа станице или надзорни радник за саобраћајну службу имају да обрате пажњу на то да ли отправници возова предузимају мере за уредно обављање и одвијање саобраћаја.

10. Контролу рада на појединим радним местима шеф станице мора вршити и у току ноћи. Организацију, начин и време вршења ноћне контроле одређује ЖРС.

11. Поједине дужности шефа станице из делокруга надзора (контрола правилне примене прописа на радним местима, обилазак радних места, ноћна контрола, присуство предаји и пријему службе особља, дочекивање возова и др.) могу се пренети на раднике запослене на другим радним местима систематизованим за потребе помагања шефу станице, као заменика или помоћника шефа станице, надзорног радника за саобраћајну службу, шефа транспортно-комерцијалних послова станице и његовог заменика односно помоћника (из области транспортне службе), или на друге раднике који према стручним квалификацијама и радном месту на коме се налазе, могу обављати те послове (школски инструктор, иследник и др.).

Делокруг рада, дужности и одговорности сваког радника на радном месту на кога се преносе поједине дужности шефа станице, имају се прописати Пословним редом станице.

12. Шеф станице је одговоран за правилно обављање дужности радника на које је пренео извесне послове из свог делокруга рада, а који су наведени у Пословном реду станице.

Редован преглед скретница и осталих саобраћајних и станичних постројења

Члан 11.

1. Преглед скретница у погледу њихове техничке исправности, употребљивости и чистоће врши служба одржавања пруге на начин и у време прописано Правилником о одржавању горњег строја пруга (Прав. 314).

Сви прегледи скретница и укрштаја у станицама, укрсницама и саобраћајним отпремништвима које врше радници службе одржавања, као и осталих постројења које врше радници одговарајуће техничке делатности, уносе се у саобраћајни дневник и уписују нађени недостаци, са описом мера које треба предузети.

Када се преглед скретница врши мерилима од стране лица задуженог за горњи stroj у радној јединици ЗОП или од стране руководиоца радне јединице ЗОП, онда таквом прегледу мора бити присутан шеф станице или лице које он овласти.

Визуелним прегледима скретница и укрштаја од стране особља службе одржавања, као и када шеф пружне деонице преглед врши мерилима, шеф станице не присуствује.

2. Станично особље дужно је, такође, да у току рада визуелним прегледом утврди да ли су скретнице, укрштаји и остала постројења исправни, употребљиви, чисти и подмазани.

Шеф станице преглед скретница врши само у погледу њихове употребљивости, а скретничко особље и у погледу исправности. Станично особље је дужно да при сваком визуелном прегледу скретница утврди чистоћу и подмазаност скретница.

3. При визуелном прегледу скретница у погледу њихове употребљивости треба утврдити:

- а) да су сви скретнички делови потпуни и исправни;
- б) да се покретни делови лако покрећу и језичци равномерно леже на јастучићима;
- в) да између језичка и главне шине, као и на срцу, нема песка, шљунка, снега, леда или других предмета;
- г) да се језичци потпуно приљубљују уз главне шине;
- д) да на скретници постоји прописан и исправно причвршћен скретнички сигнал чији положај може да се мења једновремено и зависно од покретања језичка, ово не важи за скретнице без скретничких сигнала које су укључене у СС-уређај.

4. Исправност скретница скретничко особље утврђује детаљним прегледом њихових саставних делова, нарочито оних који су подложни удару, напрснућу, испадању, одвртању и сл..

5. При визуелном прегледу скретница станично особље не користи никакве инструменте и алате, него погледом и запажањима при руковању скретницама, при пролазу возова и возила преко скретница и сл. утврђује понашање и стање скретница и њихових делова.

6. Шеф станице у свом прописаном радном времену врши визуелан преглед скретница у погледу њихове употребљивости, чистоће и подмазаности. Детаљније одредбе о прегледу скретница прописују се Пословним редом станице.

Скретничко особље врши целокупни преглед свих скретница сваког дана у току смене (исправност, употребљивост, чистота, подмазаност).

Пословним редом станице може се прописати када скретнице и остала постројења уместо шефа станице, може прегледати други надзорни саобраћајни радник (заменик шефа, оперативни помоћник, школски инструктор, иследник,

отправник возова). Исто тако се одређује да ли је обавезан преглед у току смене суботом, недељом и празником, зависно од врсте постројења, обима рада или других посебних захтева.

Сем за скретнице и сигнално-сигурносна постројења који служе за обезбеђење путева вожње возовима, за преглед осталих постројења могу се Пословним редом станице одредити и други стручно оспособљени радници, осим наведених у претходном ставу ове тачке.

7. Налаз о извршеном прегледу шеф станице уноси у бележник фонограма радног места, а нађене неправилности и у свој ручни бележник.

Шеф станице који врши дужност и отправника возова прегледа скретнице само у смислу одредаба т. 8. овог члана.

8. Отправник возова врши преглед скретница и спољних сигнално-сигурносних постројења једном за време радне смене.

При одређивању броја прегледа у току дана треба имати у виду особине скретничких уређаја и осигурања, као и обим саобраћаја, величину маневарског рада и остале узроке који су од утицаја на техничку исправност и радну способност уређаја (временски услови, удаљеност, злоупотреба и сл.).

У станицама без скретничког особља мора се одредити потребан број радника за чишћење и подмазивање скретница.

ЖРС може одобрити у станицама са јаким саобраћајем када отправник возова није у могућности да то учини, да у одређено доба дана (године) или на одређеном подручју станице преглед скретница уместо отправника возова врши шеф станице или радник из ст. 3. тач. 6. овог члана. Осим уписивања у одговарајући бележник, овај преглед скретница мора се уписати и у саобраћајни дневник после последњег уписаног воза.

9. При прегледу скретница по одредбама тач. 6. и 8. овог члана, истовремено се проверава рад извршних радника станице и њихова способност за рад, као и стање на станичном простору:

- удаљеност предмета од колосека (профил);
- стање утоварно-истоварних капацитета (товарне рампе, дизалице, контролни товарни профил, ауто-рампе и др.);
- бројно стање, исправност и начин чувања средстава за заустављање и обезбеђење возила (ручне папуче, подметачи, исклизнице, колобрани, грудобрани);
- стање скретничких преносних (амбулантних) брава;
- исправност и начин деловања уређаја за осигурање саобраћаја на путним прелазима на станичном подручју;
- стање сталних, преносних и ручних сигналних средстава; и
- врше се и друге провере које су од интереса за безбедност и уредност саобраћаја, као и пословност у превозењу путника и робе.

10. Редован преглед скретница у погледу њихове употребљивости уписује се у телефонски дневник (бележник) скретничара.

У станицама где скретнице нису поседнуте скретничким особљем, редован преглед скретница уписује се у подесну књигу.

Књиге односно дневници (бележници) у које се уписује редован преглед скретница морају бити причвршћени за сто у скретничкој поставници или за то оређени сандучић дужим канапом чији су крајеви пломбирани односно запечаћени.

11. Надзорни скретничар и скретничар заједно прегледају скретнице два пута по дану и два пута по ноћи, и то при пријему службе и у времену одређеном Пословним редом станице. У скретничкој просторији мора бити истакнут распоред службе скретничког особља, у коме је означено време прегледа скретница и СС-уређаја.

У станици без надзорног скретничара, преглед скретница врши сам скретничар односно скретничар-блокар.

У станицама само са дневном службом, преглед се може вршити три пута дневно: при пријему службе, једном у току рада и при свршетку службе. Ако се прекид службе врши више пута у току дана, преглед скретница обавља се пре почетка и пре свршетка сваког дела радног времена.

12. Као доказ да је извршен редован преглед свих скретница и уређаја који су под надзором скретничарског радног места, шеф станице, отправник возова и други надзорни органи у наредној слободној рубрици скретничарског бележника, уписују време, стављају дужност коју врше и свој потпис. Ако има недостатака, уписују те недостатке и потписују.

Извршени преглед скретница скретничко особље уписује у наредну слободну рубрику бележника на следећи начин:

« У ..... часова редован преглед скретница број ..... извршио .....(потпис).», а код већег броја скретница уписује се « У..... часова редован преглед скретница од бр. .... до бр. .... извршио .....(потпис).»

После тога уписује евентуалне недостатке и потписује.

У станицама где нема скретничарских кућица, без обзира на начин осигурања станица, за уписивање извршеног прегледа скретница води се посебан телеграфско-телефонски дневник, који се чува у подесном сандучићу на скретничком подручју.

13. Шеф станице и отправник возова, приликом прегледа скретница морају прегледати бележник скретничара ради провере да ли надзорни скретничар и скретничар односно скретничар-блокар врше редован преглед скретница.

О Д С Е К II

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ САОБРАЋАЈА НА ПОДРУЧЈУ СТАНИЦЕ

Пут вожње воза

Члан 12.

1. За улазак, излазак и пролазак воза мора се обезбедити пут вожње. Пут вожње обезбеђује се на основу наређења за обезбеђење пута вожње.

2. Наређење за обезбеђење пута вожње даје отправник возова.

Отправник возова не даје наређење за обезбеђење пута вожње у станицама у којима радње око обезбеђења пута вожње извршава лично одговарајућим уређајима или на лицу места.

3. Обезбеђење пута вожње мора се извршити тако благовремено да се избегне заустављање односно смањење брзине долазећег воза испред главних сигнала, односно да одлазећи воз због тога не касни.

4. Пут вожње представља део пружног колосека у станичном подручју, станични колосек преко кога воз треба да изврши вожњу и пут претрчавања, и обухвата:

1) Код уласка воза који стаје у станици

а) у станицама са улазним сигнаlima а без граничних колосечних сигнала, или са граничним колосечним сигнаlima, ако се воз пушта на други одсек подељеног колосека у смеру кретања воза – део пружног колосека од улазног сигнала до прве улазне скретнице на улазној страни и одређени станични колосек од прве улазне скретнице до колосечног излазног сигнала на излазној страни, ако колосечног излазног сигнала нема, до маневарског сигнала за заштиту колосечног пута, а ако ни овог нема, до међика на излазној страни, више 50 метара или већа дужина одређена Пословним редом станице с обзиром на ситуацију колосечне мреже у станици;

б) у станицама са улазним сигнаlima и граничним колосечним сигнаlima, ако се воз пушта на први одсек подељеног колосека у смеру кретања воза – део пружног колосека од улазног сигнала до прве улазне скретнице на улазној страни и одређени станични колосек од прве улазне скретнице до граничног колосечног сигнала, више одређени пут претрчавања;

в) у станицама без улазних сигнала – део пружног колосека на улазној страни у дужини прописаног зауставног пута до прве улазне скренице и одређени станични колосек од прве улазне скретнице до међика на излазној страни, више 50 метара или већа дужина одређена Пословним редом станице с обзиром на ситуацију колосечне мреже у станици.

2) Код проласка воза који у станици не стаје

а) у станицама са улазним сигнаlima – део пружног колосека на улазној страни од овог сигнала до прве улазне скретнице, одређени станични колосек од прве улазне до последње излазне скретнице и део пружног колосека од последње излазне скретнице до улазног сигнала на излазној страни;

б) у станицама без улазних сигнала – део пружног колосека на улазној страни у дужини прописаног зауставног пута до прве улазне скретнице, одређени станични колосек од прве улазне до последње излазне скретнице и део пружног колосека од последње излазне скретнице у дужини прописаног зауставног пута на излазној страни.

3) Код изласка воза који у станици отпочиње вожњу, односно код изласка воза после заустављања у станици

а) у станицама са улазним сигнаlima – одређени станични колосек од последњег возила у воз до последње излазне скретнице и део пружног колосека од последње излазне скретнице до улазног сигнала на излазној страни;

б) у станицама без улазних сигнала – одређени станични колосек од последњег возила у возу до последње излазне скретнице и део пружног колосека од последње излазне скретнице у дужини прописаног зауставног пута на излазној страни.

Део колосека на излазној страни од колосечног излазног сигнала, односно маневарског сигнала за заштиту колосечног пута или међика, у дужини од 50 метара или већој – назива се ПУТ ПРЕТРЧАВАЊА и у њега воз не сме ући.

У погледу саопштења о забрани или дозволи за даљу вожњу воза у смислу одредаба овог чалана, штитни сигнали се сматрају улазним сигнаlima.

5. Обезбеђење пута вожње обухвата:

а) обезбеђење слободности дела пружног колосека у подручју станице, одређеног станичног колосека од прве улазне скретнице до граничног колосечног сигнала за заштиту колосечног пута вожње или међика на излазној страни, као и пута претрчавања;

б) обезбеђење слободности колосечног простора између пута вожње и односних заштитних сигнала, заштитних скретница и исклизница;

в) обезбеђење слободности међика између одређеног и суседног колосека у станици, као и слободности суседних колосека у дужини од најмање 15 метара од међика при саобраћају воза са нарочитом пошиљом која прекорачује товарни профил у ширину, уколико није посебно одређено веће одстојање;

г) постављање и притврђивање у правилан и исправан положај свих скретница преко којих воз треба да пређе, као и њихов преглед пре уласка, изласка, односно проласка воза;

д) постављање у одговарајући положај свих скретница, сигнала и исклизница које служе за бочну и чеону заштиту вожње воза од других могућих кретања (возова или маневарских састава);

ђ) обезбеђење саобраћаја на путним прелазима који се налазе на путу вожње, сем у станицама где се обезбеђење врши аутоматски наиласком воза;

е) отклањање препрека у колосеку, на колосеку, поред и изнад колосека које угоржавају вожњу воза;

У станицама са релејним и електронским СС-уређајима ово проверавање се врши повремено при прегледу постројења у смислу одредаба чл. 11. овог упутства; за остале случајеве, када отправник возова није у могућност да врши ова проверавања, Пословним редом станице прописује се ко је одговоран за отклањање наведених препрека, односно да не дође до угрожавања простора у путу вожње;

ж) обустављање маневрисања и других кретања возова и возила која угрожавају вожњу воза за који се обезбеђује пут вожње.

6. По правилу, воз се у станицу мора примити на слободан и проходан колосек.

На заузет или делимично непроходан колосек воз се може примити само у изузетним случајевима, под условом да се на слободном или проходном делу може сместити унутар међика. Уколико се кола налазе ближе улазној скретници, воз се може примити ако се гурањем тих кла може сместити унутар међика на улазној страни, а да гурана кола не пређу међик на излазној страни.

Под заузетим колосеком подразумева се колосек:

- на коме се налазе возила или предмети,
- код кога међици на излазној страни нису слободни и
- када се маневарским или другим кретањима на излазној страни пресеца или додирује пут претрчавања или се на њему налазе возила.

Теретни возови се могу редовно примати и на колосеке који на излазној страни немају стално обезбеђен пут претрчавања због заузетости међика или маневрисања на излазној страни.

Под делимично непроходним колосеком подразумева се колосек који је од извесног места непроходан због оштећења, прекида шинске везе и др.

Одредбе овог члана које се односе на обезбеђење пута вожње на заузет колосек, имају се примењивати и при обезбеђењу пута вожње на делимично непроходан колосек, односно на слепи колосек, кад то редом вожње није предвиђено, или је редом вожње предвиђен улазак на слепи колосек а овај је делимично заузет.

7. Слободност колосека отправник возова проверава изласком на колосек, путем улазног и излазног надзорног скретничара односно скретничара, или путем сигнално-сигурносног уређаја који отправнику возова омогућава поуздану контролу заузетости колосека.

Надзорни скретичари односно скретничари лично се уверавају да је колосек слободан. У већим станицама, као и у оним где се због теренских или временских прилика тешко може утврдити да ли је колосек слободан, слободност колосека истовремено проверавају надзорни скретничари односно скретничари на тај начин што по том колосеку иду у сусрет један другом до одређеног места. По доласку до тог места обавештавају један другог о стању колосека довикивањем, а ноћу још и махањем сигналном светиљком. Ближе одредбе о овоме морају се унети у Пословни ред станице.

8. Поред наређења за обезбеђење пута вожње, отправник возова мора обавестити скретничко особље о свим променама које су настале, и то одмах, непосредно пре или истовремено са давањем наређења за обезбеђење пута вожње.

У време, односно одмах после настајања промена, скретничко особље се мора обавестити о променама у редоследу редом вожње предвиђеног кретања возова (закашњење, превремен ход возова, укрштавање и др.).

Непосредно пре или за време давања наређења за обезбеђење пута вожње, скретничко особље се мора обавестити о промени улазног колосека, о уласку на заузети колосек, на колосек на коме на излазној страни за воз изузетно није обизбеђен пут претчавања, о изузетном заустављању или проласку воза, и издати наређење о мерама које треба предузети (давање прописаних сигналних знакова ручним сигнаlima, усмено обавештавање о уласку на заузет колосек и др.).

Пријем фонограма о обавештавању о насталим променама скретничко особље потврђује редним бројем из свога бележника, речју «разумео» и презименом.

9. У станицама осигураним електрорелејним и електронским СС-уређајима, скретничко особље не учествује у обезбеђењу пута вожње. Отправник возова сам извршава све радње путем командних и контролних елемената који се налазе на командном столу. Начин рада при обезбеђењу пута вожње и руковању уређајима прописује се посебним упутством.

10. У станицама осигураним електромеханичким блок-уређајем, наређење за обезбеђење пута вожње и за руковање главним сигнаlima даје отправник возова блоком, а обавештавање о насталим променама и наређења о мерама које треба предузети телефоном.

Скретничко особље (блокари) обезбеђује пут вожње на лицу места, о чему се међусобно обавештавају телефоном, а о извршеном обезбеђењу пута вожње отправника возова обавештавају блоком.

Начин рада при обезбеђењу пута вожње и начин руковања блок-уређајима прописује се посебним упутством.

11. Упутствима за руковање уређајима из т. 9. и 10. овог члана мора се предвидети поступак за случај квара или искључења уређаја из употребе, Као основ за прописивање поступака у таквим случајевима имају се узети одговарајуће одредбе Саобраћајног правилника и овог одсека, прилагођене условима који у датом моменту могу да настану.

12. У станицама које нису осигуране електрорелејним, електронским, електромеханичким блок-уређајима и другим комбинованим механичким и електричним уређајима(електроконтролни, електрозавршни и сл.), рад око обезбеђења пута вожње, међусобно обавештења особља и др. има се извршавати на начин прописан овим одсеком и одговарајућим одредбама Саобраћајног правилника.

Наређење за обезбеђење пута вожње

Члан 13.

За улазак воза

1. Наређење за обезбеђење пута вожње за улазак воза отправник возова даје истовремено улазном и излазном надзорном скретничару односно скретничару фонограмом:

«Улаз за воз бр. .... на ..... колосек (презиме отправника возова)».

Овако се поступа ако се воз пушта на колосек предвиђен Пословним редом станице (наведним у изводу из реда вожње за станично особље) и ако за његов слободан улазак нема никаквих сметњи које изискују предузимање посебних мера безбедности.

2. Потреба за посебним мерама безбедности и посебним поступком у раду отправника возова и скретничког особља при обезбеђењу пута вожње за улазак воза, настаје:

1) када се воз пушта на редован колосек предвиђен Пословним редом станице, ако је колосек од извесног места непроходан или заузет другим возилима, и ако је међик на излазној страни заузет или није обезбеђен пут претрчавања;

2) када се воз пушта на колосек који није предвиђен Пословним редом станице, при чему може настати један од следећих случајева:

а) улази у скретање без обзира што се мења колосек,

б) уместо у скретање улази у правац,

в) уместо у правац улази у скретање,

г) колосек је од извесног места непроходан, заузет другим возилима, међик на излазној страни заузет, није обезбеђен пут претрчавања, или је то слепи колосек;

3) када се воз пушта на редован колосек вожњом у правац, а возно особље је претходно обавештено да ће у станицу уместо у правац ући у скретање;

4) кад воз који по реду вожње има кроз станицу пролаз, мора изузетно да стане.

3. О изменама поступка при обезбеђењу пута вожње отправник возова обавештава и наређује скретничком особљу предузимање потребних мера фонограмом, којим се наређује обезбеђење пута вожње, или посебним фонограмом, зависно до насталог случаја, на следећи начин:

1) Када се воз пушта на редовна колосек који је од извесног места непроходан, заузет другим возилима, међик на излазној страни није слободан или није обезбеђен пут претрчавања, а:

- возно особље је обавештено да у станицу треба ући са нарочитом опрезношћу:

«Улаз за воз бр. .... на ..... заузет колосек. Возно особље обавештено, дати с. зн. 97б: «Лагано» (презиме отправника возова)».

- возно особље није обавештено да у станицу треба ући са нарочитом опрезношћу:

«Улаз за воз бр. .... на .... заузет колосек. Возно особље није обавештено (презиме отправника возова)».

У овом случају даљи поступак не наређује се одмах, него по извршеном обезбеђењу пута вожње, посебним фонограмом:

«Воз бр. .... обавестити да улази на заузет колосек и спровести у станицу (презиме отправника возова)».

2) Кад се воз пушта на колосек који није одређен Пословним редом станице и при томе:

а) воз улази опет у скретање иако се мења колосек, уместо у скретање улази у правац, односно уместо у правац улази у скретање:

«Улаз за воз бр. .... изузетно на ..... колосек (презиме отправника возова)»,

При давању наређења за обезбеђење пута вожње при улазу у скретање уместо у правац, уз овај фонограм додају се речи: **«возно особље обавештено или није обавештено»** ако је станица опремљена једнозначним сигналимa чији се сигнални знак «Ограничена брзина» не предсигналише.

б) колосек је од извесног места непроходан, заузет возилима (возом), међик на излазној страни заузет, није обезбеђен пут претчавања, или је то слепи колосек, а:

- возно особље је обавештено да у станицу треба ући са нарочитом опрезношћу:

«Улаз за воз бр. .... изузетно на ..... заузет (слепи) колосек. Возно особље обавештено, давати с. зн. 97б: «Лагано» (презиме отправника возова)»,

- возно особље није обавештено да у станицу треба ући са нарочитом опрезношћу:

- «Улаз за воз бр. .... изузетно на ..... заузет (слепи) колосек. Возно особље није обавештено (презиме отправника возова)».

Даљи поступак је исти као и код случаја под 1) ове тачке када возно особље није обавештено, при чему треба имати у виду да се речи «обавештено» - «није обавештено» у ова два случаја изричито односе на обавештеност возног особља о уласку воза у станицу са нарочитом опрезношћу. То значи, ако је возно особље обавештено о уласку у скретање, а није обавештено о уласку са нарочитом опрезношћу, у фонограму се мора рећи «није обавештено», односно ако је обавештено о уласку у станицу са нарочитом опрезношћу, а не и о уласку у скретање, у фонограму се даје «обавештено».

3) Када се воз пушта на редован колосек (прдвиђен Пословним редом станице) и вожња је у правац, а возно особље је претходно обавештено да ће у станицу уместо у правац ући у скретање.

«Улаз за воз бр. .... на ..... колосек (презиме отправника возова)».

4) Кад се воз који по реду вожње или по наређењу има кроз станицу пролаз, мора изузетно зауставити, пре наређења за обезбеђење пута вожње за улазак воза, отправник возова мора о томе обавестити скретничко особље посебним фонограмом:

«Воз бр. .... биће у станици изузетно заустављен. Возно особље обавештено – није обавештено, давати с. зн. 97б: «Лагано» и с. зн. 91: «Стој» (презиме отправника возова)».

После овог фонограма даје се наређење за обезбеђење пута вожње на начин из т. 1. овог члана или, зависно од случаја, на један од начина предвиђених под 2) или под 3) ове тачке.

4. Ако се воз који по реду вожње или по наређењу има кроз станицу пролаз, мора изузетно зауставити, а поред тога пустити на колосек који је од извесне тачке непроходан, заузет другим возилима или возом, на излазној страни међик није слободан или није обезбеђен пут претрчавања, без обзира да ли се мења улазни колосек или не и да ли ће вожња бити у правац уместо у скретање или не, у фонограму којим се скретничко особље обавештава да ће воз изузетно у станици бити заустављен, изостављају се речи: «давати с. зн. 97б: «Лагано» и с. зн. 91: «Стој», због тога што ће даљи поступак бити наређен фонограмом за обезбеђење пута вожње на један од начина наведен за овакав случај под 1) или 2) б) т. 3. овог члана.

За излазак воза

5. Наређење за обезбеђење пута вожње за излазак воза отпрамик возова даје излазном надзорном скретничару односно скретничару, фонограмом:

«Излаз за воз бр. .... са ..... колосека (презиме отпрачника возова)».

ЖРС може прописати да у појединим станицама при давању наређења за обезбеђење пута вожње код изласка воза буде присутан и надзорни скретничар односно скретничар на другој страни станице, у случајевима када је то неопходно због колосечне мреже, посебних маневарских вожњи, потискивања и сабијања брута и др. Ове одредбе имају се унети у Пословни ред станице.

За пролазак воза

6. Ако воз по реду вожње или по наређењу има кроз станицу пролаз, ако има бављење, али ће изузетно проћи без задржавања, или има краће бављење у коме неће вршити никакво маневрисање, може се истовремено наредити обезбеђење пута вожње за улазак и излазак (пролазак) воза.

Када ће се за воз који у станици има краће бављење наредити улазак и излазак истовремено, као пролазак, одлучује отпрамик возова зависно до прилика у станици, у случају:

- потребе извршења маневарске вожње на излазној страни од момента заустављања воза до момента када се најкасније мора почети са обезбеђењем пута вожње за излазак воза,

- постојања путног прелаза чијим се браницима рукује из станице, да се не би сувише рано обустављао саобраћај на путу, и друго.

7. Наређење за обезбеђење пута вожње за пролазак воза отпрамик возова даје истовремено улазном и излазном надзорном скретничару односно скретничару, фонограмом:

«Пролаз за воз бр. .... кроз ..... колосек (презиме отпрачника возова)».

Уколико се воз не може пустити на редован колосек (предвиђен Пословним редом станице), може наступити једано следећих случајева:

а) промена колосека не условљава промену правца при проласку (у оба случаја вожња у скретање);

б) уместо улаза и излаза у скретање, улази и излази у правац;

в) уместо улаза и излаза у правац, улази и излази у скретање;

г) уместо улаза у правац и излаза у скретање, улази у скретање а излази у правац;

д) уместо улаза у скретање и излаза у правац, улази у правац а излази у скретање;

ђ) уместо улаза у скретање и излаза у правац, улази у скретање и излази у скретање;

е) уместо улаза у правац и излаза у скретање, улази у скретање и излази у скретање;

ж) воз се пушта на редован колосек, а возно особље претходно обавештено да воз уместо у правац пролази односно улази или излази у скретање.

8. Ако дође до измене улазног колосека у случајевима наведеним у ст. 2 т. 7 овог члана, отпрамик возова даје наређење за обезбеђење пута вожње истовремено улазном и излазном надзорном скретничару односно скретничару, фонограмом:

«Пролаз за воз број ..... изузетно кроз ..... колосек (презиме отправника возова)».

Ако се воз који по реду вожње или по наређењу у станици има бављење, неће задржавати (има изузетан пролаз), отправник возова мора пре давања наређења за обезбеђење пута вожње о томе обавести скретничко особље посебним фонограмом:

«Воз бр. .... има изузетан пролаз (презиме отправника возова)».

9. У станицама где има само један скретничар који са време обезбеђења пута вожње мора бити на улазној страни, наређење се издаје само улазном скретничару. Ако скретничара уопште нема, односно ако га нема због прекида рада на том радном месту, наређење за обезбеђење пута вожње се уопште не даје.

10. У станицама где не постоји телефонска веза између службене просторије отправника возова и скретничарске кућице, или је постојећа у квару, наређење за обезбеђење пута вожње отправник возова уписује у телефонски дневник и шаље га надзорним скретничарима односно скретничарима по подесном раднику. По извршеном обезбеђењу пута вожње дневник се враћа на исти начин отправнику возова. Где нема подесног радника, скретничко особље је дужно да дође код отправника возова да се интересује за ход возова и да прими наређење за обезбеђење пута вожње. Ако у станици има само један скретничар који се у време издавања наређења за обезбеђење пута вожње налази код отправника возова, наређење за обезбеђење пута вожње скретничар прима путем телефонског дневника отправника возова.

Извршење обебеђења пута вожње

Члан 14.

1. Начин обезбеђења пута вожње и поступак, поред осталог, зависи од тога да ли су скретнице осигуране или неосигуране и каква је врста осигурања. Под осигураним скретницама из т. 5. чл. 10. Правилника 2, у смислу одредаба које регулишу обезбеђење пута вожње, сматрају се само оне скретнице чији се положај (правилан и исправан) може контролисати без посматрања скретница, посредно путем уређаја, направа или на било који други начин. Скретнице чији се правилан и исправан положај не може контролисати посебним путем, у смислу одредаба за обезбеђење пута вожње, имају се сматрати неосигураним.

а) У станицама са неосигураним скретницама

За улазак воза

2. По пријему наређења за обезбеђење пута вожње од отправника возова, улазни надзорни скретничар односно скретничар потврђује усмено пријем овог наређења отправнику возова тако што понавља цео садржај примљеног фонаограма и наводи реч «разумео» и своје презиме. Затим, надзорни скретничар наређује обустављање маневре, а скретничарима постављање пута вожње. У међувремену, док скретничари постављају пут вожње, утврђује слободност улазног колосека и других делова колосека из т. 5. под а), б), в) и е) чл. 12. овог упутства, а после тога на лицу места утврђује да ли су скретнице које леже у путу вожње постављене у правилан и исправан положај.

Правилан положај скретница које леже у путу вожње преко којих ће воз прећи вожњом низ језичак, као и правилан и одговарајући положај скретница и уређаја из т. 5. под д)

и њ) чл. 12. овог упутства, утврђује осматрањем скретничких и осталих сигнала и одређених уређаја.

Излазни надзорни скретничар потврђује пријем наређења отправнику возова контролним бројем из свог бележника, речју «разумео» и својим презименом, а затим наређује обустављање маневре и ослобађање пута претрчавања, а скретничарима, ако је то потребно у смислу одредаба т. 16. чл. 40. Правилника 2, постављање у одговарајући положај скретница, као и браника на путним прелазима у путу претрчавања.

У станицама где нема надзорног скретничара, улазни скретничар после потврде пријема наређења на начин прописан за надзорног скретничара, обуставља рад маневре, проверава слободност улазног и делова осталих колосека на улазној страни и поставља пут вожње.

Дужност надзорног скретничара на улазној страни у овом случају обавља у свему отправник возова изласком на лице места.

На излазној страни скретничар поред својих, обавља и дужности излазног надзорног скретничара прописане за овај случај у ст. 2. ове тачке.

За излазак воза

3. Потврду пријема наређења за обезбеђење пута вожње и обезбеђење пута вожње за излаз воза, излазни надзорни скретничар обавља на начин предвиђен у т. 2. овог члана за улазног надзорног скретничара при обезбеђењу пута вожње за улаз воза. Скретнице које се налазе у путу вожње воза преко којих ће воз прећи вожњом уз језичак, надзорни скретничар прегледа на лицу места, а остале скретнице осматрањем скретничких сигнала.

Ако нема надзорног скретничара, његове дужности на излазној страни обавља скретничар, изузев прегледа скретница преко којих ће воз при излазу прећи вожњом уз језичак. Преглед ових скретница обавља отправник возова изласком на лице места.

За пролазак воза

4. Пролаз је комбинација улаза и излаза воза. Према томе по пријему наређења за пролаз воза, улазни надзорни скретничар односно скретничар поступа као да је примио наређење за улаз, а излазни надзорни скретничар односно скретничар као да је примио наређење за излаз воза. Тамо где нема надзорног скретничара, отправник возова извршава његове дужности као код улаза и излаза воза.

На лицу места извршени преглед неосигураних скретница отправник возова уписује у одговарајући дневник, уз ознаку времена, на следећи начин:

«Преглед скретница за улаз – излаз воза бр. .... на - са .....колосека извршио (потпис отправника возова)»

Уписани преглед скретница од стране отправника возова потписује и скретничар.

Надзорни скретничар овај преглед не уписује, али извештај о извршеном обезбеђењу пута вожње сме дати отправнику возова тек по извршеном прегледу скретница. Извештај о извршеном обезбеђењу пута вожње уједно је доказ да је надзорни скретничар претходно извршио преглед скретница.

5. У станицама у којима не постоји скретничко особље или за време прекида рада на тим радним местима, све дужности овог особља при обезбеђењу пута вожње предвиђене у тачкама 2., 3. и 4. овог члана обавља отправник возова.

У том случају, у станицама са неосигураним скретницама при улазу воза отпрањик возова мора на лицу места утврдити стање скретница у путу вожње, и ако је потребно мењати њихов положај, сам поставља пут вожње, а у телефонски дневник у блок-кућици или посебном сандучићу који се налази на скретничком подручју, мора уписати: «Пут вожње за улаз воза бр. ... на ... колосек обезбедио (потпис)». На исти начин поступа при излазу воза ако на излазној страни има скретница преко којих воз мора прећи вожњом уз језичак, или се ради излаза мора мењати положај скретница.

б) У станицама са осигураним скретницама

6. Обезбеђење пута вожње у станицама са осигураним скретницама врши се на начин прописан у тачкама 2, 3, 4. и 5. овог члана, осим контроле правилног и исправног положаја осигураних скретница.

Правилан и исправан положаја скретница у путу вожње контролише се путем електронског, релејног односно електромеханичког блок-уређаја, као и путем других система зависности који гарантују правилан и исправан положај скретница (електроконтролни, електрозабравни уређај и сл.), или на основу кључева закључаних скретница.

Ако у путу вожње воза има и неосигураних скретница преко којих воз треба да пређе вожњом уз језичак, при обезбеђењу пута вожње те скретнице отпрањик возова односно надзорни скретничар мора прегледати доласком на лице места. На исти начин мора се поступити ако осигурана скретница из било ког разлога постане неосигурана.

7. Руковање и поступак са кључевима закључаних скретница при обезбеђењу пута вожње прописано је овим упутством.

8. Сва наређења отпрањика возова која се односе на обезбеђење пута вожње, тамо где постоји надзорни скретничар, морају скретничари примити на знање и то потисом потврдити. Надзорни скретничар сме дати извештај о извршеном обезбеђењу пута вожње отпрањнику возова тек пошто скретничари обезбеде пут вожње и о томе се надзорни скретничар лично увери, зависно од врсте осигурања станице.

9. У станицама са осигураним скретницама, ако не постоји скретничко особље, или за време прекида рада на тим радним местима, отпрањик возова обавља све дужности скретничког особља у току обезбеђења пута вожње, али не даје нити евидентира било какве фонограме који се односе на обезбеђење пута вожње.

Обавештавање о извршеном обезбеђењу пута вожње

Члан 15.

а) У станицама са неосигураним скретницама

При уласку воза

1. Излазни надзорни скретничар, када се увери да су извршене радње које је у смислу т. 2. чл. 14. овог упутства наредио и да је улазни колосек са његове стране слободан, позива улазног надзорног скретничара и даје му фонограм:

«Колосек бр. .... за улаз воза број .... на излазној страни слободан (презиме)».

После пријема наведеног фонограма од излазног надзорног скретничара и завршених свих радњи предвиђених у т. 2. чл. 14. овог упутства, што значи да за улаз воза нема никаквих сметњи, улазни надзорни скретничар позива отправника возова и даје му фонограм:

« Улаз за воз бр. .... на ..... колосек слободан (презиме)».

Ако је пут вожње наређен на заузет (слепи) колосек, то се у извештају има навести.

Давањем фонограма из ст. 2. ове тачке улазни надзорни скретничар потврђује отправнику возова да је обезбеђен пут вожње за одређени воз на целом станичном подручју и да су претходно примљени фонограми осталих надзорних скретничара који учествују у обезбеђењу пута вожње.

Када нема надзорних скретничара, излазни скретничар обавештава улазног скретничара на начин из ст. 1. ове тачке. Улазни скретничар не даје фонограм из ст. 2. ове тачке, а отправник возова, доласком на лице места ради прегледа скретница, лично се уверава у то да је улаз за воз слободан. Због тога он мора увидом у телефонски дневник улазног скретничара утврдити да је примљен фонограм из ст. 1. ове тачке, а ако није, мора сачекати пријем тог фонограма.

При изласку воза

2. О извршеном обезбеђењу пута вожње за излаз воза излазни надзорни скретничар обавештава отправника возова фонограмом:

«Излаз за воз бр. .... са ..... колосека слободан (презиме)».

Ако нема надзорног скретничара, а воз при излазу неће прећи преко скретнице вожњом уз језичак, фонограм из предњег става даје излазни скретничар. Излазни скретничар неће дати наведени фонограм ако отправник возова за излаз воза прегледа скретнице на лицу места. При томе се он лично уверава да је излаз за воз слободан.

При проласку воза

3. О извршеном обезбеђењу пута вожње за пролаз воза улазни и излазни надзорни скретничар обавештавају једновремено отправника возова фонограмом:

«Пролаз за воз бр. .... кроз ..... колосек слободан (презиме)».

Ако нема надзорних скретничара, њихове дужности на улазној и излазној страни обављају скретничари, изузев прегледа скретница преко који ће воз при пролазу прећи вожњом уз језичак. Преглед ових скретница обавља отправник возова изласком на лице места.

б) У станицама са осигураним скретницама

4. У станицама са осигураним скретницама надзорни скретничари и скретничари поступају и о извршеном обезбеђењу пута вожње обавештавају отправника возова на начин прописан за надзорне скретничаре у тачка 1, 2. и 3. овог члана.

Начин обавештавања о извршењу обезбеђења пута вожње у станицама које су осигуране сигнално-сигурносним и блок-уређајима прописује се упутством за руковање односним уређајем.

5. Ако између службене просторије отправника возова и скретничког особља не постоји телефонска веза или је постојећа у квару, па се наређење за обезбеђење пута вожње издаје само уписом у телефонски дневник отправника возова на начин из т. 1.

чл. 13. овог упутства, о извршеном обезбеђењу пута вожње особље се обавештава на следећи начин:

а) Излазни надзорни скретничар, ако је наређено обезбеђење пута вожње за улаз воза, у телефонски дневник отправника возова уписује фонограм из ст. 1. т. 1., за излаз воза фонограм из ст. 1. т. 2., за пролаз воза прво фонограм из ст. 1. т. 1., а испод њега фонограм из ст. 1. т. 2. овог члана, и дневник шаље улазном надзорном скретничару, односно отправнику возова за излаз воза. Улазни надзорни скретничар упознаје се са садржином фонограма излазног надзорног скретничара, а затим уписује фонограм из ст. 2. т. 1. овог члана, без обзира да ли је наређено обезбеђење пута вожње за улаз или пролаз воза, и дневник шаље отправнику возова.

б) Када нема надзорног скретничара у станицама са осигураним скретницама, скретничари поступају на начин прописан под а) ове тачке. На исти начин поступа и излазни скретничар ако су скретнице неосигуране а воз при излазу неће преко њих прећи вожњом уз језичак. У станицама са неосигураним скретницама, о слободном улазу воза у станицу, односно о слободном излазу, ако воз има да пређе преко скретнице вожњом уз језичак, отправник возова уверава се лично при прегледу скретница на лицу места.

У случају прекида телефонске везе само између службених просторија скретничког особља, фонограм из ст. 1. т. 1. овог члана од излазног надзорног скретничара односно скретничара прима отправник возова и преноси улазном надзорном скретничару (скретничару).

Начин обавештавања о извршењу обезбеђења пута вожње за време квара на средствима за споразумевање у станицама осигураним сигнално-сигурносним или блок-уређајима, прописује се упутством за руковање тим уређајем.

Уписивање фонограма за обезбеђење пута вожње у одговарајуће дневнике

Члан 16.

1. Фонограми за обезбеђење пута вожње уписују се у одређени бележник односно дневник за отправника возова односно за скретничко особље, са подацима које садржи одговарајући бележник односно дневник.

Сваки фонограм се пре давања мора уписати у бележник односно дневник.

2. Број колосека дат у фонограмима мора се у бележник односно дневник уписати арапским бројем и словима.

Уписивање броја колосека само арапским бројем може се вршити у станицама у којима су радна места међусобно повезана телефоном на воду који је укључен у регистрофон.

Ако телефонски вод није укључен у регистрофон, онда се уписивање, изузетно, може вршити само арапским бројем у оним станицама где при обезбеђењу пута вожње учествују најмање три радна места. Овакве станице одређује ЖРС, што се има унети у Пословни ред станице.

3. Фонограми којима отправник возова наређује обезбеђење пута вожње, као и извештаји које дају надзорни скретничари (скретничари), евидентирају се у обиму, облику и на начин прописан Правилником 8, Упутством 58 и овим Упутством.

4. Потврду о извршеном прегледу скретница отправник возова уписује у скретничарски бележник фонограма.

Тамо где нема скретничарског бележника фонограма, за уписивање потврде о прегледу неосигураних скретница мора се у скретничарској кућици или посебно

постављеном сандучићу налазити посебна књига (телеграфско-телефонски дневник С-43).

Скретничарски бележник фонограма, односно телеграфско-телефонски дневник, у које отправник возова уписује преглед неосигураних скретница, морају бити везани канапом потребне дужине, Канап мора бити пломбиран. Кључ од непосредне скретничарске кућице, односно, ако ње нема, од посебног сандучића мора се налазити код отправника возова.

5. Одредбе овог члан важе и за возове и маневарске саставе који саобраћају до извесне тачке на отвореној прузи. У предвиђеним фонограмима, при обезбеђењу пута вожње за маневарске саставе, уместо речи «воз» ставља се «маневарски састав», у виду скраћенице МС-1, МС-2 итд., са бројевима по редоследу који почиње сваког дана.

Поступак при вожњи возова по неправилном колосеку

Члан 17.

1. О вожњи возова по неправилном колосеку мора се обавестити скретничко особље.

2. О предвиђеној и непредвиђеној вожњи по неправилном колосеку скретничко особље се обавештава одмах по завођењу такве вожње, а најкасније непосредно пре давања наређења за обезбеђење пута вожње за излаз на неправилан колосек за воз који се отпрема, односно пре давања допуштења суседној станици која отпрема воз по неправилном колосеку.

Фонограм којим се даје ово обавештење, ако станица отпрема возове по неправилном колосеку, треба да гласи:

«Од ..... часова ..... мин па до даљег ка станици ..... заводи се вожња по неправилном колосеку (презиме отправника возова)».

Односно, ако ће станица примити возове по неправилном колосеку:

«Од ..... часова ..... мин па до даљег од станице ..... заводи се вожња по неправилном колосеку (презиме отправника возова)».

3. Обавештење о предвиђеној и непредвиђеној вожњи по неправилном колосеку, дато скретничком особљу по завођењу такве вожње, важи за све возове у време трајања вожње по неправилном колосеку.

О укинutoј предвиђеној или непредвиђеној вожњи по неправилном колосеку има се обавестити скретничко особље одмах по укидању, али најраније после одласка из станице, односно после уласка у станицу последњег воза који саобраћа неправилним колосеком.

4. О изузетној вожњи по неправилном колосеку скретничко особље се обавештава посебно за сваки воз, и то непосредно пре давања наређења за обезбеђење пута вожње за излаз воза који се отпрема, односно непосредно пре давања допуштења суседној станици за воз који се прима по неправилном колосеку, фонограмом следећег садржаја:

«Воз број .... ка станици (од станице) ..... саобраћа по неправилном колосеку (презиме отправника возова)».

5. Обавештење о вожњи по неправилном колосеку возова који се примају у станицу, без обзира на врсту вожње по неправилном колосеку, за скретничко особље, уједно значи и изричиту забрану маневрисања на правилном колосеку према отвореној прузи без одобрења отправника возова.

Пријем обавештења скретничко особље потврђује отправнику возова под бројем из свог бележника и речју «разумео».

6. Наређење за обезбеђење пута вожње и обавештавање отправника возова о извршеном обезбеђењу, дају се фонограмима предвиђеним у чл. 13. и 15. овог упутства, с тим што се у њима после речи «колосек» код улаза додају речи: «са неправилног колосека» а после речи : «колосека» код излаза – «на неправилан колосек». На пример:

«Улаз за воз бр. .... на ..... колосек са неправилног колосека (презиме отправника возова)» и «Улаз за воз бр. .... на ..... колосек са неправилног колосека слободан (презиме надзорног скретничара)».

Наређење за обезбеђење пута вожње за пролаз воза који саобраћа по неправилном колосеку даје се одвојеним наређивањем обезбеђења пута вожње за улаз, а затим, за излаз воза.

Поступак са кључевима закључаних скретница

Члан 18.

1.Скретнице мигу бити опремљене једном или са две браве, заисно од тога да ли се закључавају у оба правца (у правац и у скретање), или само у правац односно само у скретање.

Свака скретничка брава мора имати два кључа, од којих се један налази у употреби (уникат), а други у резерви (дупликат).

2. Дупликати кључева морају се чувати у просторији отправника возова одвојено од униката, тако да их у случају потребе отправник возова може употребити, али и обезбеђени тако да се свака употреба може лако уочити. Због тога сваки дупликат кључа мора бити посебно пломбиран на подесном месту. Пломбирање кључева врше радници СС-службе.

Дупликат кључа може се употребити ако се уникат оштети или уништи, и у том случају се скретница сматра осигураном. У случају нестанка (губљења) униката, дупликат се употребљава само да би се брава откључала у циљу омогућавања руковања скретницом, али скретница се мора сматрати неосигураном и за време обезбеђења пута вожње ставити под надзор све док се изгубљени кључ не пронађе или се брава не замени новом. На исти начин се поступа ако се изгуби дупликат кључа.

Свака употреба дупликата кључа мора се пријавити надзорнику СС-уређаја (шефу деонице) и шефу станице писменим извештајем С-23, на основу чега ће шеф станице преузети потребне мере за правилно коришћење браве и осигурање скретнице. Ако се у међувремену пронађе кључ, шеф станице ће извршити привремено печатење дупликата кључа до доласка радника СС-службе, који ће накнадно пломбирати дупликат кључа.

3. Скретнице опремљене бравама морају, по правилу увек бити закључане, и то, ако се преко њих не очекује вожња, у редовном положају, уколико прилике не захтевају други положај (т. 16. чл. 40. Прав. 2). Кључеви тих скретница морају се налазити код отправника возова односно надзорног скретничара. Одступање од овога дозвољено је за време маневрисања или чишћења скретница, и то по одобрењу радника овлаштеног за чување кључева, као и у случају из ст. 5. т. 5. овог члана.

У просторији отправника возова односно надзорног скретничара кључеви закључаних скретница морају се налазити на подесном месту тако распоређени да се не могу незапажено отуђити нити при узимању, грешком, заменити. У ту сврху мора

постојати шематски преглед скретница и њихових положаја у којима су редовно закључане.

4. Ради разликовања, на кључевима се морају налазити одговарајуће ознаке, и то:

- број скретнице којој кључ припада и
- ознака «+» односно «_» ако скретница има две браве.

Ознака «+» означава да кључ припада брави којом се скретница закључава у правац, а «_» у скретање.

Број скретнице и ознаке «+» односно «_» утиснути су на држачу кључа. Осим ознака «+» односно «_», ради лакшег уочавања разлике у кључевима исте скретнице, држачи кључева се израђују са различитим облицима прописаним одговарајућим стандардима и то:

- код кључа браве којом се скретница закључава у правац, облик правоугаоника, а
- код кључа браве којом се скретница закључава у скретање горњи врхови правоугаоника су одсечени.

Кључ од скретничке браве индустријског колосјека мора имати на посебној плочици исписан назив или ознаку индустријског колосека.

5. За време уласка односно изласка воза, кључеви закључаних скретница које се налазе у путу вожње воза обавезно се морају налазити код отправника возова односно надзорног скретничара. Они се морају лично, увидом уверити да ли су одговарајући кључеви (број и ознака) на свом месту.

Ако је за наређени пут вожње потребно мењати положај скретница, отправник возова односно надзорни скретничар даје кључеве скретничару, а овај, одмах после постављања скретница у правилан и исправан положај, одговарајуће кључеве доноси отправнику возова односно надзорном скретничару.

Забрањено је да скретничари узимају кључеве без одобрења отправника возова односно надзорног скретничара.

При обезбеђењу пута вожње за излаз воза преко скретнице низ језичак, кључ такве скретнице по постављању излаза може се налазити код скретничара, али само код укрштавања возова и у станицама где нема надзорног скретничара. Правилан положај овакве скретнице отправник возова утврђује осматрањем скретничког сигнала. Уколико се осматрањем не може проверити положај скретнице, Пословним редом станице се прописује начин проверавања правилног положаја скретнице за излаз воза при вожњи низ језичак.

Изузетно, у појединим станицама са два скретничара, а без надзорног скретничара, са мањим бројем скретница и у случају велике удаљености између скретница и службене просторије отправника возова, ЖРС може одобрити да се кључеви скретница налазе код скретничара, уз прописивање поступака и мера безбедности.

6. Код укрштавања у станицама без надзорног скретничара, одмах по уласку првог воза скретничар мора да иде у сусрет отправнику возова, који му доноси кључеве скретница за излаз воза супротног смера.

7. У случају укрштања и велике удаљености између скретница и службене просторије отправника возова, односно када у станици не постоји скретничар, као и када је скретничар заузет обезбеђењем пута вожње на другој страни станице, отправник возова може предати кључеве закључаних скретница возовођи

воза, који први уђе у станицу. Возовођа ће, после уласка супротног воза у станицу, предати кључеве скретничару односно возопратиоцу, или ће, када ових нема, сам поставити скретнице за излазак свог воза. Возовођа је у овом случају одговорни радник који, за време док супротни воз не уђе у станицу, чува кључеве закључаних скретница.

Код возова без возовође или са возовођом на завршним колима, кључеви закључаник скретница, у случају из ст. 1. ове тачке, могу се предати машиновођи раније приспелог воза.

Чело оваквог воза треба да буде што ближе излазним скретницама како би скретничар или радник воза могао брзо преузети кључеве и руковати скретницама, о чему отпрачник возова мора водити рачуна код заустављања воза. Улазни сигнал за супротни воз не сме се поставити у положај за дозвољену вожњу док се воз који је први приспео, уколико се помера, не заустави најдаље изпред међика.

Ако локомотиву поседа само машиновођа (једнопосед) који обавља и дужност возовође, машиновођа не поставља скретнице за излазак свога воза.

Предаја кључева возовођи односно машиновођи врши се општим налогом, у који треба уписати следеће:

«Кључеве скретнице-а бр. .... чувати до уласка воза бр. .... . Скретницу-е поставља ..... (скретничар, возопратилац, помоћник).»

По уласку супротног воза и постављању скретница за излаз воза који је први приспео у станицу, скретничар односно радник који је руковао скретницама не предаје кључеве отпрачнику возова, сем када воз при излазу мора да пређе скретнице вожњом уз језичак. Возовођа односно машиновођа коме су предати кључеви на чување одговоран је, поред радника који је руковао скретницама, за правилан положај скретница за излазак свога воза. Ако је скретницама руковао радник воза, отпрачник возова је дужан да одмах по одласку воза преузме одговарајуће кључеве.

Све наведене олакшице из ове тачке морају се прописати у Пословном реду станице.

Возовођи, а изузетно машиновођи може се поверити чување кључева скретница и руковање скретницама у станицама са ограниченим радним временом за време прекида рада.

8. У станицама са сигнално-сигурносним уређајима код којих се скретницама рукује са централног места, кад настане сметња на скретничким поставним справама, па је за промену положаја скретнице потребна посебна ручица, мора се одредити место и начин чувања ручице.

Када ручица није у употреби мора бити закључана, а свако њено кориштење се евидентира. У периоду кориштења ручице, док се скретнички уређаји не доведу у исправно стање, у току обезбеђења пута вожње за возове ручица мора бити под надзором отпрачника возова, као што је то прописано за скретничке кључеве.

Преносне скретничке браве када нису у употреби, морају се налазити на одређеном месту закључане. Њихово кориштење се такође евидентира.

Место чувања и начин употребе ручице и преносних брава прописује се Пословним редом станице (т. 3. под 4) чл. 3. овог упутства), односно Упутством за руковање станичним СС уређајем.

Руковање улазним и излазним сигнаима

Члан 19.

1. Улазни и излазни сигнали смеју се поставити у положаја за дозвољену вожњу само када се претходно утврди да је пут вожње возу обезбеђен и да не постоји никаква сметња за улазак односно излазак воза.

2. У станицама у којима се улазним сигналом рукује путем скретничарске поставнице без претходне блоковне зависности (приволе) или без кључевне зависности, надзорни скретничар односно скретничар сме поставити сигнал у положај за дозвољену вожњу само по наређењу отправника возова. Наређење се даје фонограмом:

«Улазни сигнал за воз број ..... поставити у положај за дозвољену вожњу (презиме отправника возова)».

Отправник возова и надзорни скретничар односно скретничар евидентирају овај фонограм у своје дневнике односно бележенике, уз ознаку времена и броја фонограма према Упутству 58.

Отправник возова сме дати наређење из ст. 1. ове тачке после пријема извештаја од надзорног скретничара да је обезбеђен пут вожње, односно, када је извршио преглед скретница, ако је био дужан да то учини.

По пријему наређења надзорни скретничар односно скретничар поставља улазни сигнал у положај за дозвољену вожњу и то евидентира у свом бележнику.

3. Претходно постављен улазни сигнал у положај за дозвољену вожњу воза улазни надзорни скретничар односно скретничар поставља у положај за забрањену вожњу без посебног наређења отправника возова, и то:

- ако улазни сигнал није у зависности са путем вожње када је воз који долази цео прошао поред улазног сигнала, а

- ако је улазни сигнал у зависности са путем вожње, када је воз који долази прешао преко свих скректинца које леже у његовом путу вожње.

По извршеном постављању улазног сигнала у положај за забрањену вожњу, улазни надзорни скретничар односно скретничар обавештава отправника возова фонограмом:

«Улазни сигнал постављен у положај за забрањену вожњу (презиме)».

Ако, у смислу одредаба чл. 21. овог упутства, улазни надзорни скретничар односно скретничар обавештава отправника возова и о томе да је воз ушао цео у станицу и сместио се унутар међика, фонограм из ове тачке комбинује се са фонограмом из т. 5. под а) чл. 21. овог упутства. У том случају фонограм има да гласи:

«Воз цео приспео, међик слободан, улазни сигнал постављен у положај за забрањену вожњу (презиме)».

Фонограме из т. 2. и 3. ове тачке отправник возова уписује у саобраћајни дневник С-14а односно у бележник С-45, а надзорни скретничар односно скретничар у бележник фонограма за скретничара.

4. Када је телефонска веза у квару, наређење за постављање улазног сигнала у положај за дозвољену вожњу, у облику фонограма из ст. 1. т. 2. овог члана, отправник возова уписује у бележник фонограма у коме је улазни надзорни скретничар уписао извештај о томе да је наређени пут вожње за долазећи воз обезбеђен. После уписа фонограма дневник шаље надзорном скретничару.

У станицама без назорног скретничара, при уписивању извршеног прегледа скретница отпрањник возова уписује и наређење за постављање улазног сигнала у положај за дозвољену вожњу.

По уласку воза, надзорни скретничар односно скретничар поставља улазни сигнал у положај за забрањену вожњу и довикивањем обавештава отпрањника возова да је воз цео приспео, међик слободан и улазни сигнал постављен у положај за забрањену вожњу.

5. У станицама у којима се групним излазним сигналом рукује путем скретничарске поставнице без претходне блоковне сагласности (приволе) или кључевне зависности, надзорни скретничар односно скретничар сме поставити групни излазни сигнал у положај за дозвољену вожњу само по наређењу отпрањника возова. Отпрањник возова по пријему фонограма о извршеном обезбеђењу пута вожње за излаз воза даје фонограм:

«Групни излазни сигнал за воз бр. .... поставити у положај за дозвољену вожњу (презиме отпрањника возова)».

Отпрањник возова и надзорни скретничар односно скретничар уписују овај фонограм у своје дневнике односно бележнике, уз ознаку времена и броја фонограма. Ови подаци уносе се у колоне предвиђене за уписивање наређења о постављању улазног сигнала.

6. У станицама у којима се улазни и излазни сигнали не могу поставити у положај за дозвољену вожњу без претходне блоковне сагласности или без кључевне зависности, поступак око руковања овим сигналимa одређује се посебним упутством.

7. Ако улазним и групним излазним сигналимa рукује отпрањник возова, сме их поставити у положај за дозвољену вожњу само када прими извештај од надзорног скретничара (скретничара) да је наређени пут вожње обезбеђен, односно када је извршио преглед скретница или лично обезбедио пут вожње, ако је био дужан да то учини.

Дочекивање возова од стране скретничког особља

Члан 20.

1. Надзорни скретничари дочекују возове испред скретничарске кућице. У станицама са једним назорним скретничаром надзорни скретничар може дочекивати возове и на перону, што се прописује Пословним редом станице.

2. На скретничком подручју улазне стране станице скретничари дочекују возове код скретнице испред скретничарске кућице. Сигнални знак «Лагано» скретничар мора давати:

- када воз који има пролазак треба изузетно зауставити без обзира да ли је возно особље обавештено или не и

- када воз улази са нарочитом опрезношћу, о чему је возно особље обавештено или је то редом вожње предивђено.

Скретничари-блокари дочекују возове редовно на прозору блок-кућице, сем у случајевима из става 1.ове тачке, када морају давати сигнални знак «Лагано», у ком случају дочекују возове код скретнице испред блок-кућице.

Код улазне скретнице, без обзира да ли је вожња у правац или у скретање, скретничари односно скретничари-блокари дочекују возове само у случају када је таква скретница неосигурана, пресечена или искључена из СС-уређаја, уколико се за то не одреди други радник.

На скретничком подручју излазне стране станице скретничари дочекују возове код скретнице испред скретничарске кућице, а скретничари-блокари на прозору блок-кућице, сем у случајевима:

- када сигнални знак «Напред» морају давати код излазног исгнала где и дочекује возове и

- када морају давати сигнални знак «Стој» код изузетног заустављања воза у станици – испред скретничарске кућице.

У станицама са специфичним условима рада пословним редом станице може се пропиати дочекивање возова од стране скретничара и на другим местима.

Отправник возова може за сваки конкретан случај наредити скретничару дочекивање возова и давање одговарајућих сигналних знакова и на другом месту односног скретничког подручја и подручја станице.

3. У станицама у којима постоји скретничар на улазној и излазној страни, скретничар на излазној страни не мора дочекивати воз ако је потребно да врши манипулацију пртљага и робе и обавља друге послове код возова с превозом путника или код манипулативних возова, и то само у случају када у станици нема укрштавања или претицања, а скретнице преко којих воз излази уз језичак су закључане (осигуране).

Изузетно се за манипулацију робе може употребити и улазни скретничар, ако је он много ближи месту манипулације, под условима из ст. 1 ове тачке, и ако није прописано давање сигналних знакова на улазном скретничком подручју.

4. На пругама и у станицама прелаза са двоколосечне на једноколосечну пругу на којима изостаје обавештавање возног особља о променама укрштавања, а у станицама нема излазних сигнала, скретничар мора дочекивати код излазних скретница возове који станицу пролазе или изузетно пролазе у смислу одредаба т. 17. чл. 47. Правилника 2.

5. У станицама у којима дужност скретничара врши само један скретничар који се налази код отправника возова, редовно дочекује возове код улазних скретница.

Код излазних скретница скретничар дочекује воз у случају када излазећем возу треба обезбедити пут вожње после извршеног укрштавања, претицања, или било какве маневре.

Уколико укрсни односно први воз при укрштавању или претходни воз при претицању улази у скретање, скретничар првенствено дочекује такав воз код улазне скретнице. По уласку укрсног односно првог или претходног воза, скретничар долази у станицу по кључ улазне скретнице да је постави у правац за пролаз супротног односно другог узастопног воза, а затим одлази на излазну страну, у вези са одредбама ст. 2. ове тачке.

У циљу убрзавања појединих послова у погледу руковања и преношења кључева, отправник возова мора лично, кад је то потребно и кад није спречен важнијим послом, поћи у сусрет скретничару са одређеним кључем, или кључ послати по подесном раднику станичног, возног или пружног особља. Кад је скретничар на излазној страни, кључ се може налазити код возовође, по одредбама т. 7. чл. 18. овог упутства.

И у станицама са једним скретничарем може се скретничар одредити за манипулацију пртљага и робе код возова из т. 3. овог чалана уколико су скретнице осигуране. Међутим, и поред потребе за манипулацијом, скретничар мора и ове возове дочекати на месту прописаном одредбама т. 2. овог чалана:

- када је скретница неосигурана, пресечена или искључена из СС-уређаја,
- при уласку воза на заузет или слепи колосек, као и на колосек који је проходан само до извесне тачке;
- при изузетном заустављању воза у станици.

6. Отправник возова одлучује да ли скретничар, ако је један у служби, дочекује воз или не код улазне скретнице, уколико то није случај из ст.5. т. 5. овог члана, зависно од важности других послова, временских прилика, да ли је непосредно пре тога био редаован преглед скретница или преглед скретница код претходног воза и сл. За време одсутности скретничара отправник возова преузима сву одговорност за безбедан саобраћај: ако се промени саобраћајна ситуација (укрштавање, претицање), у погледу уверавања да је воз цео ушао у станицу и да је међик слободан, руковање браницима у станичном рејону и др.

7. Отправник возова мора за сваки случај посебно наредити скретничару да дочека воз испред станичне зграде ради помагања при манипулацији пртљага и робе или обављања других послова, сем у случајевима из ст. 5. т. 5. овог члана, кад је само један скретничар.

8. Скретничар који не дочекује воз код улазне односно код излазне скретнице, мора осматрати воз са места где се у том тренутку затекне.

9. Скретничар који рукује браником или поседа путни прелаз може се одредити за манипулацију код воза после преласа воза преко путног прелаза, односно за време док на путном прелазу не мора бити обезбеђен саобраћај.

10. Дочекивање возова и остале дужности скретничара у погледу очувања безбедног саобраћаја у станицама опремљеним релејним, електронским или електромеханичким осигурањем прописује ЖРС за сваку станицу у упутству за руковање овим уређајем.

У станицама из ст. 1. ове тачке скретничар може изостати ако се његове дужности у погледу чишћења и одржавања скретница пренесу на друге службе или се за те послове одреде посебни радници (чистачи скретница) , а дужности из области организације и обезбеђења саобраћаја и поступака при обезбеђењу пута вожње пренесу на отправника возова или другог подесног радника, што се има прописати Пословним редом станице. Пруге и станице где се може укинути скретничар одређује ЖРС.

11. Када саобраћајно-транспортни отпремник врши и дужност скретничара, редовно не дочекује возове на улазној скреници, сем случаја када скретница пресецањем постане неосигурана. У таквим службеним местима по могућству не треба предвиђати и утврђивати укрштавања. Уколико је то немогуће, онда воз који улази у скретање треба претходно зауставити пред улазним сигналом, без обзира да ли је возно особље обавештено или не о уласку у скретање.

12. У књижици реда вожње ЖРС даје преглед пруга, службених места и возова које скретничар не дочекује на скретници, односно у којим службеним местима и у које време нема скретничара по Уп. 49.

Извештавање отпрајника возова да је воз цео приспео у станицу и да се сместио унутар међика

Члан 21.

1. Сваки воз има се, по правилу, зауставити тако да не закрчи међике и не угрози улазак односно излазак другом возу, маневарском саставу или пружном возилу.

2. Воз је цео ушао у станицу и сместио се унутар међика када су последња кола са завршним сигналом на задњој страни, односно потискивалица прешла међик на улазnoj страни, а локомотива на челу воза, односно прва кола код гураних возова, стала испред међика на излазnoj страни, тако да се не угрожава излазак и улазак других возова.

3. У станицама у којима су скретнички изоловани одсеци означени сигналом ознаком 203: «Граница одсека», воз се мора зауставити тако да буде унутар тих ознака, како би се одговарајуће стање скретничког изолованог одсека показало на командном столу електронског, односно релејног СС-уређаја. Одредба о смештају воза унутар међика у оваквим станицама редовно обухвата смештај воза унутар граница одсека.

4. Да је воз цео ушао у станицу са завршним сигналом и сместио се унутар одговарајућег међика на улазnoj страни одговорни су : завршни возопратицац, надзорни скретничар, скретничар и отправник возова.

Да је воз стао испред одговарајућег међика на излазnoj страни, одговорни су: машиновођа, возовођа, надзорни скретничар, скретничар и отправник возова.

Код возова без возопратног особља, одговорност да је воз цео приспео у станицу и сместио се унутар одговарајућег међика на улазnoj страни, сноси само станично особље (надзорни скретничар, скретничар и отправник возова).

5. Ако због неповољних месних прилика отправник возова не може лично да се увери да је цео воз приспео у станицу и сместио се унутар међика, поступак је следећи:

а) у станицама без скретничког сигурносног уређаја, а са скретничарским кућицама опремљеним телефоном, надзорни скретничар (скретничар) на улазnoj страни обавештава отправника возова фонограмом:

«Воз цео приспео, међик слободан» (презиме надзорног скретничара - скретничара) односно «Међик заузет» (презиме надзорног скретничара - скретничара).

а надзорни скретничар (скретничар) на излазnoj страни фонограмом:

«Воз стао, међик слободан» (презиме надзорног скретничара – скретничара) односно «Међик заузет» (презиме надзорног скретничара – скретничара).

Уколико улазни надзорни скретничар односно скретничар рукује улазним сигналом, фонограм се даје у смислу одредаба т. 3. чл. 19. овог упутства:

б) у станицама са централном поставницом за постављање свих скретница, у станицама са скретничарским кућицама које нису поседнуте, или су поседнуте а немају телефонске везе са службеном просторијом отправника возова односно када нема скретничара или је само један скретничар у служби, завршни возопратицац, без посебног захтева, обавештава отправника возова довикивањем речима: «Воз цео приспео, међик слободан» односно «Међик заузет»; на излазnoj страни машиновођа, такође пиштаљком или сиреном поновљени сигнални знак: један дугачак и један кратак звук, а ако је међик заузет, поновљени сигнални знак: пет кратких звукова; ако возно особље није претходно обавештено о сметњи уређаја за аутоматску контролу целине воза и његовог потпуног уласка, отправник возова сам проверава односно наређује проверу стања међика и целине воза, односно код возова без возопратног особља он то увек ради на улазnoj страни станице, без обзира да ли је возно особље претходно обавештено или не;

в) у станицама у којима, због неповољног положаја скретничарске поставнице односно кућице или због удаљености скретница од поставнице односно кућице, скретничари не могу поуздано утврдити да ли је воз цео приспео и сместио се унутар

међика, завршни возопратилац, одмах, без посебног захтева, обавештава скретничара на улазној страни речима: «Међик слободан» односно «Међик заузет», а возовођа односно машиновођа скреничара на излазној страни речима: «Воз стао, међик слободан», односно «Међик заузет»;

г) у станицама опремљеним електромеханичким сигурносним уређајима са поставницама на улазној и излазној страни станице:

- скретничар на улазној страни блокирањем улазног сигнала обавештава отправника возова да је воз приспео цео и да се сместио унутар међика. У овом случају скретничар у бележник фонограм С-54а уноси временске податке без давања фонограма отправнику возова. Скретничар не сме блокирати улазни сигнал пре него што се уверио да је воз приспео цео и ослободио међик;

- скретничар на излазној страни обавештава отправника возова да је воз стао унутар међика, фонограмом:

«Воз стао, међик слободан» (презиме скретничара) односно «Међик заузет» (презиме скретничара).

Овај извештај излазни скретничар евидентира у бележнику фонограма С-45а;

д) у станицама са станичним релејним осигурањем отправника возова обавештава завршни возопратилац, без посебног захтева, само о томе да је воз приспео цео у станицу, довикивањем речима : «Воз цео приспео»;

ђ) у свим случајевима када су скретничарска радна места повезана телефоном са отправником возова или постоје друга телефонска места на скретничком подручју, а станица има само једног или нема уопште скреничара, завршни возопратилац ће уместо довикивањем, телефоном известити отправника возова да је воз приспео цео и сместио се унутар међика; на излазној страни машиновођа ће поступити по одредбама под б) ове тачке;

е) у станицама на пругама опремљеним аутоматским пружним блоком, уређајима за аутоматску контролу међустаничне зависности или телекомандом, отправник возова односно возни диспечер на ТК-прузи уверава се да је воз приспео цео и да су међици слободни на основу светлосних показивача.

6. Извештаја да је воз приспео цео и сместио се унутар међика неће се давати отправнику возова код возова који пролазе станицу без задржавања, код локомотивских возова и код возова са превозом пуника, ако се отправник возова може недвосмислено сам о томе уверити.

7. Све извештаје које даје скретничко особље да је воз цео приспео у станицу и сместио се унутар међика, уписују отправник возова и скретничко особље у одговарајуће дневнике – бележнике.

8. У случају квара електромеханичког СС уређаја, електрорелејног станичног уређаја, електронског станичног уређаја, уређаја за аутоматску контролу међустаничне зависности, аутоматског пружног блока или уређаја на ТК-пругама, обавештавање отправника возова о томе да је воз приспео цео и сместио се унутар међика обавља се по одредбама т. 5. под б) овог члана, ако је у питању краће време трајања сметњи, односно по одредбама т. 5. под а) ако сметње дуже трају.

9. У станицама са станичним електронским или електрорелејним осигурањем на пругама где возови саобраћају без возопраног особља мора постојати радник са одговарајућом стручном спремом који ће извештавати отправника возова телефоном или довикивањем да је укрсни односно први воз при укрштавању или претходни воз при претицању приспео цео у станицу. ЖРС може изузетно, за пруге и станице на

којима је број укрштавања и претицања минималан, одредити да се отпражник возова сам уверава о томе да је воз приспео цео. Овакве одредбе не смеју ићи на штету редовности и безбедности, односно морају се узети у обзир при конструкцији реда вожње (станични интервал).

Одредбе ст. 1. ове тачке важе и за случајеве из тач. 8. у вези са одредбама тач. 5. под б) овог члана, као и у станицама без скретничког сигурносног уређаја, када нема скретничара на улазној страни.

10. У којим се станицама и на који начин обавештава отпражник возова да је воз цео приспео и сместио се унутар међика, одређује ЖРС. Начин обавештавања уноси се у Пословни ред станице ради упознавања станичног особља. Станице у којима возно особље довикивањем, телефоном, или сигналним знацима обавештава отпражника возова да је воз ушао цео, стао и сместио се унутар међика, уносе се у посебан преглед књижице реда вожње ради упознавања возног особља, у виду прегледа датог у Упутству 49.

Инди­ректна отпра­ма возова

Члан 22.

1. Поред директне отпраме воза, код које отпражник возова лично даје наређење за полазак возовођи и машиновођи, возови се могу отпрамати и инди­ректно.

2. Инди­ректно наређење за полазак може се дати само теретним возовима, и то:

а) у станицама у којима би због дужине возова, удаљености отпрамних колосека и др. директна отпрама воза отежавала отпражнику возова да правилно регулише соараћај осталих возова, па је ЖРС унапред одредила да се наређење за полазак даје инди­ректно (редовна инди­ректна отпрама возова);

б) у свим станицама када отпражник возова из оправданих разлога при укрштавању не може један од возова директно отпрамити, односно када при претицању треба узастопни воз што пре отпрамити (изузетна инди­ректна отпрама возова).

ЖРС може изузетно одобрити инди­ректну отпраму и локомотивских возова из појединих полазних станица, уз прописивање начина и услова отпраме, што се има унети у Пословни ред станице.

Забрањена је инди­ректна отпрама возова са превозом путника.

3. Код инди­ректне отпраме наређење за полазак воза даје се:

а) у станицама у којима су скретничарске кућице поседнуте, отпражник возова даје излазном скретничару фонограм:

«Воз број ..... са ..... колосека има поћи на време. (презиме отпражника возова)»

или

«Воз број ..... са ..... колосека има поћи у ..... ч ..... мин. (презиме отпражника возова)».

Излазни скретничар уписује фонограм у посебан телефонски дневник (С-43), одређен само за ову сврху, односи до воза, и:

- код возова са потпуним саставом возопратног особља предаје дневник на потпис возовођи и машиновођи. Возовођа уноси време поласка у путни лист и у одређено време наређује полазак воза;

- код возова без возопратног особља и код возова са смањеним бројем возопратног особља, предаје дневник на потпис машиновођи, који уноси време поласка у путни лист и у означено време покреће воз;

б) у станицама где скретничарске кућице нису поседнуте или су поседнуте али нису у телефонској вези са службеном просторијом отправника возова, односно када је телефонска веза у квару, као и у станицама са електронским или релејним (станичним или пружним) осигурањем, наређење за полазак даје отправник возова општим налогом, у коме уписује садржај фонограма под а) ове тачке. Општи налог доставља возовођи и машиновођи по станичном раднику, а ако њега нема, онда по најближем возопратиоцу тог воза. Станични радник односно возопратилац предаје општи налог возовођи. Налог се враћа отправнику возова истим путем.

Код возова без и са смањеним бројем возопратног особља општи налог се предаје машиновођи.

Возовођа односно машиновођа потврђује пријем на матици општег налога и враћа блок истим путем отправнику возова.

4. Уколико у случају индиректне отпреме из тач. 3. под а) овог члана воз не пође у одређено време, излазни скретничар ће о томе обавестити отправника возова и поступити по примељеном наређењу. Ако воз крене у одређено време, а излазни скретничар сматра да постоји разлог због кога воз не сме поћи, зауставиће воз, такође обавестити о томе отправника возова и поступити по примељеном наређењу.

5. Отправник возова не сме наредити полазак возовима које отпрема индиректно или директно телефоном или светлосним сигналом док не буде фонограмом или писмено обавештен да је извршена потпуна односно скрећена проба кочница.

Уколико се отправник возова не може уверити о извршеној проби кочница на основу уписане примедбе од стране прегледеног органа, коју такође потписује отправник возова пре уручивања путног листа возном особљу (возовођи односно машиновођи), онда се пре индиректне отпреме воза о извршеној проби кочница мора уверити на следећи начин:

а) у полазним станицама после потпуне пробе кочница прегледни радник уписује примедбу у путни лист, а возовођа односно пописни возовођа или машиновођа после потписивања ове примедбе уписује, уз назнаку времена, у посебан телефонски дневник скретничара (С-43) за индиректну отпрему воза фонограм следеће садржине:

«Потпуна проба кочница код воза број..... извршена (презиме возовође)».

Скретничар односи дневник у скретничарску кућицу и фонограм предаје отправнику возова под редним бројем. Скретничар означава време предаје и такође потписује фонограм. После овога отправник возова може наредити индиректну отпрему воза у смислу одредаба ст. 1. под а) тач. 3. овог члана;

б) ако се воз отпрема индиректно по одредбама ст. 1. под б) тач. 3. овог члана, отправник возова мора благовремено послати одговарајући дневник по подесном станичном или возопратном раднику и тек по повратку дневника и потписивању примедбе о извршеној потпуној проби кочница може наредити индиректну отпрему општим налогом;

в) после скрећене пробе кочница по одредбама Упутсва 233, прегледни радник који је руководио пробом уписује примедбу у путни лист, а возовођа односно пописни возовођа у скретничарски дневник уписује фонограм:

«Скраћена проба кочница кдо воза бр. .... извршена (презиме возовође)».

Даљи поступак је исти као под а) ст. 2. ове тачке.

г) код возова са возовођом на крају воза, фонограм односно примедбу о извршеној скраћеној проби кочница уписује возовођа у дневник улазног скретничара, односно отправника возова ако је станична зграда ближа, о чему благовремено одлучује отправник возова;

д) код возова без возопратног особља, ако у успутним станицама изузетно дође до потребе за скраћеном пробом кочница, дужност возовође извршава отправник возова.

За остале случајеве одлучује отправник возова, уз доказно спровођење појединих поступака при индиректној отпреми возова.

6. У станицама опремљеним савременим сигнално-сигурносним постројењима и телекомуникационим уређајима (разгласни уређаји, интерфон, телефон код излазних сигнала, светлосни полазни сигнал и сл.), где то месне прилике захтевају, машиновођа, прегледни радник или други овлаштени радник станице може путем телефона на излазној страни станице фонограмом обавестити отправника возова о извршеној проби кочница и на одговарајући начин примити директно или индиректно наређење за полазак теретног воза.

Извештај о извршеној проби кочница може се дати и писмено у смислу одредаба Упутсва 233.

Извештај о извршењу пробе кочница фонограмом или писмено евидентира се у одговарајућем бележнику код телефонског места и код отправника возова. Преношење фонограма телефонским уређајем укљученим у регистрофон не мора да се евидентира.

7. Директна отпрема возова има увек првенство над индиректном отпремом, па је отправник возова дужан да воз отпреми директно кад год му то други послови омогућавају и поред тога што је допуштена индиректна отпрема.

Кад је чело воза ближе службеној просторији отправника возова него подседнутој скретничарској кућици, наређење за полазак воза мора се дати директно.

8. У станицама где на једном радном месту службу обављају два или више отправника возова, воз се може индиректно отпремати саму у изузетним случајевима.

9. Фонограм односно општи налог за индиректну отпрему воза сме се дати само непосредно пре поласка воза, водећи рачуна о потребном времену за преношење наређења возовођи и машиновођи односно машиновођи.

Код индиректне отпреме отправник возова не мора да посматра воз који излази из станице ако је заузет отпремом другог воза, неким важнијим послом, или је то немогуће због месних прилика, али се у што краћем року мора уверити да је воз у реду изашао из станице.

10. Фонограм односно општи налог а индиректну отпрему воза отправник возова сме предати тек пошто су испуњени услови из тач. 3. чл. 47. Правилника 2.

11. При уручивању општег налога возовођи односно машиновођи којим се даје наређење за полазак воза, радник који преноси и предаје општи налог дужан је да садржину налога и усмено понови возовођи, односно машиновођи код возова без или са смањеним броје возопратног особља.

12. Возовођа односно машиновођа је дужан да се сам стара о поласку воза у смислу датог наређења, Ако дође до неких промена или сметњи, путни лист правда и зноси остале податке возовођа односно машиновођа.

13. Станично особље које се користи за преношење наређења за индиректну отпрему воза, мора се поучити о својим дужностима.

Домицилне станице возопратног и локомотивског особља морају, такође поучити возовође и мапиновође о томе који е возови, на који начин и у којим станицама могу индиректно отпремити.. При овоме треба указивати нарочито на то да воз сме кренути само на основу одређеног писменог наређења отправника возова по одредбама ст. 1. тач. 3. овог чалана.

14. Станице у којима је дозвољена редована индиректна отпрема возова, као и начин на који се даје наређење за полазак, одређује ЖРС, са подацима према узорку из Упутства 49, што се има унети у Пословни ред станице и у књижицу реда вожње.

Одређени начин индиректне отпреме воза за сваку станицу има се истаћи на видном месту у службеној просторији отправника возова и у скретничарским кућицама, са потребним подацима и изводом одговарајућих одредаба овог члана прем узорку из Упутства 49.

О Д С Е К III ИЗВЕШТАЈИ О САОБРАЋАЈУ И РАДУ ВОЗА ЕВИДЕНЦИЈА РАДА ВОЗА

Дужности распоредних станица

Члан 23.

1. Организација рада за извршење саобраћаја возова условљава да се железничка мрежа пруга, део мреже, па и поједине пруге деле на одсеке. Ти одсеци пруга називају се распоредним одсецима; а станице које деле пруге на распоредне одсеке, распоредним станицама.

Број распоредних станица на делу мреже пруга и дужина пруга у једном распоредном одсеку зависи од услова организације саобраћаја возова, које углавном пружа положај пруга у делу мреже, њихове техничке и експлоатационе карактеристике, распоред привредних капацитета као извора ствари, путника за превоз итд.

2. Распоредне станице и распоредне одсеке за пруге на свом подручју одређује ЖРС при пуштању пруге у јавни саобраћај.

Списак распоредних станица и распоредних одсека, подручје и смер надлежности распоредних станица на распоредним одсецима, као и промене у овоме које ступају на сангу почетком важења новог реда вожње, објављују се у СТУ уз ред вожње, у виду табеле чији се узорак налази у Упутству 49.

Промене које ступају на снагу у току важења реда вожње, објављује ЖРС на начин објављивања промена у реду вожње.

3. Поред општих дужности које у смислу важећих прописа имају остале станице, распоредна станица има и следеће посебне дужности:

а) прикупља податке о количини и врсти брута за отпрему на основу: стања брута у сопственој станици, пријава брута пирмљених од међустаница и одвојних и рејонских станица својих распоредних одсека, прилива брута са суседних распоредних

одсека и најава брута од суседних железничких управа, води одговарајуће евиденције о обом бруту;

б) утврђује план саобраћаја возова за одређени временски период на основу података о количини брута;

в) наручује локомотиве од локомотиског депоа за ванредне возове уведене на основу плана саобраћаја, или отказује локомотиве за отказане возове, за своје потребе, или, по захтеву, за потребе међустаница распоредног одсека;

г) обавештава локомотивске депое о потреби промене врсте и серије локомотива код редовних возова;

д) обавештава надлежне саобраћајно-оперативне службе о количини брута за отпрему и плану саобраћаја возова, као и количини брута које се не може обухватити планом саобраћаја из било ког разлога;

ђ) најављује план саобраћаја возова за наредни период суседној распоредној станици;

е) објављује промене у саобраћају возова на распоредном одсеку за одређени временски период на основу плана саобраћаја возова или по захтеву неке међустанице;

ж) обавештава станице на распоредном одсеку, суседне распоредне станице и локомотивске депое о променама у редовитости саобраћаја возова;

з) обавештава локомотивске депое о променама у турнусима локомотива;

и) на основу задатака у вези са пратњом возова одређених од ЖРС, обезбеђује потребан број возопратилаца за пратњу редовних и ванредних возова на релацијама које су јој одређене;

ј) израђује преглед пратње возова, израђује и саопштава возопратном особљу распоред службе и турнус;

к) раставља и саставља возове према задацима одређеним редом вожње и води бригу о благовременој отпреми приоритетног брута;

л) стара се о благовременој отпреми брута за и са међустаница одређеним возовима, и подмирењу међустаница празним колима из сопствене станице на основу наређења о подели кола, о чему води одговарајуће евиденције; у случају потребе, за ове сврхе уводи ванредне возове;

љ) брине о правилном кориштењу локомотива и возопратног особља;

м) благовремено предузима мере да се на њеном распоредном одсеку, у данима повећаног прилива путника, омогући нормалан превоз појачањима редовних или увођењем у саобраћај ванредних возова, ако превоз није могуће извршити редовним возовима, при чему нарочито мора водити рачуна о обезбеђењу потребног броја путничких кола за појачање редовних или увођење у саобраћај ванредних возова, ако сама не располаже тим колима;

н) анализом воза обавештава међустанице и наредне распоредне станице о прописаним подацима за отпремљене возове;

њ) прима пропратне исправе од возова, сређује их и допуњава, узима из њих податке потребне за саобраћајни дневник, и у прописано време отпрема их одређеним службама;

о) испоставља пропратне исправе за возова које покреће и возове који у њој врше измену пропратних исправа;

т) као полазна станица пописује возове који саобраћају без возовође.

4. Ако у железничком чвору има више станица, ЖРС одређује која ће од њих вршити дужности распоредне станице. Уколико услови организације рада у чвору у

односу на мрежу пруга распредних одсека који се од њега одвајају намећу потербу, дужности распоредне станице могу се поделити на више станица у чвору.

5. Поједине дужности распоредне станице у извесним случајевима могу извршити и друге станице, на пример ако су оне полазне и крајње станице возова.

6. Поступак при извршавању појединих посебних дужности распоредних станица прописан је односним одредбама Саобраћајног правилника, Правилника 3, Упутства 58 и овог упутства.

7. Распоредне станице диспонују саобраћајем на распоредном одсеку редовно у једном смеру назначеном првом и последњом станицом које ограничавају распоредни одсек и за све врсте возова.

Ако распоредна станица диспонује у оба смера, у колону 3 списка распоредних станица ставља се примедба «у оба смера», а за одређене врсте возова примедба «само за ..... возове» (навести врсту воза).

Промене у саобраћају и обавештавање станица о променама у саобраћају возова

Члан 24.

1. Распоредне станице сваког дана у одређено време израђују план саобраћаја возова за отпрему брута у наредном периоду.

Кад редом возње предвиђени број редовних возова није довољан за отпрему утврђене количине брута, или је утврђена количина брута мања од оне коју је редовним возовима могуће отпремити, распоредне станице уводе у саобраћај ванредне, односно отказују редовне возове.

Увдођење у саобраћај ванредних и отказивање редовних возова, као и промена врсте воза, назива се «промена у саобраћају возова».

2. Промене у саобраћају возова дају распоредне станице извештајем о променама у саобраћају возова. Изузетно ЖРС може овластити и неку међустаницу да даје ове промене, али само за одређене врсте возова.

3. Промене у саобраћају возова на једној прузи за наредни период морају се у одређено време саопштити:

- наредној распоредној станици,
- свим међустаницама распоредног одсека,
- локомотивским депоима,
- заинтересованом особљу у свим станицама на распоредном одсеку,
- особљу на прузи,
- саобраћајним отпремништвима и у њима заинтересованом особљу,
- свим службеним местима на отвореној прузи,
- особљу ЕВП и ЦДУ и

- возном особљу (на пругама на којима не изостаје обавештавање возног особља о променама у саобраћају возова).

4. О променама у саобраћају возова распоредна станица је дужна да обавести наредну распоредну станицу и све међустанице на распоредном одсеку. Међустаница, када даје измене у саобраћају возова, обавештава наредну и позадњу распоредну станицу, све међустанице до наредне распоредне станице у правцу кретања воза који се уводи, који се отказује, или коме се мења врста, и све позадне међустанице, ако су оне и полазне за возове који треба да се састану са уведеним односно отказаним возом.

Распоредна станица чији распоредни одсек обухвата ТК-пругу, односно полазна станица која се налази на ТК-прузи, о променама у саобраћају, као и закашњењима возова насталим до поласка воза из распоредне, односно полазне станице, обавештава ; ТК-диспечера, ЦДУ (ЕВП), одређене органе службе вуче и ТК-станице свог распоредног одсека, а оне службена места на отвореној прузи.

ТК- диспечер обавештава ТК-станице, а оне службена места на отвореној прузи само о накнадно насталом, повећаном ли смањеном закашњењу возова за превоз путника који имају задржавање у одређеним ТК-станицама, као и теретних возова који имају рад у одређеним ТК-станицама.

ТК-станица по пријему обавештења о променама у саобраћају одмах о томе обавештава пружно и заинтересовано станично особље.

Начин обавештавања пружног особља између непосредних ТК-станица прописује ЖРС.

5. Извештај о променама у саобраћају возова даје се сваког дана у одређено време за одређене временске периоде дана, и то:

а) 4 пута дневно: у 0, 6, 12 и 18 часова и

б) 2 пута дневно: у 6 и 18 часова.

На којим пругама ће се извештај о променама у саобраћају возова давати 4, а на којима 2 пута дневно, одрђује ЖРС за своје подручје, Исто тако, ЖРС може за поједине пруге одобрити и друге олакшице у погледу времена давања извештаја.

Промене у саобраћају могу се објављивати и ван времена предвиђеног у ст. 1. ове тачке, али само у изузетним случајевима кад објављивање тих промена не може чекати предвиђено време.

6. Извештај о променама у саобраћају возова даје се посебно за сваки распоредни одсек средствима везе на водовима којима је пруга опремљена, али тако да све станице на распоредном одсеку, укључујући и наредну распоредну станицу, могу истовремено примати извештај који се даје.

Ако нема водова на којима су укључене све станице ЖРС одређује начин давања или преношења извештаја о променама у саобраћају возова станицама које овај извештај не могу истовремено примити.

7. Извештај о променама у саобраћају возова мора да садржи; назив извештаја, време давања, број воза који се уводи или отказује, и на којој релација (за службени воз и врсту воза), промену врсте воза и обавештење о отпреми писмене објаве и реда вожње за посебне возове. Пример извештаја о променама у саобраћају возова:

«Извештај о саобраћају возова у 06.00 часова. Саобраћа посебни путнички воз бр. 36414 Добој – Бањалука, воз бр. 48102, већ уведени воз бр. 48400, отпремљени већ уведени воз бр. 48802, раније отказани воз бр. 48182 Добој – Бањалука и помоћни локомотивски воз бр. 58900 Добој – Станари. Воз бр. 51002 саобраћа као локомотивски. Изостаје воз бр. 45160, већ отказани воз бр. 48806 Добој – Бањалука и раније уведени воз бр. 51006 Добој – Станари. Писмена објава и ред вожње за посебан воз бр. 36414 шаље се (послато) возом бр. 6400 (презиме отпавника возова)».

Ако се ред вожње посебног воза даје телеграфски (телефонски), односно ако се за посебни воз због хитности није могао израдити ред вожње, онда у примеру уместо задње реченице: «Писмена објава и ред вожње .....» треба дати:

«Посебни воз број 36414 полази из станице ..... у ..... ч ..... мин, долази у станицу ..... у ..... ч ..... мин, бави се ..... мин, састаје се са возом број ..... , полази у

..... ч ..... мин (пролази корз станицу ..... у ..... ч ..... мин, састаје се са возом број .....), долази у станицу ..... у ..... ч ..... мин.»

итд. за све станице до наредне распоредне станице, односно:

«Посебни воз број 36414 полази из станице ..... у ..... ч..... мин. Vmax km/h....., лок ....., брт ....., времена вожње и бављења као код воза број ..... (или времена вожње као код воза број ....., бављење у станици ..... мин итд.). Укрштавање са возом број ..... у ....., са возом број ..... у ..... итд. Претицање са возом број ..... у ..... итд.»

8. У извештају о променама о саобраћају возова речи: «већ уведени», «отпремљени већ уведени», «раније уведени», «већ отказани» и «раније отказани» употребљавају се за обнављање или измену промена објављених у претходном извештају и то:

а) «већ уведени» - ако је претходним извештајем уведен ванредни воз, а до времена давања наредног извештаја није отпремљен из полазне станице;

б) «отпремљени већ уведени» - ако је претходним извештајем уведени ванредни воз отпремљен из полазне станице али у време давања наредног извештаја није стигао у наредну распоредну станицу;

в) «раније отказани» - ако се наредним извештајем уводи претходним извештајем отказани редовни воз;

г) «већ отказани» - ако је претходним извештајем отказан редован воз који по реду вожње у време давања наредног извештаја није требао да стигне у наредну распоредну станицу;

д) «раније уведени» - ако је претходним извештајем уведени ванредни воз, али није нити ће бити отпремљен из било ког разлога.

9. Извештај о променама у саобраћају возова који се даје ван времена одређеног за давање (0, 6, 12, и 18 часова), назива се «ванредни извештај о променама у саобраћају возова». Код давања ванредног извештаја, уместо времена одређеног за давање, ставља се време стварног давања извештаја.

10. Ако за наредни период није предвиђено увођење ванредних и отказивање редовних возова, нити има потребе обнављања претходно датог извештаја, у извештају о променама у саобраћају има се навести: «Саобраћај возова без промене».

11. Возови који саобраћају најмање 5 дана у седмици (обично возови намењени за превоз радника), сматрају се редовним возовима и њихов саобраћај односно изостављање у данима предвиђеним редом вожње не треба објављивати извештајем о променама у саобраћају возова.

Међутим, ако такав воз из било ког разлога неће саобраћати на дан предвиђен редом вожње, или ће саобраћати на дан када није предвиђен, извештајем о променама у саобраћају возова има се отказати односно увести у саобраћај.

Возови који по реду вожње треба да саобраћају мање од 5 дана у седмици, не сматрају се редовним. У данима када треба да саобраћају, без обзира да ли су то дани у којима је редом вожње предвиђен њихов саобраћај или не, морају се увести у саобраћај. Отказивање оваквих возова није потребно, без обзира да ли је њихов саобраћај предвиђен редом вожње или не.

12. Возови који саобраћају сваког дан у једном периоду времена важења реда вожње, уводе се у саобраћаја само за први дан саобраћаја. У извештају о променама треба навести:

«Од данас па до ..... (датум предвиђен редом вожње) свакодневно саобраћа воз број ..... од станице ..... до станице .....».

Првим наредним извештајем о променама у саобраћајау возова, када је воз који је саобраћао само за дређено време извршио последњу вожњу предвиђену редом вожње, треба дати:

«Од данас ..... свакодневно изостаје воз број ..... од станице ..... до станице .....».

Ако воз у редом вожње предвиђеном периоду саобраћа најмање 5 дана у седмици, има се поступити на начин прописан у ст. 1. и 2. т. 11. овог члана.

Возови редом вожње одређени да саобраћају у појединим данима у месецу, морају се, сваки пут кад треба да саобраћају, увести у саобраћај као и сваки други ванредни воз. Отказивање ових возова није потребно ни у дане када су предвиђени да саобраћају, ако у те дане неће саобраћати.

13. У првом извештају, код ступања на снагу новог Општег реда вожње, треба објавити његово ступање на снагу, а осим тога и евентуалне промене у наредном периоду за који се даје извештај.

Пример:

«Извештај о саобраћају за 25. 5. у 00.00 часова. Данас у 00.00 часова ступа на снагу нови ред вожње. Саобраћа ванредни воз бр. 52150 Бањалука – Нови Град (презиме отправника возова).».

14. Ако у чвору има више станица које обављају поједине посебне дужности распоредне станице (т. 4. чл. 23.), ЖРС ће одредити која ће од њих давати извештај о променама у саобраћају возова, као и начин прикупљања извештаја од осталих станица у чвору о потреби за увођењем ванредних или отказивањем редовних возова.

Обавештавање особља у станици о променама у саобраћају возова

Члан 25.

1. О променама у саобраћају возова отправник возова мора обавестити: надзорне скретничаре, скретничаре, скретничаре-блокаре, пословође и руковооце маневре, пописне возовође, маневристе, распоредне раднике, транзитере, пописиваче кола, надзорника и прегледаче кола, као и друго заинтересовано особље у станици.

У местима где постоји локомотивски депо, о променама у саобраћају отправник возова мора обавестити надзорника локомотива а на електрифицираним пругама и особље ЦДУ односно ЕВП.

По завршеном прикупљању извештаја о променама у саобраћају возова од распоредних станица из свих праваца, отправник возова је дужан најкасније у року од 10 минута (изузев у случајевима наведеним у ст. 2. т. 2. чл. 26. овог упутства) да обавести сва радна места из ст. 1. и 2. ове тачке. Уколико је потребно, у интересу несметаног обављања службе, промене се морају дати појединачно и пре завршеног прикупљања извештаја о променама од свих распоредних станица.

Ако нема промена у саобраћају возова, мора се у одређено време дати извештај да је саобраћај возова без промене.

2. Надзорне скретничаре, скретничаре и блокаре, отправник возова обавештава о променама у саобраћају возова фонограмом, који претходно уписује у свој телефонски дневник односно у саобраћајни дневник С-14. Скретничко особље уписује примљени фонограм у своје телефонске бележнике, а као потврду пријема даје број из

свог бележника, ознаку скретничарског места и презиме радника који је фонограм примио.

За посебне и службене возове за које не постоје подаци у изводу из реда вожње код скретничког особља, у извештају о променама у саобраћају отправник возова мора навести податке о времену одласка из суседне станице и времену доласка, бављења и поласка, као и податке о састајању за сопствену станицу.

Уз извештај о променама у саобраћају возова, коа и када настане потреба, даје се и саопштење о мерама и променама које утичу на уредност и безбедност саобраћаја (саобраћај пружних возила, закашњење возова, саобраћај возова пре времена, промена редоследа кретања возова идр.).

Пример извештаја којим отправник возова обавештава скретничко особље о променама у саобраћају возова:

«Извештај о саобраћају возова у 06.00 часова. Саобраћа посебни путнички воз бр. 36414, воз бр. 48102 и 48400, локомотивски воз бр. 58900, радни воз бр. 59300, већ уведени воз бр. 48802 и раније отказани воз бр. 45160. Теретни воз бр. 51002 саобраћа као локомотивски воз. Изостаје воз бр. 45164 и 45166, већ отказани воз бр. 45168 и раније уведени воз бр. 48402. Посебни путнички воз бр. 36414 полази из станице ..... у ..... ч ..... мин, долази у ..... ч ..... мин, бави се ..... мин, састаје се са возовима бр. .... и полази у ..... ч ..... мин (или пролази у ..... ч ..... мин, састаје се са возовима бр. ....) – (презиме отправника возова)».

3. Ако је претходним извештајем скретничко особље обавештено о саобраћају посебног (службеног) воза и о времену доласка и поласка, а воз још није прошао кроз станицу, у наредном извештају то се обавештење има у целости поновити.

Кад у време давања извештаја скретничком особљу отправник возова није добио ред вожње за уведени посебни воз, податке из реда вожње за своју станицу даће накнадно посебним фонограмом.

4. У ранжирним, распоредним, одвојним, као и у извесним случајевима у међустаницама, кад се из броја воза не може тачно знати на којој прузи или у ком смеру ће саобраћати уведени, или неће саобраћати отказани возови, у извештају који се даје скретничком особљу промене се морају навести по пругама или, на истој прузи, по смеровима.

5. У случају квара телефона, отправник возова обавештава скретничко особље уписом извештаја у свој телефонски дневник, који ово особље прима на знање својим потписом. На исти начин обавештава се скретничко особље и у станицама где између отправника возова и скретничког особља не постоје телефонске везе или је у станици само један скретничар чије је стално место код отправника возова. За уписивање извештаја у овом случају користи се посебна књига, редовно телефонски дневник.

6. По пријему извештаја о променама у саобраћају од отправника возова, надзорни скретничар позива у скретничарску службену просторију све скретничаре и руковоаце маневре да измене у саобраћају приме на знање. Скретничари и руковаца маневре пријем на знање потврђују својим потписом непосредно испод уписаног садржаја фонограма или у за то одређеној посебној подесној књизи, у коју надзорни скретничар претходно уписује примљене измене.

Тамо где нема надзорног скретничара, руковоаца маневре позива скретничар (скретничар-блокар) и ставља му на знање промене у саобраћају.

Остало маневарско особље о променама у саобраћају возова обавештава руковалац маневре усмено.

У станицама без скретничког особља, односно без скретничарске службене просторије Пословним редом станице мора се прописати начин обавештавања маневарског особља о променама у саобраћају возова.

7. Пословођа маневре, пописни возовођа, распоредни радник, транзитери, пописивачи кола, надзорници и прегледачи кола морају у одређено време сами да се обавесте о променама у саобраћају возова доласком код отправника возова или путем радних места у станици која извештај о променама у саобраћају возова примају од отправника возова. Ближе одредбе о начину обавештавања овог и осталог особља регулишу се Пословним редом станице.

8. Отправник возова обавештава надзорника локомотива, а на електрифицираним пругама и особље ЦДУ односно ЕВП о променама у саобраћају возова – фонограмом. Уколико нема телефонске везе или је у квару, наведено особље је дужно да о променама које се дају у одређено време на најподеснији начин тражи обавештење од отправника возова, а ванредне извештаје отправник возова је дужан да доставља писмено.

Обавештавање радника на отвореној прузи између двеју суседних станица о променама усаобраћају возова

Члан 26.

1. О променама у саобраћају возова отправник возова мора обавестити раднике на отвореној прузи, и то : одјавничаре, чуваре пруга, чуваре прелаза, стално и привремено поседнута телефонска места и др.

О променама у саобраћају возова отправник возова мора обавестити и саобраћајна отпремништва, као и остала службена места на отвореној прузи (распутнице, раскрснице, товаришта, транспортна отпремништва, места прелаза са једноколосечне на двоколосечну пругу), уколико извештај не добијају од распоредне станице.

2. Извештај о променама у саобраћају возова отправник возова даје до прве наредне станице, рачунајући од почетне ка крајњој грађевинској тачки пруге, и то за возове оба смера.

Извештај се даје фонограмом најкасније 10 минута после његовог пријема од распоредних станица, уколико отправник возова у том времену није заузет важнијим и неодложним пословима (утврђивање укрштавања возова, отпрема возова, тражење и давање допуштења, давање и примање одјава итд.).

3. Извештај о променама у саобраћају возова даје се истовремено особљу и службеним месетима из т. 1. овог члана, уколико то телрефонске везе омогућавају.

Ако се воз уводи или отазује само до или од неког службеног места на отвореној прузи, или до извесне тачке на отвореној пруги, то се у извештају има навести. За посебне и службене возове за које не постоје подаци у књижици реда вожње и у изводу реда вожње, о поласку из позадње и доласку у наредну суседну станицу, отправник возова мора у извештају ове податке навести.

Уз извештај о променама у саобраћају возова, као и када настане потреба, радници и службена места на отвореној прузи из ст.1. и 2. ове тачке обавештавају се и

о променама које утичу на уредност и безбедност саобраћаја (саобраћај пружних взила, закашњење возова, саобтаћај возова пре времена и др.).

Пример извештаја којим отправник возова обавештава особље на прузи о променама у саобраћају возова:

«Извештај о саобраћају возова у 06.00 часова. Саобраћа посебни путнички воз бр. 36414, воз бр. 48102 и 48400, локомотивски воз бр. 58900, радни воз бр. 59300, већ уведени воз бр. 48802 и раније отказани воз бр. 45160. Теретни воз бр. 51002 саобраћа као локомотивски воз. Изостаје воз бр. 45164 и 45166, већ отказани воз бр. 45168 и раније уведени воз бр. 48402. Посебни путнички воз бр. 36414 полази из станице ..... у ..... ч ..... мин, долази у ..... ч ..... мин, бави се ..... мин, састаје се са возовима бр. .... и полази у ..... ч ..... мин (или пролази у ..... ч ..... мин, састаје се са возовима бр. ....) – (презиме отправника возова)».

Подаци о кретању посебног или радног воза морају се дати без обзира да ли су дати у претходном извештају о променама у саобраћају возова.

Објављивање раније отказаних возова да изостају односно да се поново уводе у саобраћај врши се све док не прође време саобраћаја по реду вожње или време које је његовим увођењем предвиђено.

Ако се извештај даје и саобраћајном отправнику, онда се њему мора саопштити и број воза којим је послата писмена објава и ред вожње за посебни воз.

4. Пре позивања пружног особља и службених места на отвореној прузи, отправник возова уписује извештај у телефонски дневник. На позив се јавља прво суседна станица, а потом остала службена и телефонска места, почев од најудаљенијег. После овога отправник возова даје извештај.

Суседна станица и службена и радна места између ових станица уносе извештај у своје дневнике односно бележнике, са наводима броја под којим је дат и времена када је примљен.

Отправник возова суседне станице понавља цео извештај, а остала службена и радна места потврђују пријем називом места, редним брјем и речју «разумео».

5. Отправник возова суседне станице, службена места на отвореној прузи и особље на прузи које прима извештај телефоном, уносе промене у саобраћају у бележник чувара-опходара на пругама на којима ови чувари врше службу. Уписани извештај потписују, уз ознаку времена. Чувари-опходари морају унете податке доказно ставити на увид особљу са којим се на прузи састану.

6. Ако за наредни период нема никаквих промена у саобраћају возова, у извештају се има навести: «Саобраћај возова без брoмене».

7. На пругама са веома јаким саобраћајем ЖРС, може одобрити олакшице у погледу обавештавања особља на прузи и службених места на отвореној прузи о променама у саобраћају возова.

Анализа воза

Члан 27.

1. Анализа воза је извештај којим полазна станица воза односно одговарајућа распредна станица обавештава наредну распоредну, ранжирну односно крајњу станицу, а по потреби и међустанице, о одласку и саставу воза, као и о другим важним подацима који се односе на кретање и рад воза.

Међустаницама анализа се даје само у случајевима:

- прекорачења дужине воза, са назначењем станица за које воз има прекорачену дужину;
- потребе рада у некој међустаници;
- превоза нарочитих пошиљака, са навођењем броја под којим се води та пошиљка;
- превоза опасних материја;
- недостатка одбојника на задњој страни последњих кола у возу;
- промена састава и врсте путничке гарнитуре,
- смањења стварне кочене масе или смањења брзине воза због врсте уврштених кола;

- када воз у свом саставу има или је састављен од СЖД кола и сл..

Анализа ће се дати међустаницама и у другим случајевима који се односе на све или поједине међустанице, и то само подаци који су за те станице потребни.

2. Анализа воза саставља се на основу теретнице. Уношење података о саставу воза из теретнице у телеграфско-телефонски дневник врши се онако како је бруто у возу уврштено, почев од чела ка крају воза.

3. Анализу редовно саставља отправник возова, а изузетно и други радник (телеграфиста, журналиста, пописни возовођа).

4. Анализа воза садржи:

- врсту воза ако је маршрутни,
- број воза,
- стварно време поласка из полазне односно распоредне (ранжирне) станице,
- назив полазне односно распоредне (ранжирне) станице,
- серије и бројеве радних локомотива ван службе, њихов домицил и где су уврштене у воз,
- стварну масу воза у тонама и дужину воза у осовинама и метрима,
- састав воза,
- возила која воз узима у међустаницама,
- начин пратње воза и домицил возопратног особља,
- број осовина теретних кола чији је број ограничен при њиховом додавању возу који се ваздушно кочи,
- промену редовног састава путничке гарнитуре код воза са превозом путника додавањем или смањењем броја кола,
- кола или возила која саобраћају као нарочита пошиљка,
- обавештење за које станице воз има прекорачену дужину, о недостатку одбојника на задњој страни последњих кола и о релацији на којој се врши запрезање односно потискивање воза.

5. Посебним телеграмом унапред се мора јавити одлазак, прекорачена дужина и маса воза станицама:

- одакле се врши запрезање и потискивање воза,
- где се врши спајање два воза,
- где се редовно возу додају кола, и
- за које воз има прекорачену дужину.

Овакве станице обавештавају се само када је време путовања воза до односне станице краће од времена потребног за извршење припрема за наведене манипулације код дотичног воза.

Унапред, посебним телеграмом, морају се обавестити све станице и о промени врсте вуче на електрифицираним пругама.

Отправник возова, по пријему овог телеграма, мора о промени обавестити све заинтересовано особље у станици и на прузи.

Службена места морају се обавестити о изузетном проласку или задржавању воза. Ова обавештења морају се такође давати посебним телеграмом оним службеним местима на која се посебно наређење или налог односи.

Код промењеног састава или врсте путничких гарнитура, поред количине и врсте кола којима је састав измењен, за неуврштена кола треба навести релацију на којој редовно саобраћају, а за додата кола релацију на којој ће саобраћати.

6. Стварна маса воза и дужина воза у осовинама и метрима уноси се у виду разломка.

Дужина воза израчунава се у смислу одредаба Упутства 52.

7. Састав воза приказује се у анализи по упутним станицама и по ранжирним рејонима онако како су возила уврштена у воз, почев од чела ка крају воза.

По упутним станицама приказују се возила за сопствени распоредни одсек, за све прве распоредне одсеке преко наредне распоредне станице и за све прве распоредне одсеке који се одвајају од сопственог распоредног одсека. Остала возила дају се по ранжирним рејонима.

За исту упутну станицу приказје се количина кола одвојено по серијама и подсеријама, а за исти ранжирни рејон количина кола одвојено по серијама. Празна кола се посебно приказују од товарених.

Товарена кола у којима се превозе војни транспорти, живо и покварљиво, опасне материје и нарочите пошиљке морају се приказати одвојено, уз назнаку врсте товара. За војне транспорте има се навести број транспорта. Исто тако има се навести и број нарочите пошиљке, о чему су станице претходно обавештене НП расписом, на основу евиденције у обрасцу С-108 ЖРС (на пример: НП – ЖРС бр. 53/10).

За поједине пошиљке, поред упутне станице или ранжирног рејона, треба навести и станице у којима ће се извршити претовар, успутно царинење, ледарење, појење и храњење, као и вагање пошиљака, или гарирање празних кола.

Код празних кола приказују се одвојено диригована кола, кола за оправку, за дезинфекцију и страна кола.

Страна товарена и празна кола приказују се у анализи на исти начин као и сопствена, с тим што се додаје и знак сопственице кола.

8. Кола и друга возила са прекораченим профилем морају се у анализи такође одвојено навести.

9. Обавештење да воз саобраћа са прекораченом дужином воза, или да саобраћа без одбојника на задњој страни последњих кола, даје се у анализи воза одмах после броја воза.

10. Локомотиве које не учествују у вучи воза означавају се у анализи воза као радне ван службе, односно као нерадне.

11. Возила која воз узима у путу уносе се у анализу по редоследу отправних станица у смеру кретања воза, и то са истим подацима као за возила из полазне станице воза.

12. Начин пратње воза и начин поседања вучног возила означавају се у анализи на следећи начин:

- ако је потпун састав возопратног одреда, онда у виду разломка: 1/1, 1/2, 1/3 – возовођа и стварни број кондуктера односно возних маневриста;
- ако је смањени састав: 1/0 – само са возовођом, 0/1 – само са возним маневристом (кондуктером), 0/2 – само са кондуктерима (ставља се стварни број кондуктера);
- ако нема возопратног особља: Без – без возопратног особља;
- ако на вучном возилу нема помоћника машиновође: МВ – само са машиновођом. Ако има помоћника машиновође, не дају се никакви подаци.

Поседање вучног возила и домицил уноси се после броја вучног возила, а пратња воза и домицил дају се на крају алаизе. Ако је на вучном возли само машиновођа, а теретни воз нема возопратиоца, после броја вучног возила ставља се скрећеница: «МВ-без».

13. ЖРС може одлучити да на споредним пругама изостане давање анализе.

14. ЖРС може одредити да се у анализи воза дају и други подаци и обавештења потребна за остварење безбедног и економичног превоза (возопратилац није на завршним колима и др.).

15. Распоредним станицама у којима се не мења путни лист, за састав анализе предаје се по један примерак теретнице.

У ту сврху мора се у полазној станици воза обезбедити потребана број примерака теретнице.

16. ЖРС одређују које ће ранжирне, распредне и полазне станице давати колске анализе оперативној служби, у смислу одредаба Упутства 90, и са каквим подацима.

17. Да би се убрзао рад око састављања, давања и пријема анализе, наведени називи означавају се скраћеницама и то:

Редован полазак Р

Локомотива лок

(Ако у вучи возаучестује више локомотива, онда се возна означава са – возна, запрега са- запр, потискивалица са – пот.)

Товарена кола тов

Стварн маса и дужина (у разломку) састав

Возопратно особље ос

Пртљажна кола прт

Диригована кола дир

Празна кола праз

Кола за оправку опр

Страна кола ознака сопствености

Покварљиво покв

Експлозив експл

Војно трсп бр.

Запаљиво зап

Дезинфекција дез

Претовар прет

Редовна пут. гарнитура Рг

Ранжирни рејон број (лл) Р-....

Збирна кола СКК

Службена кола сл

18. Примери за анализу воза

1) Анализа за возове за превоз путника

а) експресни воз:

Воз бр. 292 из Добоја у 3.40 лок 441085 МВ Добој, састав 700/68/425, Рг мање 1 АВа Сарајево – Љубљана, више салон бр. 8 Добој – Загреб, кола CIWLT курс ..... налазе се изузетно на крају воза, ос 0/3 Добој – (презиме отправника возова);

б) брзи воз:

Воз бр. 398 из Бањалуке Р, лок 441020 Бањалука, састав 700/63/430, више 2 Лае путнички аутомобили Љубљана, ос 0/3 Бањалука – (презиме отправника возова):

в) путнички воз:

Воз бр. 6437 из Новог Града Р, лок 441802 Приједор, састав 510/48/36, Рг више 4Ва ван службе, ос 0/2 Нови Град – (презиме отправника возова).

г) моторни воз:

Мот воз бр. 6609 из Добоја Р, Рг, ос 0/1 Добој - (презиме отправника возова).

2) Анализа за теретне возове

а) брзи теретни воз:

Воз бр. 50201 из Бањалуке у 3.50 са прекораченом дужином за станице Врбања – Српска Костајница, лок 441055 Добој, састав 1150/780/120/700, вуче 40 Г вози воће и 20 Г живо Р-12; од тога 20 Г живо царина, појење и храњење у Добоју, МВ-без – (презиме отправника возова);

б) директни теретни воз:

Воз бр. 51003 из Станара Р, лок 441025 Добој, састав 912/602/58/295, вуче 29 Е тов Р-17 – (презиме отправника возова);

в) сабирни воз:

Воз бр. 55320 без десног одбојника на последњим колима из Добоја у 2.28, лок 441120, састав 338/210/50/351, вуче 1 D сл, 1U, 2 G тов Драгаловци, 1 E тов, 5 G дир Укрина, 5 R праз Р-16, 3 K дир Приједор, 1 G живо, 1 B, 2 Ваат опр Бањалука, узима у Драгаловцима 6 G дир Врбања, у Челинцу 5 G тов Р-16, 10 G опр, 4 G дир Приједор, у Врбањи 2 G Р-16, ос 1/3 Добој – (презиме отправника возова);

г) локомотивски воз:

Воз бр. 58400 из Добоја у 16.40, лок 441131 за Станаре – (презиме отправника возова).

У овим примерима бројеви означавају:

брuto-масу/нето-масу/број осовина/дужину воза.

Пропратне исправе воза

Члан 28.

1. Пропратне исправе воза су прописани обрасци из којих се могу видети подаци о раду воза, локомотива, возопратног и локомотивског особља, о извршеном путовању воза, о превученом бруту и о извршеном осигурању безбедности и уредности саобраћаја воза.

2. Пропратне исправе воза користе се као основни обрасци, помоћни обрасци и прилози.

Основни образац за евидентирање основних података који се односе на кретање и рад једног воза, јесте путни лист.

Помоћни обрасци су: теретница, извештај о саставу и кочењу воза и план рада воза. Ови обрасци служе за детаљно евидентирање стања, појединих радњи и елемената код једног воза, чији се збирни подаци уносе у путни лист. Помоћни обрасци се прилажу путном листу.

Прилози путном листу су писмени налози I (са прилозима А и Б) и II, писмена објава (О), потврда о продуженој манипулацији поште код воза, распоред маневре, извештај о фреквенцији путника, ручни бележник возовође за ТК-пруге односно за пруге са АПБ-ом, списак предаје и друго. Ови обрасци служе за вођење одређених евиденција чији подаци користе безбедном кретању и правилном раду воза. Садржина и подаци ових образаца се не уносе у путни лист, већ му се прилажу, а постојање налога I и II и писмене објаве се евидентирају у путном листу.

За сваки воз мора се водити путни лист одређеног облика.

Путни лист води возовођа, а код возова без возовеђе води га машиновођа и отправник возова.

4. За возове с превозом путника или ствари, или једне и друге, као и за возове који превозе празне путничке или теретне гарнитуре води се путни лист образац С-56. Образац је у виду табака формата А-4 подешен за одвајање првог и другог дела путног листа. Први део служи за евиденцију почетних и завршних послова код воза, кретања и рада воза, особља и других података који су у вези са безбедношћу саобраћаја. Други део путног листа служи за уношење података о превезеном бруту по врстама кола са пратећим шифрованим елементима подешеним за електронску обраду података о раду воза.

За локомотивске возове, радна моторна кола, моторне гарнитуре и моторне возове, ван службе, као и за моторна пружна возила која саобраћају као воз води се путни лист образац С-57. Овај образац је смањеног обима на једном листу, формата А5.

Путни лист С-56 може се по потреби користити и за возове за које се води путни лист С-57.

5. Путни лист се, по правилу, испоставља и води за подручје ЖРС на целој релацији путовања воза, и то:

а) од полазне до крајње станице, ако су обе станице на пругама ЖРС, а воз на свом путу не прелази на пруге суседне железничке компаније или суседне железничке управе;

б) од полазне до спојне станице ако воз прелази на пругу суседне железничке компаније;

в) од полазне до прелазне станице, ако воз прелази на пругу суседне железничке управе;

г) од спојне до крајње станице, ако воз долази са пруге суседне железничке компаније;

д) од спојне до спојне станице, ако воз долази са пруге суседне железничке компаније и прелази на пругу суседне железничке компаније;

ђ) од спојне до прелазне станице, ако воз долази са пруге суседне железничке компаније и прелази на пругу суседне железничке управе;

е) од прелазне до крајње станице, ако воз долази са пруге суседне железничке управе;

ж) од прелазне до спојне станице, ако воз долази са пруге суседне железничке управе и прелази на пругу суседне железничке компаније;

з) од прелазне до прелазне станице, ако воз долази са пруге суседне железничке управе и прелази на пругу суседне железничке управе без прелаза на пругу суседне железничке компаније.

На краћим релацијама може се употребити један путни лист за више возова, односно за возове у оба смера, ако је то подесно с обзиром на врсту воза, промену састава воза, промену вучних возила и возног особља и друге услове.

Када један путни лит служи за више возова, број другог односно сваког даљег воза и датум уписује се одвојено у посебном реду одељака II и VII. Остали подаци евидентирају се у предвиђеним колонама и рубрикама како је то прописано одредбама овог члана.

Ако распуштени воз наставља вожњу истог дана не мењајући свој број, односно наредног дана са новим бројем, а да и у једном и у другом случају не мења свој састав, води се један путни лист за оба воза (до момента распуштања и за даљу отпрему). Уколико се воз не отпреми ни другог дана, путни лист се закључује, а при отпреми распуштеног брута испоставља се нови путни лист као за новоуведени воз. Вучно возило распуштеног воза отпрема се као локомотивски воз са путним литом С-57:

ЖРС може одредити задржавање путног листа и више од 2 дана, али се онда мора прописати провера положаја мењача ваздушних кочница пре скаћене пробе кочница и даље отпреме распуштеног воза.

ЖРС може на било којој релацији из ст. 1. ове тачке одредити станице у којима ће се мењати путни лит за све или за поједине возове или врсте возова. Оваква станица се зове «станица промене путног листа».

6. Путни лист, по правилу, испоставља и уручује возовођи (машиновођи) полазна, спојна и прелазна станица, као и станица промене путног листа из ст. 4. т. 5. овог члана, за релацију до крајње, спојне, прелазне станице, или наредне станице промене путног листа. За локалне возове испостављање путног листа може вршити и саобраћајно отпремништво.

Ако воз по реду вожње не стоји у наредној спојној станици или станици промене путног листа, путни лист, помоћне обрасце и прилоге, за релацију после те станице, испоставља и уручује станица из ст. 1. ове тачке која се налази испред те станице.

7. Ако на релацији из ст. 1., 2. или 4. т. 5. овог члана, за коју се води један путни лист, код воза дође до неких предвиђених или непредвиђених промена (број воза, вучно возило, возно особље, састав воза и др.), те промене се уносе у одговарајуће рубрике предвиђене за евидентирање тих података.

8. Путни лит уручује возовођи (машиновођи) лично отправник возова у полазној, спојној, прелазној станици и у станици промене путног листа, и то возовођи у просторији отправника возова, а машиновођи код локомотиве.

У крајњој, спојној, прелазној станици и у станици промене путног листа возовођа (машиновођа) мора путни лист предати отправнику возова, на мјесту предвиђеном у претходном ставу. Машиновођа локомотивског воза мора предати путни лист у просторији отправника возова, ако с обзиром на месне прилике није другачије одређено. Код локомотивског воза само са машиновођом путни лист се предаје код локомотиве.

Путни лист се може носити у канцеларију отправника возова у станицама где то дозвољава време задржавања воза и уколико возовођа не мора да чува ствари и пртљаг у службеним колима. Код возова без возопратног особља или са смањеним

бројем возопратног особља путни лист се не носи у канцеларју отправника возова међустаница, уколико ЖРС другачије не одреди.

ЖРС дређује станице и возове код којих возовођа носи путни лист у канцеларију отправника возова и о томе даје преглед у књижици реда возње.

Ако воз нема бављење по реду возње у спојној станици или станици промене путног листа, железничке компаније ће споразумно одредити станицу у којој ће се предавати путни листови оваквих возова.

Изузетно од ст. 1. и 2. ове тачке, ЖРС може одредити и посредно уручивање и предају путног листа, зависно од услова и прилика у станици, времена бављења воза и др.

Конкретну организацију испостављања, уручивања возовођи (машиновођи) и предаје путних листова у станицама одређује за своје подручје ЖРС, а у заједничком саобраћају железничке компаније споразумно. Исто тако, железничке компаније споразумно одређују начин предаје теретнице у спојним и успутним станицама за потребе колске службе.

9. Крајња, спојна и прелазна станица, станица промене путног листа, као и станица одређена да преузима путне листове од возова који у спојној или станици промене путног листа не стају, сакупљају путне листове за цео дан, односно за дређени период времена, заводе их у списак послатих путних листова и са једним примерком списка отпремају надлежној служби коју је одредила ЖРС.

Остале станице, ако немају образац списка послатих путних листова, а изузетно треба да отпреме путни лист надлежној служби, отпремају га посебним дописом.

Надлежна служба ЖРС задржава први део путног листа С-56 са прилозима за своје потребе, а други део (одељак VII) свих путних листова са свог подручја за протекли радни период доставља одређеном електронском рачунском центру. Детаљне поступке у погледу отпреме и пријема пропратних исправа, одвајања делова путних листова, дораде појединих елемената, коришћења појединих евиденција за даљу контролу и обраду, предузимања потребних мера и расподеле обрађених показатеља, прописује ЖРС.

10. Помоћни обрасци, ако су предвиђени да се испостаљају с обзиром на врсту воза и путног листа који се води, морају се приложити сваком путном листу, а испостаљају се:

а) теретнице, у полазној односно пролазној станици, према одлуци ЖРС може и у станици промене путног листа или у спојној станици, уколико воз има бављење у таквој станици. У станици промене брута теретница се допуњује;

б) извештај о саставу и кочењу воза, у станици у којој се испоставља теретница, као и у свакој станици у којој се измени састав или елементи кочења воза (СКМ, ПКМ, п).

в) план рада воза, у станици у којој се саставља и отпрема воз.

Вредности кочних односа израчунавају се према одредбама Упутства 233 и тако утврђене (рачунске) вредности уносе се у помоћне обрасце, односно у одговарајући одељак путног листа.

11. Станица која испоставља помоћне обрасце дужна их је умножити у довољном броју примерака за потребе прилагања путним листовима који се испостављају у станицама на путу до крајње, спојне односно прелазне станице, као и за потребе успутних и крајње станице.

У колико примерака ће се испостављати помоћни обрасци у појединим случајевима одређује ЖРС за своје подручје, а у заједничком и међународном саобраћају ЖРС споразумно са железничким компанијама и железничким управама.

У случају из ст. 2. т. 6. овог члана станица која испоставља путни лист мора му приложити одређени број примерака помоћних образаца.

12. Прилози путног листа испостављају се у полазној, прелазној, спојној станици и станици промене путног листа, као и у свим станицама на путу воза, а ручни бележник возовође за ТК пруге односно пруге са АПБ-ом, и на отвореној прузи.

Испостављени прилози путног листа за воз, по престанку важења наређења издатог прилогом, а најкасније приликом предаје путног листа станици, морају се приложити путном листу.

Због тога, прилози на којима су издата наређења или саопштења која важе и за део пруге после станице у којој се предаје путни лист, морају се испостављати у толико примерака да се могу користити и на том делу пруге и приложити другом путном листу.

У случају из ст. 2. т. 6. овог члана станица која испоставља путни лист дужна је испоставити и путном листу приложити прилоге који имају значај наведен у ст. 3. ове тачке.

Одредбе т. 8. овог члана прописане за путне листове важе и за помоћне обрасце и прилоге.

13. Када се путни лист уз пут изгуби, возовађа мора саставити нови путни лист за још непропутовани део пруге, са напоменом на првој страни да је путни лист за пропутовани део пруге изгубљен. Исто важи и за прилоге путног листа.

У нови путни лист возовађа мора, по могућности, тачно да упише и оне податке који су били уписани у изгубљеном путном листу.

У првој станици воз се мора зауставити да би отправник возова увео у нови путни лист све податке који се односе на безбедност саобраћаја.

Ако изгубљене писмене објаве и писмени налози важе још и за непропутовани део пруге, онда отправник возова мора испоставити нове.

Ако је путни лист или неки прилог постао неупотребљив, мора се заменити новим. Неупотребљиви путни лист и прилози прилажу се новом путном листу.

Код возова без возовође дужности прописане овом тачком за возовођу извршава отправник возова станице у којој се воз зауставио, и то на основу усмених и писмених података машиновође.

А. ОСНОВНИ ОБРАСЦИ

I – Путни лист С-56

Начин уношења података у путни лист

14. Путни лист С-56, поред заглавља, у које се уносе општи подаци о возу, подељен је на 7 одељака, и то на првој страни одељак I – Припреме у полазној станици, одељак II – Извршење путовања, на другој страни одељак III – Возно особље, одељак IV – Примедбе, одељак V – Састав моторне гарнитуре, одељак VI – Предаја пропратних исправа, на четвртој страни одељак VII – Подаци о раду воза. Трећа страна је празна.

Уношење података у путни лист С-56 врши се по одредбама тачака 15-29. овог члана читко и јасно. Радирање и брисање података је забрањено. Исправке се врше благим прецртавањем и уношењем нових података.

Заглавље

15. У заглављу полазна и крајња станица воза (од – до) односно путног листа уноси се према деоници за коју се води путни лист у смислу одредаба т. 5. овог члана. Полазна станица воза односно почетна станица деонице ставља свој жиг. Ако путни лист за нову деоницу испоставља полазна станица воза или међустаница која није и почетна станица деонице, онда се жиг ставља изнад заглавља, а почетна станица деонице уписује се руком.

Као дан поласка узима се дан који одговара стварном времену поласка из полазне станице, односно станице промене путног листа.

Уколико се један путни лист води за више возова, подаци заглавља из ст. 1. и 2. ове тачке пишу се испод или изнад раније уписаних података.

Припреме у полазној станици – одељак I

16. Када је воз прописно састављен, у техничком погледу исправан, гарнитура чиста и осветљена, кола загрејана и снабдевена водом и резултат потпуне пробе кочница позитиван, прегледач кола (прегледни радник) потписује већ одштампани текст о извршеној проби кочница и исправној припреми воза.

Уз то уписује назив станице и време (час и минут) извршеног прегледа, односно проба кочница (у станици ..... у .....ч ..... мин).

Под исправном припремом воза подразумева се техничка исправност кола, способност кола за одређени режим превоза и саобраћаја, правилно уврштавање и квачење возила, начин товарења и обезбеђења робе од померања, губљења и сл., као и све друге мере које гарантују безбедан и економичан превоз у смислу одредаба саобраћајних прописа, Упутства 162, Упутства 233, Упутства 253 и других организационо-техничких прописа.

Уколико неки од наведених услова из става 1. ове тачке није испуњен, о томе се ставља примедба као: кола ..... нису снабдевена водом, кочница кола ..... искључена, и сл.

За кола и товар који угрожава безбедност саобраћаја не уписује се примедба већ се кола икључују из саобраћаја.

Возовођа односно пописни возовођа такође својим потписом потврђује да је воз прописано састављен и опремљен сигнаlima, уредно припремљен и да је извршена потпуна проба кочница.

Уколико код воза односно у станици нема возовође односно пописног возовође, а путни лист у одељку I уместо возовође потписује машиновођа, у смислу одредаба тачке 25. овог члана, отправник возова својим потписом потврђује и да је воз прописно састављен, опремљен завршним сигналом и исправно припремљен за отпрему.

Отправник возова не сме да отпреми воз ако се није уверио да су возовођа и прегледни радник уписали извршење својих послова, што потврђује својим потписом, односно посебно то проверава при индиректној отпреми воза односно директној отпреми воза телефоном или светлосним полазним сигналом (тач. 5. чл. 22. овог упутства). Извештај о извршеној проби кочница код индиректног отправљања воза важи као потврда о уредној припреми воза по одредбама ове тачке.

Код пробе кочница и отпреме воза по одредбама тачке 5. и 6. члана 22 овог упутства, на место потписа отправника возова ставља се «Фонограм бр .....», и то број фонограма из бележника скретничара односно возовође, односно «У прилогу ТК-21».

Овакав извештај и уписивање уједно значи да је воз прописно састављен и опремљен и да су машиновођи уручени потреби писмени извештаји (С-66, ТК-21 и др.).

Машиновођа не сме отпочети вожњу воза ако се није уверио да је прегледни радник, у случајевима када је Упутством 233 прописано вршење проба кочница, извршио и потписао извршење пробе аутоматских кочница за односни воз у путном листу.

Извршење путовања – одељак II

17. При врху овог одељка по хоризонталној линији уписују се уведени ванредни возови са којима ће се дотични воз укрстити, и то само на оним пругама где се возно особље обавештава о променама у саобраћају и о променама укрштавања.

Подаци о извршеном путовању уносе се хронолошким редом како се остварују у погледу места заустављања воза, времена доласка, бављења, поласка, коченог брута, обавештења, закашњења, састајања и друго.

У колону 1 увек се уноси назив полазне станице (службеног места) односно километарски положај на отвореној прузи, без обзира да ли воз саобраћа на време или не. Остале станице (службена места) уносе се само ако воз скрати или продужи време вожње, ако се непредвиђено задржи у станици или на отвореној прузи, или ако се задржава дуже или краће од времена предвиђеног редом вожње, као и кад у путни лист треба да се унесу подаци о примљеним налозима, састајању и другим елементима који су од утицаја на кретање воза.

У колону 1 уносе се и подаци о изузетном заустављању на отвореној прузи или задржавању пред неким од главних сигнала (улазни, заштитни, просторни). Код заустављања на отвореној прузи уноси се километарски положај, пред просторним сигналом број сигнала, а пред улазним или заштитним сигналом назив сигнала и службеног места коме сигнал припада.

У колоне 2 – 4 уноси се стварно време доласка, бављења и поласка односно проласка у службеним местима из ст. 4. и 5. ове тачке. Уписивање ових података је обавезно у спојним станицама и станицама промене путног листа, као и у другим станицама које одреди ЖРС.

Време доласка и бављења (колоне 2 и 3) не уноси се код полазне станице и код станице коју воз пролази без задржавања.

У колоне 5 и 6 уносе се подаци о потребној и стварној кочној маси (ПКМ и СКМ) у полазној станици и у станицама где се састав односно маса воза мења. Ови подаци преносе се у путни лист за нову релацију још у полазној станици, или најкасније у станици промене путног листа, ако се нови путни лист испоставља у спојној станици.

У колону 7 уносе се у полазној станици подаци о температури, као и подаци о временским приликама које су неповољне за саобраћај (киша, роса, магла, снег, вејавица, јак ветар, олуја, бура). Ако у току путвања дође до нагле промене температуре и временских прилика који су од утицаја на даље кретање воза, онда се ови подаци уносе и у успутним станицама.

У колону 7 уносе се примљени налози по римским и редним бројевима (I, II), прилози општем налогу А и Б, и писмена обајава (О).

У колону 7 уносе се, даље, подаци који су од утицаја на кретање воза у службеним местима и на отвореној прузи (продужена вожња и бављење, отпрама воза пре времена, бављења на отвореној прузи и испред сигнала и др.). Уколико треба да се унесе разлог за продужену вожњу и продужено бављење, прво се уноси разлог за

продуженму вожњу, Ако је било више разлога, онда се хронолошким редом уноси сваки, уз назначење времена до кога је трајао. Последњи разлог уноси се без временске назнаке. При уписивању података о одступањима од реда вожње могу се користити следеће скраћенице:

Превремена отпрема воза	пв
Дужа вожња	дв
Лагана вожња	лв
Чека на укрштавање са возом	Хв.....
Чека на претицање са возом	→ в.....
Додавање кола	+ 10
Остављање кола	-10
Утовар (комада/килограма)	ут 10/300
Истовар (комада/килограма)	ист 10/300
Манипулација локомотиве	м лок
Чека на возно особље	чека ос
	Чека МВ
	Чека ВВ
Чека на везу прикључног воза	веза .....
Чека одјаву	одј .....

Податке у колону 7 у полазним станицама увек уноси отправник возова. Уколико се воз отпрема индиректно, или се при отпреми воза отправник возова не налази код вучног возила, допуну података врши возовођа односно машиновођа.

У успутним станицама, код возова само са машиновођом на вучном возили, који води путни лист, уписивање података врши отправник возова. Ако воз прати возовођа, који води путни лист, он врши уписивање према усменом обавештењу отправника возова, или индиректно путем телефона, интерфона, возопратног или станичног особља, односно према личном сазнању. На исти начин уписивање врши и машиновођа уколико отправник возова из саобраћајних разлога није у могућности лично да упише податке, или се воз отпрема индиректно.

Уношење података у колону 7 не сме да буде узрок закашњења воза. Евентуалне неправилности расправљају се касније писменим путем.

Унете податке оверава отправник возова својим потписом само ако их је он лично уписао. За уредно уношење осталих података одговоран је возовођа односно машиновођа, што у целини потврђује својим потписом у одељку VI. Појединачно унете податке не потписује возовођа односно машиновођа, сем у станицама промене особља, уколико се путни лист не мења.

По потреби одељак 2 се може штампати и на посебном листу као С-56а, који чини део путног листа, а употребљава се по потреби, о чему одлучује и начин примене прописује ЖРС.

Возно особље – одељак III

18. У колоне 1 и 2 уносе се полазна и крајња станица пруге, или више пруга, на којој је возно особље вршило дужност, без обзира на промене путног листа у путу.

У колоне 3, 4 и 5 уписује се серија и број вучног возила и начин његове употребе (воз, запр, пот). Код моторних возова уписује се број моторних и управљачких кола, а у колону 5 место поседања (чело, крај).

За возопратно особље колоне 3, 4 и 5 користе се за уписивање бројева кола која поседују возни маневристи, односно бројева крајњих кола која су под надзором кондуктера.

У колону 6 уписује се презиме и име машиновође и помоћника машиновође, односно возопратица.

У колону 7 се уносе подаци о радном месту (дужности) возног особља. При том се користе следеће скраћенице: МВ (машиновођа), пом. (помоћник машиновође), ВВ (возовођа), Кдк (кондуктер), Взм (возни маневриста), ман. (манипулант) и Дл. (друго лице).

У колону 8 се уписује домицилна јединица локомотивског особља, без обзира којој јединици припада вучно возило, односно домицилна станица возопратног особља.

Примедбе – одељак IV

19. Овај одељак се користи за уношење општих података. Сваку примедбу потписује радник који је унео примедбу. Уколико је потребно, код свих возова, сем моторних, у исте сврхе се може користити и одељак 5. Уносе се углавном следеће примедбе:

- приложени број теретница и образаца С-66;
- извршена скраћена проба кочница;
- шире објашњење о узроцима одступања од реда вожње које није могло да се наведе у колони 7 одељка II;
- ванредни догађај који се десио код воза са назначењем места и времена;
- извршени преглед ваздушних и ручних поседнутих кочница када је воз прошао поред сигнала у положају забрањене вожње, или службено место у коме је требао да стане;
- важнија наређења и саопштења возном особљу;
- сврха саобраћаја службеног воза;
- примедба да вучно возило нема брзиномер, или је овај у квару;
- режи путовања возног особља, као и путовања осталих лица возовима којима се редовно не превозе путници, и њихов смештај у возу;
- смањење или повећање редовног оптерећења вучног возила;
- дефект вучног возила;
- губитак путног листа и прилога, као и испостављање новог путног листа;
- правдање продуженог бављења због поштанске манипулације, уз прилог потврде са жигом амбулантне поште, и друго.

Одељци IV и V смеју се користити само за уношење података из ст. 1. ове тачке и сличних краћих примедба. За друге потребе путном листу прилаже се одговарајући извештај (С-67 и слично).

Неправилности као што су: неосветљени сигнали, незатворени браници, квар на аутоматским светлосним сигнаlima путног прелаза, изузетан улазак воза у скретање и друго, о чему је возно особље требало обавестити па је то пропуштено да се учини, возовођа пријављује на обрасцу С-67 шефу своје домицилне станице, а код возова без возовође машиновођа на обрасцу ЕВ-38 на основу одредаба Упутства 236.

Кварови и недостаци на колима који су утврђени у станицама где нема техничко-колског органа не убележавају се у примедбу путног листа, већ се о томе

уписује потребна примедба у списак предаје К-93 на оба примерка који оверава отправник возова. Исто важи и за губитке и недостатке покретног колског прибора. Један примерак списка предаје прилаже се путном листу.

Састав моторне гарнитуре – одељак V

20. Одељак V служи уместо теретнице за попис моторних гарнитуре.

ЖРС може одредити да се овај одељак користи и за попис локалних путничких возова који имају мањи број путничких кола класичног типа.

У колоне 1 и 2 уносе се полазна и крајња станица воза, односно кола, уколико изузетно дође до издвајања кола на успутној станици.

Остале колоне попуњавају се према натписима у заглављу одељка.

Стварне кочне масе моторних кола, приколица и кола уносе се са стране поред колоне 7, а ако се воз посебно пописује (колски уписник и сл.), укупна кочна маса уноси се директно у колоне 5 и 6 одељка II.

Код осталих возова овај одељак се може користити за уписивање примедба по одредбама т. 19 овог члана.

Предаја пропратних исправа – одељак VI

21. Овај одељак служи за закључивање путног листа у крајњој станици воза односно деонице за коју се води путни лист.

Возовођа односно машиновођа пре предаје путног листа сређује прилоге по врсти и њихов укупан број уписује на за то одређено место.

Отправник возова, као прималац путног листа, проверава уредно вођење извршеног путовања и уредну предају пропратних исправа, потписује путни лист и ставља жиг станице.

Подаци о раду воза – одељак VII

22. Овај одељак служи за евидентирање података о оствареном раду воза и кола, на основу којих се врши даља обрада показатеља у електронском рачунарском центру ЖРС .

Полазна и крајња станица дела пруге попуњава се на исти начин као у заглављу на првој страни путног листа. Податак о превозном путу уноси се увек када је то потребно: ако на релацији путовања воза има два или више превозних путева, код кружних возова ако воз саобраћа помоћним превозним путем и др.

Број воза(поља 1-5) се уноси на основу података из књижице реда вожње као и на првој страни. Као дан и месец саобраћаја воза уписује се стварни датум (поља 8 – 11) у моменту поласка воза, односно преласка на нови део пруге.

У колону «Станица промене брута» уписује се речима полазна станица воза односно почетна станица дела пруге за који се води нови путни лист. Уколико на том делу пруге у некој станици дође до промене брута, та се станица уписује као станица промене брута. Крајња станица се увек уписује.

Подаци о шифрираном обележавању станица (колоне 14-21) и других елемената уносе се по посебном упутству и прегледу које доноси ЖРС. Шифровани подаци станица могу се објављивати у књижици реда вожње.

У колоне 22-61 уписују се подаци о колима, њиховој врсти, количини, осовинама, сопственој маси и маси товара, и то у полазној станици и станицама

промене брута, док се у крајњој станици ови подаци не уписују. Сви ови подаци се узимају из теретнице и систематизују на следећи начин:

а) Као путничка кола (колоне 22-31) сматрају се:

- путничка кола оба разреда када су у служби;
- специјална путничка кола (кола за спавање, кола са лежајима, кола за превоз рањеника и болесника, салонска кола) када се у њима превозе путници;
- моторна кола и моторне гарнитуре у служби.

б) Као товарена теретна кола (колоне 32-43) сматрају се:

- товарена теретна кола свих серија, сопствена и страна;
- закупљена кола радног парка ЖРС;
- приватна кола, сем кад се предају на превоз као пошилике на сопственим точковима.

в) Као празна теретна кола (колоне 44-51) сматрају се:

- празна кола свих серија, сопствена и страна, која се упућују као диригована кола у циљу утовара;
- празна страна кола која се упућују за домовину.

г) Као остала кола и возила (колоне 52-61) сматрају се :

- службена и пртљажна кола;
- поштанска кола у служби и ван службе;
- кола за ручавање у служби;
- сва путничка кола кад не служе за превоз путника (обична и специјална);
- закупљена кола нерадног парка (покретне изложбе, кино- кола, библиотеке, разна мерна и испитна кола и сл.);
- кола за оправку;
- кола за дезинфекцију и дезинсекцију;
- покретне радионице и сва остала кола преуређена за потребе радника и теренских радова;
- моторна кола и моторни возови ван службе;
- приватна кола која се предају на превоз као пошилике на сопственим точковима;
- нерадне локомотиве;
- парни котлови;
- дизалице;
- снежна гртала и ралице;
- остала специјална возила на сопственим точковима.

Колоне 62-69 испуњавају се само у полазној и крајњој станици воза, односно у првој и последњој станици дела пруге за који се води путни лист.

Поља 6 и 7 колоне 12, 13 и 70-78 су резервисани за уношење посебних података (превозни пут, контролни бројеви, припадност вуче, закашњења, остварена бављења и др.) према упутству ЖРС.

Подаци које у путни лист уноси станично, возно и особље техничке колске службе

23. Подаци које уноси отправник возова

а) у полазној станици:

- ставља у заглавље прве и четврте стране жиг станице; ако полазна станица воза или нека друга стаица испоставља путни лист уместо станице одакле се води нови

путни лист, онда се жиг ставља изнад заглавља, а почетна станица се уписује руком; почетна станица нове деонице у смислу испостављања путног листа сматра се полазном станицом;

- оверава у одељку I да су возовођа и прегледни радник потписали примедбу о припреми воза и потпуној проби кочница;

- у заглављу одељка II, на пругама где се возно особље обавештава о променама у саобраћају и променама укрштавања уписује све уведене ванредне возове са којима се однесу воз укрштава;

- уноси податке у колоне 4 и 7 одељка II у смислу одредаба т. 17. вог чалана; код возова без возовође (пописног возовође) попуњава и колоне 5 и 6;

- када нема другог прегледног радника, у одељку IV уписује примедбу о извршеној скраћеној проби кочница; потписује примедбу коју је уписао и потписао други прегледни радник;

- испуњава одговарајуће колоне одељка V за моторне возове и краће класичне гарнитуре ако нема возовође (пописног возовође) и потребне податке преноси у одговарајуће колоне одељка VII.

б) У међустаницама:

- уноси податке у одељак II за своју станицу у смислу одредаба т. 17. овог члана; спојне станице уносе обавезно податке о ПКМ и СКМ, као и податке у колону 2 и 4 новог путног листа;

- у одељак III уноси промене код возопратног особља, када такав случај наступи у станици, а код воза нема возовође;

- у одељак IV уноси примедбу о извршеној скраћеној проби кочница код возова без возовође;

- у одељак VII уписује промену података уколико дође до промене састава воза код возова без возовође.

в) У крајњој станици:

- савједује време доласка из одељка II путног листа са временом унетим у саобраћајни дневник, евентуалну разлику уписује изнад података које је унео возовођа односно машиновођа, а затим стварно време доласка уписује у колоне 66-69 одељка VII путног листа;

- у колону 7 одељка II уноси укрштавања за властиту станицу уколико се на тој прузи врши обавештавање о променама у саобраћају и променама укрштавања;

- правда задржавање пред улазним сигналом, на улазном подручју станице, или по диспозицији у претходној станици;

- у одељку VI потврђује пријем путног листа, помоћних образаца и прилога.

24. Подаци које уноси возовођа (пописни возовођа)

а) У полазној станици:

- по завршеном попису воза припрема путни лист за одређени број деоница, ако је предивђено да то чини полазна станица воза, и уноси одређене податке у заглавље;

- у одељку I потписује потврду о уредном саставу воза и опремљености воза сигналним средствима, као и о извршењу потпуне пробе кочница;

- попуњава колоне 5 и 6 одељка II, врши корекцију у колони 7 уколико дође до одступања, а отправник возова није у могућности да то учини;

- у одељак III уноси податке о возном особљу и возним средствима;

- у одељак IV уноси примедбу о извршеној скраћеној проби кочница када се такав случај појави, као и податке о приложеном броју теретница и образаца С-66;

Код моторних возова и краћих класичних гарнитура уноси у одељак V попис гарнитура (уместо теретнице);

- попуњава заглавље одељка VII и сва поља на основу одредаба тач. 22. овог члана и посебног упутства ЖРС.

б) За време вожње и бављења у међустаницама:

- уноси податке у све колоне одељка II по одредбама тач. 17. овог члана кад дође до одступања од реда вожње, а за спојне станице и станице које одреди ЖРС увек; изузетно уноси и податке о температури ако је то од утицаја на кретање воза;

- у одељак III уноси промене код возног особља и вучних возила, кад такав случај наступи;

- уписује извршење скрећене пробе кочница у одељак IV;

- уписује фонограм о дозволи уласка у станицу када је главни сигнал у квару (одељак IV) ако је овакво евидентирање предвиђено у путном листу;

- уноси податке у колоне одељка VII уколико у путу дође до промене састава воза.

ц) У крајњој станици:

- уноси податке о доласку у колону 2 одељка II;

- уписује крајњу станицу у прву колону одељка VII (без података о колима), и податке у колоне 66-69;

- врши преглед и проверава уношење свих података у путни лист, сређује помоћне обрасце и прилоге и потписује уредну предају путног листа у одељку VI.

25. Подаци које уноси машиновођа код возова без возовође

а) У полазној станици:

- у одељку I потписује извршење потпуне пробе кочница (као возовођа) уколико не постоји пописни возовођа;

- уноси податке о времену поласка воза у колону 4 одељка II, као и у колону 62-65 одељка VII путног листа, када се воз отпрема индиректно, или када отправник возова није у могућности да то учини из саобраћајних разлога приликом директне отпреме воза;

- уноси правдање у колону 7 одељка II ако се одступи од времена поласка при отпреми воза на основу саопштења од стране излазног скретничара или другог станичног радника, ако је отправник возова у немогућности да то учини.

- уноси податке у одељак III о возном особљу и вучним возилим у станици без возовође односно пописног возовође.

б) За време вожње и бављења у међустаницама:

- уноси податке у колоне 1, 2, 3, 4, и 7 одељка II у случајевима одступања од реда вожње, а у колоне 2 и 4 увек у спојним станицама и у станицама које одреди ЖРС.

- уноси податке о изузетном стајању на отвореној прузи или пред неким од главних сигнала;

- изузетно уноси и податке о температури у колону 7 уколико сматра да то има утицаја за кретање воза;

- уноси правдање у колону 7 ако се одступи од времена поласка при отпреми воза на основу саопштења од стране излазног скретничара или другог станичног радника, ако је отправник возова у немогућности да то учини;

- у одељак III уноси промене код локомотивског особља и вучних возила, када такав случај наступи у међустаници, а код воза нема возовође;

- у одељку IV потписује извршење скраћене пробе кочница.

в) У крајњој станици:

- уноси податке о доласку воза у колону 2 одељка II;
- сређује прилоге путног листа и потписује уредну предају у одељку 6.

26. Подаци које уноси прегледач кола

а) У полазној станици воза:

- у одељку I потписује примедбу о извршеној потпуној проби кочница, а потписом потврђује и техничку исправност и опремљеност воза; техничка исправност воза обухвата и исправно стање одбојника на последњим колима;

- уписује примедбу о евентуалној неисправности или искључењу појединих кочница, (ваздушних и ручних);

- у одељак IV уписује примедбу о извршеној скраћеној проби кочница, када је то потребно.

б) У успутној станици уписује примедбу о извршеној скраћеној проби кочница, уколико у таквој станици постоји техничка колска служба.

У станицама где нема прегледача кола послове прегледача кола из одредаба ове тачке обављају остали прегледни радници предвиђени одредбама Уп. 233.

27. ЖРС може одредити да податке под в) т. 23. и 25. овог члана може уносити у путни лист, односно примати, прегледати и закључивати путни лист и други оспособљени радник (журналиста), као и да дораду путног листа може вршити одговарајућа служба ЖРС према сопственим потребама.

28. Помоћник машиновође или возопратилац, као прегледни радник, потписује извршену потпуну пробу кочница, односно уписује скрећену пробу кочница, у случају из ст. 4. и 5. т. 5. овог члана, код возова без возовође и у станицама где нема прегледача кола односно пописног возовође. Код потпуне пробе кочница отправник возова пописује и поставља мењаче у одговарајући положај. Мењач може поставити и други радник на основу писменог наређења отправника возова (распоред маневре).

29. Отправник возова уноси податке у путни лист код воза или у просторији отправника возова. У којим станицама се путни лист носи у просторију отправника возова ради уношења података, одређује ЖРС.

Преглед станица у којим се путни лист носи у просторију отправника возова, као и податке о томе ко посредује у уручивању и предаји путног листа, по одредбама ст. 4. т. 8. овог члана, објављује се у књижици реда вожње по Уп. 49.

II – Путни лист С-57

30. Путни лист С-57 служи само за праћење извршења реда вожње и безбедности саобраћаја воза и води се за целу релацију путовања воза.

Прва страна путног листа садржи заглавље и одељке за евиденцију особља и уписивање примедба.

Друга страна путног листа има предвиђен простор за евиденцију извршења путовања и за предају пропратних исправа у крајњој станици.

31. У заглавље се уписују станице, као полазна и крајња станица воза, за целу релацију путовања. Као дан и месец уписује се стварни датум поласка воза.

Одељак I се попуњава према означеним колонама. Код возова (празних моторних гарнитура) у колону 1 се уписују речи: «Види примедбу».

32. У одељак II – Примедбе, уписује се:

- код празних моторних гарнитура и моторних кола или дрезина којима су додата теретна кола машиновођа односно возач моторног пружног возила потписује примедбу да је проба кочница извршена и да су кочнице исправне;
- додавање потркача вучном возилу односно кола моторном пружном возилу, број осовина, маса, ПКМ и СКМ за кола односно цео састав;
- сврха саобраћаја воза;
- шире објашњење о узроцима одступања од реда вожње;
- режи-путовање возопратног особља и других службених лица;
- попис возила празне моторне гарнитура односно додатних кола (ст. 2. т. 31. овог члана).

3. Заглавље одељка III попуњава се само на пругама на који се возно особље обавештава о променама у саобраћају возова и променама укрштавања возова, и то уписивањем само уведених супротних ванредних возова.

Колоне одељка III попуњавају се према одредбама т. 17. овог члана које се односе на уписивање службеног места, доласка и поласка, писмених обавештења, узрока бављења и друго.

Б. ПОМОЋНИ ОБРАСЦИ

1 – Теретница

34. Теретница је помоћни образац путног листа из кога се види састав и маса воза. Теретница се води за возове за које се употребљава путни лист С-56.

За гарнитурае шинобуса и моторне возове не води се теретница, већ се бројеви кола и њихова маса уписује на другој страни путног листа.

35. Теретницу саставља у полазној станици возовођа односно пописни возовођа, и то пописивањем састављеног воза од завршних кола према челу воза. ЖРС може одредити да теретницу за сабирни воз саставља возовођа који прати воз иако у полазној станици постоји пописни воовођа. ЖРС такође може одредити да у појединим станицама дужност пописног возовође врши отправник возова уколико му то остали послови дозвољавају. Ово се уноси у Пословни ред станице.

36. Теретнице су подешене за рад руком, писаћом машином, рачунаром, као и за умножавање копирним апаратима. Употребљавају се следеће теретнице:

- С-59, теретница за возове у унутрашњем саобраћају,
- С-60, теретница за возове с превозом путника у међународном саобраћају.

Због промена на које утичу билатерални договори са страним железничким управама, облик и начин употребе ове теретнице прописан је посебним упутством.

- за посебне превозе, специјална возила и пошилике специфичног карактера може се употребљавати теретница прилагођеног облика, чији се елементи одређују упутством или наређењем за такве превозе односно пошилике.

37. Код локалних возова на кратким релацијама, где се састав воза не мења и где се води један путни лист, довољно је саставити теретницу само за први воз, а остале возове у теретници уписивати у разломку, уколико ЖРС не одреди да се за пописивање оваквих возова користи одељак V путног листа (т. 20. овог члана).

Уношење података у теретницу

38. Теретница (С-59) се попуњава на следећи начин:

1) Заглавље теретнице се попуњава на сличан начин као и путни лист:

- назив ЖРС у скраћеном облику са три слова,

- станица у којој је воз пописан, ако то није у исто време и полазна станица воза, када се путни лист води за поједине релације путовања (т. 5. и 15. овог члана),
- редни број листа ако се за воз употреби више теретница (дужи воз, сабирни воз итд.),

- број воза попуњавањем одређених поља с десна у лево и релација путовања,
- датум саобраћаја воза, и
- време одласка односно доласка воза у станицу.

2) Остали подаци уносе се у колоне 1-18 на следећи начин:

а) Колона 1 (кола су уврштена у станицу). Овде возовођа уноси назив полазне станице где прима воз, што је најчешће распоредна (ранжирна) станица. Код кола узетих у успутној станици, уноси се назив те станице.

б) Колона 2 (кола су отквачена у станици). Ова колона се не попуњава приликом уписивања кола у теретницу него кад се кола откваче од воза. У ову колону уписује се назив станице где су кола отквачена, и то код сабирних возова редовно при остављању кола било у упутној станици кола или у одвојној станици, а код директних теретних и сабирних возова изузетно ако се кола морају искључити из воза. У осталим случајевима колона 2 се не попуњава.

в) Колоне 3, 4, 5 и 6 (број кола). Уписују се све цифре броја кола које означавају режим размене, сопственост кола, инвентарски број и контролни број кола. Колоне су издвојене дебљим линијама.

г) Колона 7 (серија кола). У ову колону уписује се серија и подсерија кола и то серија кола великим словима, а подсерија малим словима латинице. Од подсерија уписују се само подсерије следећих карактеристика:

- b, ознака за кола велике запремине,
- k, ознака за кола носивости испод 20 тона, и
- z, ознака за ручну или притврдну кочницу, (код кола са притврдном кочницом кочна тежина је уоквирена црвеном бојом).

д) Колона 8 (осовине). Уноси се стварни број осовина кола.

ђ) Колона 9 (дужина кола). Уноси се дужина кола у метрима и десетинама метара према Упутству 52.

е) Колона 10 (тара кола). Тара кола узима се са натписа на подужној страни кола и при уношењу у теретницу показује се у целим тонама и десетинама тона са заокруживањем масе преко 0,05 тона на следећу десетину тоне.

ж) Колона 11 (нето маса). Нето маса се узима из пропратних докумената (исправа), при чему се маса заокружује као под 2) е) ове тачке. Уколико у документима није наведена маса, нето маса се утврђује проценом.

Код празних приватних кола и кола у закупу у масу воза урачунава се само сопствена маса кола уписана у рубрику 23. товарног листа.

з) Колона 12 (кочна маса). Уноси се кочна маса која се узима са натписа на колима или се одређује према прописима о кочењу возова.

и) Колона 13 (врста робе, намена превоза код празних кола). Врста робе уноси се из пропратних докумената, а код празних кола уноси се циљ превоза (дир., опр., дез. и др.) према листицама.

ј) Колона 14 (назив отправне станице). Ако је утоварна станица на мрежи ЖРС, назив станице се уноси са колске листице за унутрашњи или међународни саобраћај односно из пропратних докумената пошиљке, а ако кола долазе из иностранства уноси се назив граничне станице заједно са шивром према одредбама Уп. 70.

к) Колона 15 (назив упутне станице). Ако је упутна станица на мрежи ЖРС, назив упутне или царинске станице се уноси са колске листице за унутрашњи или међународни саобраћај односно из пропратног документа пошиљке, а ако се кола отпремају за иностранство уноси се назив царинске или излазне граничне станице.

л) Колона 16 (ранжирни рејон). Овде се уноси одговарајућа шифра ранжирне, упутне, царинске или излазне граничне станице из колоне 15 са колске листице за унутрашњи или међународни саобраћај према одредбама Уп. 70.

љ) Колона 17 (примедба). Овде се при узимању кола са међустанца уноси број кола испред којих су узета кола уврштена. Код затворених кола и свих кола која се пломбирају уноси се број пломби, као и друге преимедбе везане за односна кола (царињење, појење, храњење, ледарење, вагање итд.).

м) Колона 18 (ручно кочење). Овде се уписује ручно кочена маса кола која имају ручну или притврдну кочницу, у циљу проверавања да ли је обезбеђено ручно СКМ за осигурање воза од самопокретања.

39. При уношењу података у теретницу возовођа мора учинити још и следеће:

а) у заглављу на десној страни код рубрике «Примедба» означити да је кочење мешовитог дејства односно мешовито,

б) подвлачењем црте преко свих колона одвојити границу врсте кочења, односно врсте дејства кочења,

в) ставити напомену да је воз изузетно пописан са чела,

40. По завршеном попису возовођа подвлачи црту испод последњих кола, утврђује и израчунава:

а) количину кола пребројавањем кола у колони 5;

б) број осовина сабирањем осовина појединих кола у колони 8;

в) дужину воза у метрима(заокружено на следећи цели број) сабирањем дужина појединих кола у колони 9;

г) укупну сопствену масу (тару) кола сабирањем износа у колони 10;

д) укупну нето масу товарених кола сабирањем износа у колони 11;

ђ) стварну кочену масу (СКМ) сабирањем износа у колони 12.

41. Ако се при попису воза употреби више теретница, поједине листове треба означити римским бројевима I, II итд. и међусобно их повезати. Прву рубрику наредног листа треба оставити празну ради уношења збира података из претходног листа. У тој рубрици, преко колона 1, 2, 3 и 4 уписује се реч «пренос» а у колоне 5 и 8-12 уносе се сабрани подаци из одговарајућих колона претходног листа. При сабирању података на наредном листу сабирају се и подаци преноса.

42. По завршеном сабирању података у колонама 5 и 8-12 изналази се стварна маса воза (Q) сабирањем сума из колона 10 и 11 и уписује у колону 13. Затим се израчунава потешна кочна маса (ПКМ) по одредбама Уп. 52 и Уп. 233. Маса воза (старна и укупна) и кочне масе (ПКМ и СКМ) заокружавају се на целе тоне по одредбама наведених упутстава. Сви обрачуни врше се на посебном папиру.

43. При остављању кола на успутној станици благо се прецртавају сви подаци о колима која се остављају, а затим се у прве наредне слободне рубрике уносе следећи подаци:

а) у колону 1 ставља се знак минус (-),

б) у колону 2 уноси се назив успутне станице где се кола остављају,

в) у колону 5 уноси се количина кола која се остављају,

г) у колоне 8-12 и 18 уносе се збирови података односних колона за кола која се остављају,

д) у колону 13 уноси се збир колона 10 и 11 остављених кола.

После тога, одузимањем количине и збирних података остављених кола од претходних збирних података добија се нови збир кола која остају у возу са подацима у колонама 5, 8 до 13 и 18.

44. При узимању кола у међустаници испред колоне 1 ставља се знак плус (+). Остале колоне од 1 до 18 попуњавају се појединачно за свака кола као и при првобитном попису воза.

По извршеном уписивању свих узетих кола подвлачи се црта и сабирањем са претходним збирним подацима кола у возу заузима се један хоризонтални ред свих колона, тако да се добију подаци за укупан број кола у возу.

Радник који састаља теретницу или у њој врши накнадне допуне или измене, дужан је да теретницу читко потпише на слободном простору испод рубрике последњих уписаних кола, односно збирних података.

45. ЖРС одређује у колико примерака се умножава теретница, зависно од врсте воза, полазне станице, релације путовања, промена састава у успутним станицама и сл. Железничке компаније споразумно одређују ко ће припремити међународну теретницу за одређене возове с превозом путника у међународном саобраћају. ЖРС исто тако одређује врсту обрасца с обзиром на технику копирања (карбонизирани листови у блоку, посебни листови подесни за копирне машине и сл.).

46. ЖРС објављује за сваки нови ред вожење у СТУ уз ред вожње у колико примерака треба саставити теретницу за возове из међународног и унутрашњег саобраћаја (види ст 2 т. 11 и т. 45 овог члана).

47. При састављању теретнице треба имати у виду да се по један примерак теретнице предвиди:

- за сваки путни лист уколико је одређено да се за релацију путовања воза припреми више путних листова још из полазне станице,
- за полазну станицу воза,
- за сваку спојну станицу,
- за сваку распоредну станицу,
- за међустаницу у којој се воз затекне на путу у 18 часова,
- за крајњу станицу воза.

Теретница која се испоставља рачунарима мора садржати подтке по прописима овог члана.

II – Извештај о саставу и кочењу воза

48. Начин вођења и попуњавања извештаја о саставу и кочењу воза прописан је одредбама Правилника 2, Упутством о кочењу возова (233) и Упутством 58.

III – План рада воза

49. План рада воза (С-64) је помоћни образац путног листа којим отправник возова полазне распоредне односно ранжирне станице обавештава возно особље о постављању и узимању кола у станицама на распоредном одсеку.

Уношење података у план рад воза

50. План рад воза саставља се на основу:

- издвојених пропратних исправа за кола која се отпремају за међустанице сопственог распоредног одсека,
- дневника поделе кола (Кол-28) за диригована кола и
- дневника пријаве брута (С-15) за кола пријављена за отпрему са међустаница.

У план рада прво се уписују кола која ће се оставити у међустаницама, а затим се по реду међустаница уноси пријављено бруто за отпрему.

План рад воза саставља се у три примерка. Матица остаје у књизи, прва копија даје се возовођи, а друга машиновођи.

51. План рада воза саставља отправник возова на следећи начин:

- у заглављу ставља жиг полазне станице, број воза и датум саобраћаја воза;
- колону 1 за кола која се остављају у међустаници уписује се назив полазне станице воза, а код кола која се узимају из међустанице, назив те станице;
- у колоне 2-8 уносе се подаци према одговарајућем тексту за односне колоне ,
- у колону 9 (примедба) стављају се скрећене ознаке за диригована, оштећена кола и др. У овој колони отправник возова међустанице правда недодавање дозначених кола возу и сл.

52. По завршеној вожњи возовођа прилаже план рад воза путном листу, а машиновођа свој примерак предаје локомотивком депоу.

В. ПРИЛОЗИ ПУТНОГ ЛИСТА

53. Начин вођења, попуњавања и уручивања , као и намена налога регулисани су чл. 34. и 51. Правилника 2.

ОДСЕК IV

НАРУЦБА, ОТКАЗИВАЊЕ И УПОТРЕБА ЛОКОМОТИВА

Наруцба и отказивање локомотива

Члан 29.

1. За редовне возове одређене редом вожње, за возове који редовно саобраћају најмање пет дана у седмици, као и за возове који саобраћају сваког дана у одређеном периоду важења реда вожње, или само у одређене дане у седмици или месецу, не врши се наруцба локомотива. Локомотивски депо одређен за вучу ових возова дужан је да обезбеди возне локомотиве, а исто тако и запрегу односно потискивалицу ако се редовно користе.

2. За вучу ванредних возова морају се наручити локомотиве. Исто тако морају се наручити локомотиве и за вучу возова из т. 1. овог члана ако је потребна јача или слабија локомотива од оне која се редовно користи.

3. Локомотиве наручује полазна станица и станица у којој се врши измена локомотива. Ако станица која наручује локомотиву није уједно и распоредна станица, наруцбу локомотиве ће вршити увек путем распоредне станице.

Локомотиве се наручују од локомотивског депоа који је одређен за вучу возова на односној прузи.

4. Локомотиве се наручују писменом наруџбом или телеграмом.

У наруџби се мора навести број воза, релација саобраћаја, серија локомотиве односно маса воза и начин употребе локомотиве (возна, запрежна, потискивалица).

За посебне возове мора се навести још и време поласка и максимална брзина воза.

5. Писмена наруџба врши се на за то одређеном обрасцу или у посебној подесној књизи.

6. Локомотивски депо је дужан да потврди пријем наруџбе. Код писмене наруџбе има се навести време пријема.

Ако локомотивски депо не може да удовољи наруџби локомотива по количини и врсти, или не може локомотиве да испоручи на време, дужан је да о томе одмах обавести станицу која је локомотиве тражила.

На исти начин поступа локомотивски депо и у случају када за редован воз не може уопште или у одређено време да испоручи локомотиву, односно ако се на електрифицираним пургама мења врста вуче.

Ако ће испоручивање локомотива или измена њиховог турнуса имати већег утицаја на отпрему брута и редовитост возова, станица ће о томе обавестити надлежну оперативну службу.

7. Локомотиве се морају наручити благовремено, тако да их локомотивски депо може припремити до одређеног часа.

Локомотиве и моторна кола морају се наручивати на два сата пре потребног изласка из депоа.

Уколико се у току једног сата тражи више од једне локомотиве, овај рок се повећава на шест сати.

8. Ако локомотиве за вучу редовних возова и наручене локомотиве за вучу ванредних возова нису потребне, морају се отказати на начин и у време предвиђено за наруџбу локомотива.

Исто тако морају се отказивати и локомотиве предвиђене за вучу возова који саобраћају мање од пет дана у седмици или у одређене дане у месецу ако воз неће саобраћати на дан за који је редом вожње предвиђен саобраћај таквог воза.

9. Одредбе о наручивању и отказивању локомотива односе се и на локомотиве намењене за маневру.

Употреба и отпремање локомотива

Члан 30.

А. Употреба локомотива за вучу возова

1. За вучу једног воза редовно се употребљава само једна локомотива.

Више локомотива може се употребити:

- када је вучна снага једне локомотиве недовољна из било ког разлога,
- код помоћних возова, ако је потребно више од једне локомотиве, и
- при чишћењу снежних наноса на пруги.

Без посебног одобрења допуштено је употребити две локомотиве на челу и једну на крају воза.

Употребу већег броја локомотива за вучу воза од броја из ст. 3. ове тачке одобрава ЖРС.

Преглед пруга и релација на којима се врши запрезање и потискивање возова даје се у посебном прегледу књижице реда вожње.

2. Локомотива намењена за вучу воза мора се, по правилу, налазити на челу воза.

Од одредбе ст. 1. ове тачке сме се одступити и локомотивом гурати воз односно маневарски састав:

а) при маневрисању;

б) када се воз потискује (поред локомотива на челу, и једна на крају воза);

в) код помоћних или пробних возова (вожњи);

г) када се воз мора вратити са отворене пруге до првог места где је могуће да се локомотива стави на чело воза, код радних возова на прузи и саобраћаја маневарских састава до извесног места на отвореној прузи;

д) где то захтевају нарочите месне прилике, и то по одобрењу ЖРС.

3. Парна локомотива по правилу треба да је у положају са димњаком напред, и то у смеру вожње воза.

Код електричних и дизел-локомотива са две управљачнице, машиновођа се мора налазити у предњој управљачници у односу на смер вожње воза.

Изузетно, при маневарским вожњама самих локомотива (електричних и дизел-локомотива) на станичном подручју, машиновођа се може налазити у задњој управљачници, под условом да се начелу локомотиве налази пратилац локомотиве, који ће давати потребне сигналне знаке. У станицама где је дозвољено кретање локомотива без пратиоца, машиновођа се мора налазити увек у прдњој кабини, односно уместо њега помоћник машиновође, ако је локомотива поседнута и помоћником машиновође. Ове одредбе се односе и на маневарске вожње локомотива у спрегу.

Код маневарских вожњи моторним колим и моторним гарнитарама, у случајевима избацивања или увршћивања моторних приколица или појединих кола моторне гарнитуре, машиновођа се мора налазити у управљачници на челу у смеру кретања. Уколико је то немогуће, на првим колима у смеру кретања мора се налазити један пратилац од возопратног или станичног особља, који ће давати потребне сигналне знаке. Код дужих гарнитура и зависно од месних прилика и других услова који спречавају видик, дуж гарнитура мора се налазити потребно особље које ће преносити примљене сигналне знаке.

4. Када се за вучу на челу воза употреби више од једне локомотиве, по правилу треба да су исте серије или бар једнаке највеће допуштене брзине. Ако оваквих локомотива нема као прву на чело воза треба ставити ону са већом брзином. Од овога се може одступити само при употреби друге локомотиве на краћем делу пруге.

5. Ако се изузетно парна локомотива са засебним тендером употреби у обрнутом положају, или се било која локомотива употреби за гурање воза (без локомотиве на челу), или су на челу воза две локомотиве са различитим највећим допуштеним брзинама, брзине оваквих возова не смеју бити веће од прописаних за овакве случајеве.

6. Када се за вучу воза употребе парна и дизел-локомотива заједно, парна локомотива мора се увек уврстити иза дизел-локомотиве.

7. Између двеју локомотива које вуку, потискују или гурају воз не смеју се уврстити кола.

8. Локомотиве са причвршћеним снежним плугом не смеју се за време падања снега или на прузи са неочишћеним снегом употребити са плугом окренути позади.

Зависно од стања и висине снежних наслага, ЖРС може одобрити одступања код вожње самих локомотива на краћим релацијама.

Предња одредба се не односи на стално уграђене плугове на електро и дизел-локомотивама.

Б. Отпремање локомотива ван службе

9. Локомотиве које се отпремају возовима могу се уврстити у воз као радне ван службе или нерадне.

Као радна локомотива ван службе у возу сматра се она локомотива која сама себе креће, а нерадна она која се мора превлачити као и сва друга возила увршћена у воз.

Максимална брзина воза не сме бити већа од највеће допуштене брзине локомотива које се тим возом отпремају као радне ван службе или нерадне. Ако такав случај наступи, ЖРС одређује смањење брзине воза.

10. Радне локомотиве ван службе треба отпремати, по могућности, брзим и путничким возовима, а нерадне теретним возовима.

Ако се радна локомотива ван службе из било ког разлога не може отпремити брзим или путничким возом, треба је отпремити као локомотивски воз по подесној траси неког другог воза. Уколико из саобраћајних разлога ни ово није могуће, треба је отпремити подесним теретним возом.

11. Нерадне и радне локомотиве ван службе треба увршћивати у возове непосредно иза возне локомотиве, уколико је за пруге којима ће се превозити дозвољено такво увршћивање.

Када то није могуће, нерадна локомотива се има уврстити у воз одвајањем од возне локомотиве према прописима Уп. 52, а радна локомотива ван службе отпремити као локомотивски воз.

Да ли ће се и колико радних локомотива ван службе уврстити до возне локомотиве, ако се на челу воза налази и запрежна локомотива, одлучује и одобрава ЖРС. Отпремање већег броја радних локомотива ван службе локомотивским возом такође одобрава ЖРС. У оба ова случаја ЖРС се мора, у првом реду, придржавати ограничења из Уп. 52.

На појединим деловима пруге и између појединих станица у чвору ЖРС може изузетно одобрити да се радна локомотива ван службе може уврстити на чело воза испред возне локомотиве или на крају воза, при чему максимална брзина воза не сме бити већа од највеће допуштене брзине локомотиве која се отпрема ван службе.

У сваком случају, мора се водити рачуна да парна локомотива увек мора бити иза дизел-локомотиве.

В. Употреба о отпрема локомотива на појединим пругама

12. У погледу употребе локомотива за вучу возова на појединим пругама, с обзиром на осовинско оптерећење и масу по дужном метру, важе одредбе Правилника 325. Ове одредбе важе и за отпрему радних локомотива ван службе, као и нерадних локомотива када се увршћују до радних локомотива у служби.

Нерадне локомотиве, када се не увршћују одмах до радних локомотива у служби, превозе се по одредбама Таблице 2 Упутства 52 које важе за остала возила.

13. Употреба и отпрема локомотива на електрифицираним пругама врши се по одредбама Уп. 228.

14. Локомотиве које не испуњавају било који услов из т. 12. овог члана за неку пругу, не смеју се на тој прузи употребити за вучу возова нити отпремати возовима као радне ван службе.

Отпремање таквих локомотива возовима као нерадних одобрава ЖРС за своје пруге прописивањем посебних мера сигурности, третирајући их као нарочите пошилке чије осовинско оптерећење или масу по дужном метру премашују те дозвољене тежине за пруге на којима треба да се изврши превоз.

15. ЖРС у књижици реда вожње даје преглед серија локомотива које могу саобраћати на појединим пругама с обзиром на осовинско оптерећење и масу по дужном метру, као и количину локомотива које се смеју употребити за вучу возова на челу и на крају воза, и количину локомотива које се смеју отпремити као радне ван службе једним локомотивским возом.

Узорак прегледа дат је у Упутству 49.

16. Ако наступи потреба да се на некој прузи ванредно употреби или као радна ван службе отпреми локомотива чија се серија не налази у колони 2 прегледа за ту пругу, пре употребе односно отпреме мора се на основу упоређивања осовинског оптерећења и масе по дужном метру локомотиве са тим масама за односну пругу из Таблице 2 Уп. 52, утврдити да ли је могућ саобраћај те локомотиве.

Ако се у току важења реда вожње уведе друга локомотива за вучу возова на прузи, код које у колони 1 прегледа није означена њена серија, треба накнадно изменама и допунама реда вожње наредити уписивање.

17. Нерадне локомотиве увек се морају третирати као и остала тешка возила, и пре отпреме, на основу прописа Уп. 52, утврдити могућност отпреме и начин увршћивања у воз.

ОДСЕК V

ВРШЕЊЕ САОБРАЋАЈНЕ СЛУЖБЕ НА ПРУГАМА И У СЛУЖБЕНИМ МЕСТИМА СА ОГРАНИЧЕНИМ РАДНИМ ВРЕМЕНОМ

Одређивање и објављивањ прекида службе

Члан 31.

1. ЖРС може прописати да на појединим пругама или њиховим одсецима, у свим или само одређеним службеним местима, не буду непрекидно поседнута сва или само поједина радна места која учествују у извршењу и обезбеђењу саобраћаја. Истовремено ЖРС одређује да ли за време прекида службе на односној прузи или одсеку пруге могу возови редовно саобраћати.

2. Пруге, службена и радна места на којима се прекида служба, као и подаци о почетку и завршетку прекида, објављују се у посебном прегледу у књижици реда вожње.

О прекиду службе у службеним местима возно особље возова који за време прекида по реду вожње саобраћају кроз та службена места, обавештава се прописаним знаком у књижици реда вожње наведеним поред назива службеног места.

Уколико се прекид службе из оправданих разлога одреди у току реда вожње, или се изврше измене већ уведеног прекида, о томе распоредне станице морају обавештавати возно особље општим налогом, и то све док се не објави и изврши

допуна реда вожње уношењем одређеног знака. Време обавештавања одређује ЖРС за сваки случај посебно.

3. У посебном упутству ЖРС прописује ближе одредбе о поступку на почетку, за време трајања и на звршетку прекида службе на прузи, у службеном односно на радном месту, уколико је то потребно с обзиром на месне прилике, задатке, саобраћајну ситуацију и др., при чему треба нарочито указати на специфичне случајеве за односну пругу или службено место на прузи.

4. При одлучивању о прекиду службе има се одредити последњи воз после кога се служба прекида, као и први воз пре кога служба после прекида отпочиње. При одређивању времена почетка службе после прекида мора се водити рачуна о свим пословима и радњама које отправник возова мора извршити за уредан и безбедан пријем воза у станицу.

Уколико поједина радна места у службеном месту морају бити поседнута при доласку, односно проласку воза и у време прекида службе, без обзира да ли воз у то време саобраћа по реду вожње, због закашњења или превремене отпреме, то се у посебном упутству мора прописати.

Прекид службе се не сме предвидети нити наступити за време бављења воза у службеном месту.

5. ЖРС може оредити да за време трајања прекида службе службено место буде под надзором радника, уколико је то потребно. Дужности овог радника прописују се у Пословном реду станице.

Услови за прекидање службе у службеним местима

Члан 32.

1. Пре почетка прекида службе морају се испунити следећи услови:

а) главни колосеци морају бити слободни, а скретнице на овим колосецима у правилном и исправном положају осигуране (закључане) за пролазак возова кроз главни пролазни колосек. Остале скретнице, исклизнице и колобрани морају бити осигурани (закључани) у положају који онемогућава вожње са других кокосека на главни пролазни колосек;

б) телефонски и телеграфски апарати морају бити искључени као за време непогоде;

в) сва возила у станици морају бити осигурана од самопокретања и одбегнућа (међусобно заквачена, ручне кочнице притегнуте, а под крајња возила стављене још и папуче или подметачи), исклизнице и колобрани морају се поставити у редован положај и закључати, уколико службено место није опремљено постројењима за спречавање одбегнућа возила (исклизнице, колобрани и колосеци за хватање), кола која се у њему налазе за време прекида рада, морају бити под надзором радника са одговарајућом стручном спремом (скретничар, маневриста итд.);

г) главни сигнали и њихови предсигнали морају се налазити у редовном положају и на одређен начин у том положају причвршћени;

д) кључеви закључаних скретница, исклизница, браника, блок-апарата и других уређаја имају се за време прекида службе налазити на одређеним местима, која морају бити приступачна лицима овлашћеним за њихово коришћење;

ђ) осветљавање сигнала и скретница, као и руковање браницима има се обављати по одредбама чл. 35. овог упутства.

2. Место, начин чивања и поступак са кључевима за свако службено место ближе се одређује у посебном упутству и у Пословном реду станице. Извод из ових одредаба мора се налазити у просторијама у којима се обавља саобраћајна служба.

3. Отправник возова дужан је да се лично осведочи да ли су сви услови из т. 1. овог члана, као и други услови прописани од стране ЖРС, испуњени. За извршење послова који спадају у дужност скретничког особља одговоран је и отправник возова.

Скретничко особље дужно је да скретничарске кућице, уколико постоје, закључа и кључеве преда отправнику возова.

4. Служба се не сме прекидати, иако је то предвиђено редом вожње, у следећим случајевима:

а) кад је настала сметња на средствима за споразумевање;

б) док се не изврши редом вожње предвиђено односно накнадно утврђено укрштавање, а један или оба воза су у закашњењу и већ отпремљени из суседних поседнутих станица;

в) при ванредним догађајима који су настали из било ког узрока, ако се угоражава саобраћај возова који пролазе у време прекида службе, или је потребно ангажовање службеног места за отклањање или ублажавање последица ванредног догађаја;

г) док не дође воз који по реду вожње пролази службено место у време када оно ради а отпремљен је из последњег поседнутог службеног места без обавештавања из т. 21. чл. 34. овог упутства, или воз који по реду вожње пролази то службено место у време када оно не ради, али је већ отпремљен из последњег поседнутог службеног места с обавештењем из т. 20. чл. 34. овог упутства.

Евидентирање и обавештавање службених места о почетку или завршетку прекида службе у службеним местима

Члан 33.

А. Прекид и почетак службе у станицама, укрсницама и саобраћајно-транспортним отпремништвима

1. Отправник возова уписује прекид службе у Саобраћајни дневник испод последњег евидентираног воза речима:

«Саобраћајна служба завршена у ..... ч ..... мин (презиме отправника возова)»,

а почетак службе уписује такође у саобраћајни дневник, и то после завршетка прекида, речима:

«Саобраћајна служба започета у ..... ч ..... мин (презиме отправника возова)».

На исти начин завршетак и почетак службе скретничко особље уписује у свој бележник фонограма.

2. О прекиду и почетку службе отправник возова обавештава суседне станице које су у то време поседнуте. Ако се и у овим станицама, или само у једној од њих, служба такође прекида, али у друго време, о прекиду и почетку службе морају се обавестити још и станице са непрекидном службом у оба, односно једном смеру. Обавештење се врши фонограмом следећег садржаја:

«Саобраћајна служба у станици ..... завршена у ..... ч ..... мин», односно «Саобраћајна служба у станици ..... отпочела у ..... ч ..... мин (презиме отправника возова)».

Ако се између службеног места у коме се прекида служба и суседних станица налазе и друга службена места у којима се служба не прекида или се прекида касније, о прекиду службе поред станица, морају се обавестити и таква суседна службена места.

ЖРС може детаљније прописати која службена места треба обавестити о прекиду службе.

3. Отправник возова пре почетка службе обилази станични простор ради утврђивања стања скретница и сигнално-сигурносних постројења, уверава се да ли је све особље на својим местима и да ли је способно за рад, као и да ли су испуњени остали услови за несметано вршење службе.

Све уочене недостатке мора одмах отклонити, односно захтевати да се отклоне, а извршени преглед евидентирати у бележнику (С-43).

Када заврши послове из става 1. и 2. ове тачке, уписује почетак службе и обавештава суседне станице о почетку рада, од распоредних станица тражи извештај о променама у саобраћају возова, а од суседних тражи обавештење о евентуално закаснелим и превремено отпрељеним возовима.

Саобраћајно-транспортни отпремник ове податке тражи од суседних станица, а затим обавља остале послове предвиђене за отправника возова.

Б. Прекид и почетак службе у одјавницама

4. За време док се у одјавницама не врши служба, возови на том делу пруге смеју саобраћати само у станичном размаку.

5. Одјавничар пре прекидања службе мора:

а) просторне сигнале поставити у положај за дозвољену возњу и ноћу их осветлити, уколико има возова за време прекида службе;

б) ланац којим се светиљка диже на просторни сигнал мора се катанцем причврстити за сигнални стуб; полуге просторних сигнала, ако су ван стражарнице, треба причврстити помоћу браве, а кључеве ставити на одређено место.

После тога мора фонограмом јавити обема суседним станицама:

«После воза бр. .... у ..... ч ..... мин. у одјавници бр. .... прекида се служба (презиме одјавничара).»

Када су обе суседне станице потврдиле пријем овог фонограма, одјавничар мора службене просторије закључати и оставити кључ на одређеном месту.

Телефонски апарати не смеју се искључити за време прекида службе.

6. Кад одјавничар поново преузме службу, мора просторне сигнале поставити у редован положај «Стој», а затим обе суседне станице обавестити фонограмом:

«Одјавница бр. .... поседнута и служба се наставља у .... часова ..... минута (презиме одјавничара).»

7. На прузи на којој између две станице има више одјавница, пријаве о прекидању и настављању службе морају се давати у оба смера од једног до другог оваквог службеног места све до суседних станица.

Телефонска обавештења о прекидању и настављању службе морају се уписати у одјавни дневник, а поред тога и забележити и стање просторних сигнала и телефона.

8. Када одјавничари јаве да су поново преузели службу, отправници возова им морају саопштити бројеве последњих возова које су отправили у станичном размаку, обавестити их о променама у редовном саобраћају возова у оба смера, о закаснелим возовима и возовима отпремљеним пре времена.

9. Све пријаве о почетку и завршетку прекида службе станице морају уписати у одређени дневник.

10. Отправник возова мора у писменој предаји саобраћајне службе да наведе одјавнице у којима је служба у време предаје прекинута.

11. Ако неки одјавничар у одређено време не јави поновно настављање службе, онда дотле док сви не јаве да су поново преузели службу возови смеју саобраћати само у станичном размаку. Отправник возова мора о томе обавестити машиновођу и возовођу општим налогом речима:

«У одјавници бр. .... не врши се служба».

Саобраћај возова на пругама на којима се у службеним местима прекида служба

Члан 34.

1. Код редовног или изузетног саобраћаја возова за време прекида службе, станице у којима се не врши служба сматрају се отвореном пругом, односно стајалиштем за возове са превозом путника који се у њима задржавају.

Саобраћај супротних и узастопних возова и пружних возила регулишу између себе суседне станице (службена места) у којима се врши служба, и то по одредбама Правилника 2.

2. Ако непредвиђено наступи потреба да воз пође из полазне станице (службеног места) за време прекида службе, или је редом вожње односно посебним наређењем тако одређено, возовођа таквог воза је дужан да се стара да воз оде на време и у реду (да је правилно састављен, да су чекаонице и приступ возу осветљени код возова са превозом путника, уколико за то нема одређеног радника, да је обезбеђен излаз воза и друго).

Када су извршене све припреме за полазак воза, возовођа о томе телефоном обавештава прву поседнуту станицу у смеру кретања. Отправник возова ове станице даје возовођи допуштење за полазак фонограмом:

«Воз бр. .... може поћи из станице ..... (презиме отправника возова)».

Примљени фонограм возовођа уписује у телеграфско-телефонски дневник.

Уколико је потребно да се у случају из ст. 2. ове тачке возно особље обавести писменим налозима, садржај писмених саопштења отправник возова даје возовођи такође фонограмом. Примљена саопштења возовођа уноси из телеграфско-телефонског дневника у одељак IV путног листа, одакле их саопштава машиновођи уз потпис.

3. Ако непредвиђено наступи потреба да воз приспе у крајњу станицу (службено место) за време прекида службе или је редом вожње односно посебним наређењем тако одређено, отправник возова пре напуштања службе мора:

а) да обезбеди пут вожње возу;

б) да после датог фонограма о престанку службе, у вези са т. 2. чл. 33. овог упутства, обавести позадне суседно службено место у коме се служба не прекида о томе да је пут вожње за наредни воз обезбеђен, посебним фонограмом;

«Улаз за воз број .... у ..... слободан (презиме отправника возова)».

Овај извештај важи као допуштење за отпрему воза у крајњу станицу (службено место);

в) да предузме мере за осветљавање приступа и перона за путнике, уколико је то потребно и могуће;

г) да обезбеди возовођи коришћење телефона, кључева од скретница, исклизница, колобрана и другог на начин прописан од стране ЖРС (т. 2. чл. 32. овог упутства).

4. О приспећу воза у крајњу станицу возовођа обавештава позадњу суседну станицу (службено место) у којој се служба врши, фонограмом:

«Воз број ..... приспео у станицу ..... (презиме возовође)».

5. Дужност возног особља у погледу рада код воза, смештаја пртљага и робе, поступка са кључевима од скретница, исклизница, колобрана, службених просторија и друго, одређује се у посебном упутству.

6. За време прекида службе не смеју саобраћати возови кочени ручним или мешовитим кочењем. Код ваздушно кочених возова потркач мора бити укључен у ваздушни вод воза.

7. У службеним местима у којима се служба прекида, забрањено је, у време трајања тог прекида, редом вожње предвиђати или у току његове важности извршавати претицања возова.

8. Укрштавање возова у службеним местима у време трајања прекида службе, по правилу, треба избегавати. Међутим, када при изради реда вожње, или у току његовог извршавања то није могуће избећи, укрштавања се могу предвидети односно утврдити у тим службеним местима и у времену трајања прекида службе. За такве случајеве, поред одредаба Саобраћајног правилника и овог члана, важе и посебне одредбе које ЖРС може прописати у посебном упутству, зависно од месних прилика, врсте возова и др. Део посебних одредаба прописаних од стране ЖРС битних за поједина службена места уноси се на одговарајућа места пословних редова тих службених места.

9. Ако је ЖРС одредило да се у станицама не врши осветљавање скретница и сигнала (т. 6. чл. 35. овог упутства), онда се у тим станицама за време прекида службе у току ноћи не смеју редом вожње предвидети нити у току његове важности утврђивати укрштавања.

10. У службено место у коме се служба прекида, у време прекида може се утврдити укрштавање из суседне станице која у то време ради или из било ког службеног места које се налази између те станице и службеног места у које се укрштавање утврђује. Из службеног места у коме траје прекид укрштавање се може утврдити најдаље у прву наредну станицу у којој се служба врши.

Утврђивање укрштавања из ст. 1. ове тачке спада у дужност суседних станица у којима се, у време утврђивања укрштавања, врши служба.

11. По утврђеном укрштавању у и из службеног места у коме траје прекид службе, отправник возова позадње суседне станице у којој се врши служба, а која је укрштавање утврдила, обавештава о томе возно особље писменим налогом.

Изузетно, уколико укрштавање треба да се премести из службеног места у коме траје прекид службе после одласка укрсног воза из суседног службеног места у коме се врши служба, отправник возова позадње станице даће фонограмом садржај писменог налога возовођи укрсног воза. Возовођа уноси садржај писменог налога у телефонски дневник службеног места у коме прима наређење, а одавде у путни лист, одакле га саопштава уз потпис машиновођи.

Да би возовођа могао примити наређење из ст. 2. ове тачке, дужан је по извршеном обезбеђењу пута вожње за улаз супротног воза, ако супротни воз не приспе

у року од 10 минута од времена редом вожње предвиђеног доласка, јавити се телефоном отправнику возова позадне станице.

12. О утврђеном укрштавању у службеном месту у коме траје прекид, возно особље супротног воза обавештава се писменим налогом у позадној станици у којој се врши служба. Уколико се обавештавање не може извршити у овој станици, укрштавање се не сме утврдити у станицу у којој траје прекид службе.

Међутим, ако је по одласку супротног воза из позадне станице отпочела служба у станици у коју се жели утврдити укрштавање, такво се укрштавање сме утврдити само ако је супротни воз обавештен да је у станици укрштавања отпочела служба и да се рукује улазним сигналом. У супротном, укрштавање се може утврдити у такву станицу тек када је супротни воз ушао цео и стао унутар међика и кад је о томе обавештена станица која нуди укрштавање.

За предузимање потребних мера безбедности код примене одредаба из ст. 2. ове тачке, одговорни су отправници возова станице која је отпочела са радом и станице која утврђује укрштавање.

13. Код редовних укрштавања, за воз који први долази у службено место за време прекида службе мора се одредити улазак у правац на главни пролазни колосек. За воз из супротног смера који долази касније, има се одредити улазак у скретање.

При утврђивању укрштавања, суседне станице у којима се врши служба морају истовремено одредити и редослед уласка возова, као и улазне колосеке. За воз који први долази у службено место за време прекида службе има се и у овом случају одредити улазак у правац на главни пролазни колосек, а за воз који долази касније одређује се улазак у скретање.

Да воз улази у правац као први, односно у скретање као други, као и на који колосек, има се навести у писменом налогу. У случају из ст. 2. т. 11. овог члана ово се има навести у фонограму који се даје возовођи.

При укрштавању возова предвиђеном редом вожње први воз је увек онај воз који долази први по реду вожње, о чему се возно особље посебно не обавештава.

У писменом налогу број колосека има се навести и словима.

14. Воз коме је као првом возу редом вожње предвиђен, или писменим налогом одређен улазак у правац на главни пролазни колосек, улази у станицу без задржавања испред улазне скретнице, док воз из супротног смера који као други воз улази у скретање, мора стати испред улазне скретнице на даљини од најмање 100 метара.

Возовођа воза који у станицу улази као први без заустављања испред улазне скретнице, одмах по заустављању у станици, обезбеђује пут вожње за улаз воза из супротног смера, који се мора зауставити испред улазне скретнице на прописаном одстојању.

По извршеном обезбеђењу пута вожње и када се уверио да је воз из супротног смера стао, даје, односно машиновођи наређује давање с. зн. 80: «Уђи».

Воз из супротног смера пре с. зн. 80: «Уђи» не сме ући у станицу.

Уколико је воз који је као први ушао у станицу, са превозом путника, па се при уласку воза из супротног смера може због распореда улазних колосека угрозити њихова безбедност, с. зн. 80: «Уђи» сме се дати тек када је извршена манипулација око уласка и изласка путника и предузете остале потребне мере да не дође до нежељених последица (сва врата на страни колосека на који улази супротни воз затворена, путници упозорени да не излазе из кола и друго).

15. Воз за који је предвиђен улазак у скретање, било код редовног или утврђеног укрштавања, не сме ући у станицу ако није приспео воз из супротног смера коме је одређен улазак у правац на главни пролазни колосек.

По заустављању воза испред улазне скретнице, возовођа ће одмах телефоном из станице затражити упутство од отправника возова суседне станице са непрекидном службом из које долази воз који треба као први да уђе у станицу. Отправник возова сме одобрити овом возу улазак у станицу само ако о промени редоследа уласка возова може писмено обавестити возно особље воза из супротног смера.

16. За безбедно извршење укрштавања у станици за време прекида рада одговорно је возно особље једног и другог воза, у првом реду возовођа и машиновођа.

За обезбеђење слободног међика код воза који је као први ушао у станицу одговоран је возовођа и машиновођа на излазној страни, а завршни возопратицац на улазној страни.

17. Пре датог наређења за извлачење воза преко излазних скретница, возовођа и јендог и другог воза мора се уверити да је воз са којим је извршено укрштавање приспео цео, утврђивањем постојања завршног сигнала на прописаном месту.

18. По извршеном укрштавању и обављеној манипулацији код воза, возовође поступају са кључевима скретница, исклизница, колобрана, службених просторија и др. на начин прописан у тач. 33. овог члана, односно у посебном упутству.

19. Пре одласка из станице возовођа воза који први одлази обавештава суседне станице у којима се врши служба о извршеном укрштавању и предвиђеном одласку једног и другог воза, фонограмом, који уписује у телграфско-телефонски дневник основног службеног места:

«Укрштавање воза бр. .... са возом бр. .... извршено у реду, воз бр. .... полази у ..... ч .....мин, а воз бр. .... полази у ..... ч .....мин (презиме возовође)».

Ако у станици постоји радник, возовођа њему наређује давање овог извештаја.

20. Ако воз који по реду вожње пролази станицу за време прекида службе због свог закашњења, у њу треба да приспе када је поседнута, суседна станица у којој се врши служба обавестиће о томе возно особље општим налогом:

«Служба у станици ..... отпочела. Главним сигнаlima се рукује и за воз важе».

О извршеном обавештавању возног особља има се фонограмом обавестити станица у којој је служба отпочела. Ако ова станица не добије потврду да је возно особље обавештено о почетку службе, сматраће да обавештење није извршено. У том случају воз се има зауставити испред улазног сигнала односно испред улазне скретнице постављањем с. зн. 96а, односно давањем с. зн. 96б: «Стој» на прописаној уаљености.

На начин из ст. 1. и 2. ове тачке има се поступити и у случају када воз који по реду вожње пролази службено место у време прекида службе, па због отпреме пре времена приспе у ово службено место кад је посенудто. У општи налог уписује се:

«Станица ..... поседнута. Главним сигнаlima се рукује и за воз важе».

21. Ако воз због закашњења треба да дође односно да прође кроз службено место у коме је служба престала, а требао је проћи односно доћи пре прекида службе, саобраћај оваковог воза регулишу суседне станице са непрекидним радом. Оне морају обавестити возно особље оваковог воза општим налогом следеће садржине:

«Служба у станици ..... престала. Главним сигнаlima се не рукује (ноћу нису осветљени) и за воз не важе. Пролаз кроз станицу опрезан и до 30 km/h».

У случају из ст. 1. ове тачке за станице са релејним осигурањем, треба навести да се сигнаlima не рукује и да за воз не важе, а ограничену брзину преко скретница прописати у смислу одредаба Саобраћајног правилника.

22. На начин предвиђен у т. 20. и 21. овог члана има с поступити у у случају да прекид службе из било ког разлога почиње касније или се завршава раније него што је предвиђено у књижици реда вожње, као и у случају да се служба уопште не прекида.

23. Када се воз приближава службеном месту у коме се служба прекида, машиновођа и возовођа морају, на основу књижице реда вожње и времена по свом часовнику, утврдити да ли у предвиђено време доласка у наредно службено место оно треба да ради или не, без обзира да ли воз саобраћа на време, у закашњењу или пре времена, и без обзира да ли је општим налогом у позадној станици добио обавештење из т. 20. или 21. овог члана.

24. Ако воз који по реду вожње пролази кроз службено место у време када оно ради, због закашњења треба да прође у време када не ради, а има општи налог са обавештењем из т. 21. овог члана, поступа се на начин предвиђен у тој тачки.

Ако у случају из ст. 1. ове тачке воз нема обавештење по т. 21. овог члана, мора се зауставити испред улазног сигнала (улазне скретнице када нема улазног сигнала) и ући у службено место када се возовођа (машиновођа) увери да службено место не ради и да за улаз воза нема никаквих сметњи. У оваквом случају воз из службеног места сме отићи кад возовођа (машиновођа) за то добије путем телефона одобрење од позадне станице.

25. Ако воз по реду вожње пролази кроз службено место у време када оно не ради, а због закашњења у путу или превременог саобраћаја треба да прође у време када оно не ради, машиновођа и возовођа морају поступити по сигналним знацима улазног сигнала. О даљем кретању воза од улазног сигнала, ако је у положају за забрањену вожњу, односно за одлазак из службеног места, мора тражити обавештење и поступати по наређењу станичног особља. Ако уместо улазног сигнала постоји сигнална ознака «Прилазни сигнал», воз се мора зауставити у службеном месту, а наставити вожњу само по одобрењу отправника возва тог службеног места. Уколико се поред сигналне ознаке «Прилазни сигнал» даје и с. зн. 9ба или 9бб: «Стој», воз се мора зауставити код тог сигналног знака, а даље поступити по обавештењу станичног радника.

На начин из ст. 1. ове тачке има се поступити и у случају када воз по реду вожње пролази кроз службено место у време кадо оно ради, али је због закашњења из позаднег поседнутог службеног места добио обавештење из т. 21. овог члана, а због продужења или скраћења закашњења на путу треба службено место ипак да прође у време кадо оно по књижици реда вожње ради.

26. Забрањена је отпрема са прекораченим бројем осовина оних возова којима је редом вожње одређено састајање у службеним местима за време прекида службе. Исто тако, забрањено је утврђивање састајања са возовима са преекораченим бројем осовина у службеним местима у којима траје прекид службе.

За време прекида службе у службеном месту забрањено је пуштати возове на заузет колосек.

27. Отпрема возова пре времена на пругама са ограниченим радним временом дозвољена је уз испуњење услова прописаних Правилником 2, с тим да таква отпрема

не условљава утврђивање укрштавања возова у службеним местима у којима траје прекид службе, нити долазак односно пролазак возова кроз службена места у време када се у њима служба не врши, ако је редом вожње предивиђен долазак односно пролазак у време када се служба врши.

28. Допуштење се мора тражити за сваки воз. Допуштење се тражи од наредне поседнуте станице у случају кад није поседнута прва суседна станица, односно службено место. Од једне станице може се за исти воз тражити допуштење више пута ако су службена места која траже допуштење почела са радом касније по одласку воза из удаљеније поседнуте станице која је прва тражила допуштење.

Свака станица мора дати одјаву за воз првој позадњој станици која ради, али не мора примити одјаву од наредне станице ако је прекид службе настао одмах по одласку воза. У таквом случају, станица која прекида службу без добијене одјаве даће одјаву позадњој поседнутој станици:

«Воз број..... овде, од станице ..... није примљена одјава (презиме отправника возова)».

И код давања одјаве може се десити да једна станица прими више одјава за исти воз, у случају када се у наредним станицама прекида служба по одласку воза. Позадња станица не сме отпремити узастопни воз без добијене одјаве од прве поседнуте станице. Станица кроз коју пролази воз у време рада, а за који није дала допуштење јер у то време није радила, даће одјаву за тај воз позадњој станици без обзира на то што за њега није дала допуштење.

29. Ако на пругама на којима изостаје обавештавање возног особља о променама у саобраћају возова и променама укрштавања, има службених места у којима се прекида служба, возно особље се мора обавестити о свим променама које се односе на службена места у којима ће се воз наћи у време док у њему траје прекид службе.

30. На пругама са ограниченим радним временом воз мора пратити возовођа, који ће извршавати послове предвиђене у овом члану за возовођу, у следећим случајевима:

- а) ако ће воз поћи из полазне односно стићи у крајњу станицу у време када у тим станицам траје прекид службе;
- б) ако ће воз имати састајање у службеном месту у време прекида службе;
- в) ако се возу издаје налог да обави било какву маневру у службеном месту у време прекида службе.

За пратњу возова на пругама са ограниченим радним временом у осталим случајевима важе одредбе Правилника 2.

31. Да би се могао извршавати саобраћај возова у службеним местима у време прекида службе, станице са непрекидним радним временом морају имати по један кључ од свих закључаних скретница у тим службеним местима и кључ од службене просторије у којој с налази телефон путем кога је омогућено споразумевање са станицама.

Ови кључеви чувају се и смештају на начин прописан у т. 2. и 3. чл. 18. овог упутства, али посебно за свако службено место и одвојено од кључева сопствене станице. Кључеви од просторија службених места имају се обесити заједно са кључевима скретница. И једни и други кључеви морају имати, поред ознака из т. 4. чл. 18. овога упутства, и привезану металну плочицу са утиснутим називом службеног места.

32. При отпреми воза за станице са непрекидним радним временом, возовођи се предају кључеви службене просторије и оних скретница чији се положај мора мењати при постављању путева вожње, и то само за скретнице на излазној страни, општим налогом у коме треба уписати:

«Кључеве станице (СТО,укрснице) ..... од скретница бр. .... и службене просторије по извршеном укрштавању предати возовођи бр. ....».

33. Возоваођа воза који први улази у службено место поступа по ст. 2. и 3. т.14. овог члана. По улазу другог воза возовође оба воза постављају путеве вожње за излаз, наређују машиновођама извлачење возова преко излазних сретница, враћају скретнице у редован положај и закључавају их, предају један другом кључеве примљене од станица и ту предју констатују у путним листовима примедбом:

«Кључ од скретнице број ..... и службене просторије станице (СТО, укрснице) ..... примио (потпис)».

Пре поласка возова поступа се на начин прописан у т. 19. овог члана.

34. Редован преглед скретница отправник возова врши по одредбама чл. 11.овог упутства, а скретничко особље, ако се служба прекида у току трајања смене, пре сваког почетка и непосредно пре сваког свршетка службе. Ако се служба не прекида у току трајања смене, скретничко особље мора редован преглед скретница вршити три пута, и то: на почетку, у току трајања и непосредно пред свршетак смене.

Руковање сигнаlima и уређајима на путним прелазима.

Осветљавање главних и скретничких сигнала

Члан 35.

1. На пругама на којима за време прекида службе возови редовно не саобраћају, главни сигнали, њихови предсигнали и скретнице за време прекида службе се не оветљавају.

Браници на путним прелазима ових пруга морају се налазити у положају за слободан прелаз друмских возила преко пруге.

2. У станицама осигураним релејним уређајима, предсигнал, улазни и излазни сигнали за време прекида рада остају осветљени. Предсигнали показују с. зн. 13: «Очекуј стој», а улазни и излазни сигнали с. з. 4: «Стој».

Уколико техничка решења то омогућавају, главни сигнали (улазни и излазни) могу бити неосветљени под условом да овакав принцип буде заступљен на целој прузи или пружном одсеку опремљеном одговарајућом врстом осигурања. Стање сигнала мора се приказати у материјалу реда вожње у прегледу службених места у којима се прекида рад.

3. За време прекида службе, на овим пругама могу се уводити само помоћни возови и помоћни локомотивски возови, као и возови који се упућују овим пругама као помоћним правцем. Брзина ових возова не сме бити већа од 30 km/h.

Изузетно од ст. 1. ове тачке ЖРС може одобрити, посебно за сваки случај, да за време прекида могу на овим пругама саобраћати и возови који су у закашњењу, било да је закашњење наступило у полазној или у успутним станицама воза.

Возно особље возова из ст. 1. и 2. ове тачке мора се општим налогом обавестити да се у станицама служба не врши, да воз има стати испред непосредних путних прелаза опремљених браницима, као и испред путних прелаза опремљених светлосним контролним сигнаlima који су у квару и наставити вожњу преко њих тек када се осведочило да на колосеку нема пешака, возила или стоке. У налогу се овакви

путни прелазни морају навести појединачно, уз назначење њиховог километарског положаја.

4. На пругама на којим за време прекида службе возови редовно саобраћају, главни сигнали за време прекида службе ноћу се не осветљавају. У станицама опремљеним релејним осигурањем, ако главни сигнали остају осветљени у смислу одредаба ст. 1. т. 2. овог члана, за воз изузетно не важе. Осветљени предсигнал означава да се воз приближава станици.

Предсигнали улазних сигнала и сигналне ознаке «Прилазни сигнал» морају бити осветљени и за време прекида службе, а код улазних сигнала без предсигнала и штитних сигнала има се поставити с. зн. 97а: «Лагано» и ноћу осветљавати. Осветљавање ових сигнала има за сврху да возном особљу покаже да се приближава станици, и да вози опрезно како би се воз зауставио испред евентуалне запреке, односно испред улазне скретнице у одређеном случају при укрштавању.

5. Скретнице на главним колосецима морају ноћу бити осветљене.

6. Изузетно од одредаба ст. 2. т. 4. и т. 5. овог члана ЖРС може одобрити да се на појединим пругама са slabим ноћним саобраћајем не осветљавају скретнице и предсигнали, односно не поставља с. зн. 97а: «Лагано». Предсигнали односно улазни сигнали без предсигнала и штитни сигнали имају у овом случају намену сигналне ознаке «Прилазни сигнал».

7. Обезбеђење саобраћаја на путним прелазима за време прекида службе на овим пругама врши се као и када прекида нема.

Службена места из којих се помоћу уређаја контролише положај светлосних сигнала на путним прелазима, за време прекида службе морају бити поседнута скретничаром, који ће у случају када уређај показује да је светлосни сигнал на путном прелазу у квару, обавестити о томе обе суседне поседнуте станице.

На пругама са slabим саобраћајем ЖРС може одредити да се за време прекида службе не рукује уређајима за осигурање саобраћаја на путним прелазима. У овом случају, као и у случају квара уређаја којима се рукује за време прекида службе, поседнуте станице општим налогом обавештавају возно особље возова које отпремају. Возно особље поступа на начин прописан у ст. 3. т. 3. овог члана.

Ако се исправност аутоматских уређаја за обезбеђење саобраћаја на путним прелазима контролише контролним светлосним сигналимa, уграђеним на одређеном одстојању испред путног прелаза, има се поступити по прописима Саобраћајног и Сигналног правилника.

Време путовања воза између двеју станица које раде не сме се скраћивати ако се између њих налазе поседнути путни прелазни.

Маневрисање у службеним местима за време прекида службе

Члан 36.

1. За време прекида службе у службеним местима је дозвољено маневрисање ради остављања и узимања кола. Потреба за остављањем и узимањем кола може настати из два разлога:

а) непредвиђено, у случајевима из т. 18. чл. 61 Правилника 2 и

б) предвиђено, када је возу наређено планом рада или општим налогом, и слично.

Пошто у већини случајева под а) ст. 1. ове тачке возно особље не може обавити маневрисање без помоћи станичног особља због непоседовања кључева од просторија, скретница и других постројења, мора тражити овлашћеног станичног радника који

располаже кључевима. Ако возно особље располаже кључевима, није потребно да позива станичног радника.

Чим омогући приступ телефону, одмах се мора обавестити позадња станица, позадње суседно и наредно службено место о томе да је воз непредвиђено задржан ради искључивања кола из воза, фонограмом:

«Воз број ..... задржан у ..... и оставља ..... (навести количину) кола због ..... (презиме)».

2. По завршеном маневрисању, остављена кола се имају сигурати на начин предивђен у т. 1. под ц) чл. 32 овог упутства, скретнице и остало постројење поставити у редован положај и закључати, за што је одговоран возовођа (ко овога нема, машиновођа за случајеве из т. 13., 14. и 15. чл. 110 Правилника 2) и позвани станични радник, а затим обавестити позадње суседно и наредно службено место, фонограмом:

«Маневрисање завршено, скретнице постављене у редован положај и закључане. Воз бр. .... полази у ..... ч ..... мин (презиме)».

Фонограме из ове тачке даје позвани станични радник, а ако је возовођа имао кључеве, даје их возовођа.

За овакве случајеве ЖРС у посебном упутству прописује детаљније поступке за свако службено место посебно. При томе нарочито одређује кога и на који начин возно особље позива ради омогућавања маневрисања ако нема кључева, као и поступак око сигурања остављених кола.

3. У случајевима под б) ст. 1. т. 1. овог члана, возовођа прима кључеве од службене просторије, скретница и осталих постројења којима треба руковати при маневрисању од станице одређене да чува кључеве службених места у којима се служба прекида.

О узимању кључева за поједина службена места брине се возовођа воза на основу наређења за остављање и узимање кола у станицама, примљеног планом рада или општим налогом. Ако воз у неком службеном месту мора узети или оставити кола, а о томе возно особље у полазној станици није обавештено, уручивање кључева тог службеног места има се захтевати од станице која их чува. Захтев подноси односна станица, а ако је то неко друго службено место, онда надзорна станица тог службеног места, фонограмом:

«Ради маневрисања у ..... (назив службеног места) возу број ..... уручити кључеве од скретнице број ..... (презиме отровника возова)».

4. О завршеном маневрисању, постављању скретница и осталих постројења, возовођа обавештава позадњу станицу фонограмом:

«Маневрисање у ..... (назив службеног места) завршено, скретнице у редовном положају закључане (презиме)».

5. Са кључевима примљеним од позадње станице поступа се на начин који прописује ЖРС у СТУ (посебном упутству).

6. Без обзира из којих разлога је обављено маневрисање у службеном месту, то се мора констатовати у саобраћајном дневнику уписујући податке о броју воза, времену доласка и одласка и разлога бављења.

7. Поступак са документима остављених кола и кола која треба узети прописује ЖРС у СТУ (посебном упутству).

8. Ако се маневра не може обавити у времену редом вожње предвиђеног бављења, возовођа мора о томе обавестити позадње службено место фонограмом:

«Ради маневрисања воз број ..... у ..... продужиће време бављења за .....мин (презиме)».

Уколико је дошло до прекида на средствима за споразумевање, па обавештење позадњих службених места из ст. 3. т. 1. и ст. 1. ове тачке није могуће, воз се има заштити позади по прописима Саобраћајног правиланика као да се непредвиђено зауставио на отвореној прузи, и то:

- у случају под а) ст. 1. т. 1. овог члана, чим се сазна да споразумевање није могуће, и

- у случају под б) ст. 1. т. 1. овог члана, одмах по истеку времена бављења предвиђеног редом вожње.

ОДСЕК VI ПОМОЋНИ ТЕХНИЧКИ ПОСЛОВИ

Пуњење резервоара за воду у путничким колима

Члан 37.

1. Сва путничка кола снабдевена су прикључцима за пуњење и уређајима за брзо пражњење резервоара за воду.

2. Резервоари за воду у путничким колима морају се напунити водом у полазним станицама гарнитура, односно курсних или директних кола, тако благовремено, пре поласка воза, како воз неби каснио због тога. Резервоари путничких гарнитура односно курсних или директних кола могу се пунити и у успутним станицама опремљеним уређајима за пуњење резервоара путничких кола водом, уколико је потребно и време задржавања воза то дозвољава. У СТУ уз ред вожње наводи се у виду прегледа које су станице и на којој прузи опремљене оваквим уређајима.

3. Резервоари за воду у току зиме могу се пунити без икаквог ограничења само код оних кола код којих су резервоари тако уређени да се вода у њима, с обзиром на спољну температуру, не може замрзнути када се кола греју. Код оваквих кола вода из резервоара мора се испустити када престане грејање кола.

4. Прикључци за пуњење и уређаји за пражњење у својој непосредној близини обележени су једним од следећих знакова исписаним на белој основи на зиду кола или на посебној табли:

а) код кола грађених пр 1. јануара 1939. године, код којих се вода у резервоару може замрзнути у грејаним колима – **зеленим прстеном**.

б) код кола грађених после 1. јануара 1939. године, у којима резервоари за воду морају бити тако уређени да се у грејаним колима вода не може замрзнути без обзира на спољну температуру – **жутиим прстеном**.

в) код новограђених кола, у којима су уређаји за воду тако подешени да кола могу остати напољу негрејана 12 часова непрекидно при спољној температури од – 10⁰С а да не настане штетно стварање леда у уређајима, под претпоставком да је

унутрашња температура кола пре почетка прекида грејања била око $+20^{\circ}\text{C}$ – **жутом кружном површином**.

5. Резервоари за воду код кола код којих се вода у резервоару може замрзнути у грејаним колима, не смеју се пунити водом када је спољна температура нижа од $+2^{\circ}\text{C}$. Ако у путу спољна температура спадне испод $+2^{\circ}\text{C}$, вода из резервоара има се одмах испустити.

6. Кола код којих су резервоари за воду обележени зеленим прстеном не пуне се када је спољна температура испод $+2^{\circ}\text{C}$, али морају имати судове за воду. У погледу пуњења судова водом важе одредбе т. 2. овог члана предвиђене за пуњење резервоара за воду.

7. Нужници у колима код возова за превоз путника морају се снабдети тоалет-папиром, а умиваоници течним сапуном или сапуном у праху, и убрусима.

8. Резервоаре и судове у колима водом снабдевају за то одређени радници ложионице или станице, и одговорни су да резервоари и судови буду снабдевени водом на време.

ЖРС прописује организацију и надлежност одрђене службе у погледу снабдевања водом резервоара и судова у колима.

9. Прегледачи кола полазних станци гарнитура односно курсних или директних кола прегледаће пре одласак гарнитуре односно изузетно додата курсна или директна кола и утврдиће у каквом су стању нужници, умиваоници и резервоари за воду.

Мање недостатке отклањају одмах. Код већих кварова, који се не могу отклонити до поласка воза, кола у квару заменити исправним из резерве. Ако то није могуће, у нужницима поставити судове са водом, а по повратку кола резервоари за воду имају се одмах поправити.

10. При преузимању воза, као и при успутном додавању курсних и директних кола, кондуктери ће се уврити да ли су резервоари и судови напуњени водом, па уколико то није учињено, постараће се да се то изврши још пре поласка воза. Исто тако, бринуће се и за време путовања воза да резервоари и судови имају увек довољно воде. Ако је вода утрошена, кондуктер ће о томе обавестити прву наредну станицу где воз стаје, а ова станицу опремљену потребним уређајима за снабдевање водом о потреби снабдевања водом односног воза. Воз ће се снабдети водом уколико то време његовог задржавања дозвољава.

Сваки кондуктер је одговоран да кола која су му додељена на послуживање, имају напуњене резервоаре и судове водом. Све неправилности које су запажене у путу на уређајима за воду мора пријавити у крајњој станици при предаји и пријему гарнитура органима техничке колске службе.

11. За време вожње од претпоследње до крајње станице воза, возопратно особље мора испразнити све резервоаре. При испуштању воде из резервоара морају се отворити све славине како бе се испразниле и доводне цеви.

12. Ако се возна локомотива поквари, или наступи нека незгода на отвореној прузи, па се воз дуже задржава и престаје са грејањем воза, возопратно особље мора испразнити све резервоаре за воду код кола означених зеленим или жутиим прстеном, уколико је спољна температура испод $+2^{\circ}\text{C}$.

13. У одређеним станицама има се у Пословном реду станице предвидети начин и одговорност појединих радника за благовремено снабдевање резервоара и судова водом.

14. О начину пражњења резервоара и руковању уређајима за испуштање воде у вези са т. 11. и 12. овог члана, возопратно особље има се упознати путем школовања.

Осветљавање путничких гарнитура

Члан 38.

1. Путничке гарнитуре и кола, када се у њима налазе односно превозе путници, морају бити осветљени у периоду дана прописаном у Прилогу 1 Сигналног правилника.

2. Кола, када се у њима превозе путници, морају се осветлити и дању при вожњи кроз дужи тунел, или при вожњи кроз више узастопних краћих тунела. Под дужим тнелом поразумева се тунел кроз који вожња траје дуже од 3 минута.

Списак тунела или делова пруга са више узастопних тунела у којима се кола морају осветљавати и дању, има се навести у књижици реда вожње.

Ако се осветљење у путничкој гарнитурџ укључује са централног места (моторне гарнитуре), онда се оно у току дана има укључити при вожњи кроз сваки тунел.

Кола у којима се превозе путници, у току дана при вожњи кроз тунел осветљавају се непосредно пре уласка у тунел. Ако је укључивање и искључивање светла или прелаз из кола у кола немогуће за време вожње воза, укључивање и искључивање светла мора се извршити у станици у којој за то, по реду вожње, има довољно времена.

3. Уређајима за осветљавање путничких гарнитура, за време путовања воза од полазне до крајње станице, рукује и за благовремено укључивање и искључивање осветљења одговара возопратно особље.

Укључивање и искључивање осветљења у путничким гарнитурама у полазним и крајњим станицама возова врши возопратно особље. Ако кола у полазној станици треба осветлити пре пријема гарнитуре, односно у крајњој станици осветљење искључити после предаје гарнитуре од стране возопратног особља, укључивање и искључивање осветљења спада у дужност станичног радника кога одреди шеф станице.

У гарнитурама моторних возова укључивање и искључивање осветљења увек врши машиновођа.

4. За осветљавање путничких кола и руковање уређајима за расвету важе још и одредбе Упутства 257.

5. Списак тунела ради се на узорку датом у Упутству 49.

О Д С Е К VII

ЕВИДЕНЦИЈЕ, ПРЕГЛЕДИ И ЗВЕШТАЈИ

Извештај о кавру на ТК и СС уређајима и евидентирање кварова

Члан 39.

1. О насталим сметњама на телеграфским, телефонским, разгласним уређајима, уређајима електричног сигналног звона и СС-уређајима станица телефонски извештава надлежног шефа деонице за ТК и СС-уређаје.

2. Овај извештај мора садржати кратак опис сметње како би шеф деонице могао да оцени какво стручно лице да упути и какав алат и резервне делове треба то лице да понесе.

3. У свакој просторији где су смештени телефони, телграфски апарати, телепринтери, поставни блок-апарати, командни столови за електрорелејно и електронско осигурање и др. води се бележник о сметњама (V-11).

Бележником о сметњама просторије снабдева служба за ТК и СС-постројења. Ова књига мора имати нумерисане странице и мора бити оверена печатом и потписом шефа радне јединице за одржавањ телекомуникационих и сигнално-сигурносних уређаја и постројења.

У овај бележник радник који рукује односним апаратом уписује сваку сметњу и квар који утичу на нормално руковање уређајем, као и број фонограма којим је извештена надлежна деоница.

Позвано стручно лице по отклањању сметње уписује у одређену рубрику истог бележника узрок сметње, време када је отклоњена, и то оверава потписом.

4. У службеним местима где се налазе СС-уређаји који имају тастере или друге елементе снабдевене контролним бројачима или пломбама, које радници који рукују уређајима могу у процесу рада да употребе, морају се налазити посебне књиге употребе тастера са бројачем односно пломби.

При евидентирању употребе тастера са бројачем односно скидања пломбе треба навести податке о времену и узроку употребе тастера односно скидања пломбе, и то потписати.

Употребљен тастер са бројачем уписује се у саобраћајни дневник после уписаног воза, са назнаком времена и сврхе употребе. Ово се не односи на службена места опремљена регистратором употребљених тастера, ако регистратор исправно ради.

Употреба тастера са бројачима који се редовно користе за формирање или разрешење пута возње евидентира се у саобраћајном дневнику у рубрици «Примедба» за односни воз. Употреба ових тастера у друге сврхе евидентира се на начин прописан ставом 3. ове тачке.

5. У станицама где постоји стална дежурна служба СС-постројења, скинуту пломбу надопуњује дежурни радник службе СС-постројења. У осталим станицама шеф станице на место скинуте пломбе ставља свој печат. Замену печата одговарајућом пломбом врши овлашћени радник службе за СС-постројења приликом отклањања сметњи или приликом редовно одржавања.

6. Прилико предаје и пријема службе, стање тастера с бројачима односно стање пломби обавезно се уписује у посебну књигу за предају и пријем службе, као и у књигу евиденције употребе тастера уз потпис предаваоца и примаоца службе.

7. Шеф станице ће приликом предаје службе и обављања обавезне контроле прегледати и бележнике, дневнике и одоварајуће евиденције о раду и сметњама на ТК и СС-постројењима, и уколико је било сметњи, проверити исправност предузетих мера од стране одговорног радника за обављање рада у време трајања сметњи на уређајима.

Евиденција правилника, упутстава и осталих прописа

Члан 40.

1. Свака јединица (станција, локомотивски депо, пружна деоница, секција, радна јединица, одељење) мора водити евиденцију о снабдевености свим потребним правилницима, упутствима и осталим прописима, како саме јединице тако и радних места.

2. Којим правилницима, упутствима и прописима мора бити снабдевена јединица и радна места, прописано је Правилником 650. ЖРС може одредити да радна места могу бити снабдевена и другим прописима.

3. Бригу о евиденцији о снабдевености правилницима, упутствима и прописима води шеф јединице или радник кога он одреди.

4. Допуне и исправке прописа додељених на поједина радна места и прописа одређених за библиотеку вршиће радник кога одреди шеф јединице.

5. Начин вођења евиденције о снабдевености јединице и радног места прописима врши се на обрасцима С-96 и 97 према одредбама Упутства 58.

Евиденција примљених службених саопштења

Члан 41.

1. Под службеним саопштењима у смислу одредаба овог упутства сматрају се сва наређења, саопштења, објашњења, тумачења, одлуке, закључци и сл. који потичу од надлежних служби, руководећих органа и органа управљања појединих организационих јединица, а односе се на техничко-организационо и опште пословање у јединицама.

2. Службена саопштења објављују се у «Службеном гласнику РС», у гласилима ЖРС, или се на други подесан начин достављају заинтересованим јединицама.

Службена саопштења могу бити привременог и сталног значаја. Службена саопштења сталног значаја има служба која их издаје у горњем десном углу означити речима «Сталног значај».

3. Ради лакшег увида и прегледа свих службених саопштења сталног значаја, јединице воде следеће евиденције:

а) општу евиденцију по хронолошком реду приспелих службених саопштења, звану «опште казало», и

б) посебну евиденцију по радним местима и врсти материје, зану «индекс».

4. Опште казало води се на једном месту за целу јединицу и у њега се уносе сва службена саопштења сталног значаја.

За опште казало користи се подесна књига, у којој треба отворити колоне за уношење следећих података: редни број, назив и број гласила, редни број под којим је саопштење у гласилу објављено, кратак садржај, престанак важности (датум и број) и која радна места треба упознати.

Опште казало води радник кога одреди шеф јединице.

По завођењу у опште казало, службено саопштење се умножава и на подесан начин у потребном броју примерака доставља на одговарајућа радна места ради коришћења и уношења у индекс.

На исти начин се поступа и са примљеним саопштењем о престанку важности саопштења сталног значаја.

5. Индекс се води на радним местима. За индекс се користи подесна књига са истим колонама као и за опште казало.

Индекс се има водити обавезно на радним местима отправника возова, школског инструктора, у иследној групи за саобраћајану и транспортну службу, а на осталим радним местима по нахођењу шефа јединице.

По завођењу у индекс, саопштење се ставља радницима тог радног места на увид ради упознавања са његовим садржајем. Као доказ да је саопштење примљено на знање, радник на самом саопштењу које остаје уз опште казало односно на

приложеном листу тог саопштења ставља свој потпис. Поједина саопштења се могу умножити и доказно предати заинтересованим радницима, уз потпис на примерку који остаје уз опште казало. Шеф јединице одређује саопштења о чијем садржају радници морају бити поучени путем редовног школовања.

Саопштење које су примили на знање сви радници односног радног места чува се, до истека његове важности, у посебној фасцикли.

6. При завођењу примљеног службеног саопштења у опште казало, односно умноженог таквог саопштења у индекс, на њему се у горњем левом углу ставља број под којим је заведен у опште казало односно у индекс.

По истеку рока важности саопштења, оно се у општем казалу и индексу прецртава, уз испуњење колоне података о престанку важности, и ставља се у архиву.

Министарство саобраћаја и веза РС, ЖРС и друге јединице које издају саопштење дужни су да на крају године објаве која саопштења важе и даље.

О Д С Е К VIII РАЧУНАЊЕ ВРЕМЕНА

Опште одредбе о рачунању времена на ЖРС

Члан 42.

1. Овим одсеком ближе се регулише поступак и радње при промени рачунања времена (у моменту преласка на летње рачунање времена и у моменту повратка на зонско рачунање времена) када се такво рачунање уводи.

2. Рачунање времена на ЖРС врши се према средњоевропском (СЕВ) времену. У летњем периоду уводи се летње рачунање времена (ИЕВ).

3. Дан и час почетка летњег рачунања времена одређује се одлуком надлежног органа. Ако у одлуци о дану и часу преласка на летње рачунање времена и дану и часу повратка на средњоевропско зонско време буде одређено неко друго време од оног у чл. 44. и 45. овог Упутства, онда ће се одредбе овог одсека примењивати на то време.

Заједничке одредбе о рачунању времена

Члан 43.

1. У моменту када почиње летње рачунање времена, односно зонско рачунање, мора се извршити промена времена на свим индивидуалним, службеним и јавним часовницима, као и на уређајима за мерење и евидентирање времена.

Промену времена на индивидуалним часовницима и часовницима у службеним просторијама извршиће сами радници који се користе тим часовницима.

Промену времена на јавним часовницима и часовницима са аутоматском променом времена извршиће радници одговарајуће службе према плану и распореду своје службе.

Службене и јавне часовнике код којих се због краткоће времена или из организационих разлога не може благовремено извршити промена времена, до момента усклађивања са важећим временом, треба означити као неважеће унакрсно налепљеном траком.

2. Пре сваке промене времена одговарјуће службе организоваће рад тако да се сви аутоматски уређаји који показују, региструју или дају тачно време (регистрофони, аутоматски сатови, временске траке у ЖАТ-централама, као и мерачи времена на брзиномерним тракама и др.) подесе благовремено да у моменту промене времена показују време према новом начину рачунања.

Распоредне станице ће у тренутку почетка новог рачунања времена дати знак «тачно време», кој ће станице пренети осталим службеним местима, као и сопственим радним местима. Овако примљени знак «тачно време» радници ће евидентирати, оловком у боји, у своје дневнике односно бележнике.

На пругама опремљеним РДВ-системом диспечер ће на 2 минута пре промене времена објавити свим возовима на свом подручју:

«Припремите се за промену времена».

У моменту промене времена диспечер ће објавити:

«Дотерајте часовнике на .....часа и упишите промену у путни лист.»

3. ЖРС могу издати посебно наређење којим ће се регулисати: редослед састава возова, начин обавештавања путника о промени времена, дужности појединих радника, дежурстава у одређеним службеним и радним местима, организација рада на пруги са службеним местима са ограниченим радним временом и др.

4. У ноћи промене рачунања времена дозвољава се увођење и отпрама пре времена само оних ванредних теретних возова који ће завршити вожњу пре промене времена, као и оних који ће отпочети вожњу после извршене промене времена. Ова одредба се не односи на увођење помоћних возова који се отпрамају за интервенцију.

Оперативне службе ЖРС ће са станицама свог подручја пратити кретање возова и по потреби одредити станице састајања и чекања возова, као и трасе возова који се накнадно уводе у саобраћај и др.

Посебне одредбе за прелазак на летње рачунање времена

Члан 44.

1. Прелазак на летње рачунање времена врши се одређеног дана у 2 h 00 мин 00 s тако што се померањем за један час унапред време у 2 h 00 мин 00s рачуна као 3 h 00 мин 00 s.

Како код промене рачунања времена недостаје време између 02,00 и 03,00 часа, треба водити рачуна о благовременом доласку особља на посао и припремама возова у полазним станицама.

2. Тачно у 2 h 00 мин 00 s сви радници на радним местима дотераће индивидуалне и службене часовнике за једна час унапред тако да показују 3 h 00 мин 00 s, чиме почиње летње рачунање времена.

Због промене времена, у саобраћају возова може доћи до закашњења, односно повећања закашњења до 60 минута, те треба обратити пажњу на редослед кретања возова.

Да путнички возови не би изгубили прикључне везе и да би се обезбедио прихват курсних и директних кола, служба реда вожње ЖРС ће сачинити «Преглед чекања возова на прикључне везе», које се морају обавезно остварити.

3. У ноћи преласка на летње рачунање времена полазне (распоредне) станице обавестиће општим налогом особље свих возова који ће се наћи на путу у момнету промене рачунања времена о потреби промене времена, следећим обавештењем:

«Дана ..... у 02,00 часа дотерати часовнике да показују 03,00 часа. Промену рачунања времена евидентирати у одељак IV путног листа и констатовати закашњење.»

Када истекен 1 h и 59 мин, возно особље дотераће своје часовнике (један час унапред) на 03,00. Ову промену уписаће радник који води путни лист, према обавештењу из општег налога, констатоваће закашњење, уписати у одељак IV и потписати.

У станицама где воз стоји у моменту промене времена, односно у првој станици где воз стаје по рду вожње отправник воза ће сравнити часовник са особљем воза, и то оверити својим потписом испод констатације о одељку IV путног листа.

4. Време осветљавања сигнала, промена јачине светла светлосних сигнала, осветљавање гарнитура, станичног простора и др. одређено је Прилогом 1 Правилника 1.

Пример: Календаром осветљавања од 1. до 15. априла одређено је да се осветљавање обавља од 18,40 до 05,15 часова.

Међутим, због промене рачунања времена осветљавање треба да се обавља од 19,40 до 06,15.

У периоду летњег рачунања времена морају бити истакнути календари осветљавања према летњем рачунању времена.

Посебне одредбе за повратак на средњоевропско зонско време

Члан 45.

1. Повратак са летњег на зонско рачунање времена врши се одређеног дана у 3h 00 мин 00 s тако што се померањем за један час уназад време у 3 h 00 мин 00 s рачуна коа 2 h 00 мин 00 s. Први период од 02,00 до 03,00, по летњем рачунању времена евидентира се као 2А часа, а други период од 02,00 до 03,00, по зонском рачунању времена евидентира се као 2Б часа.

Тачно у 3 h 00 мин 00 s по летњем рачунању времена сви радници на радним местима дотераће индивидуалне и службене часовнике за један сат уназад тако да показују 2 h 00 мин 00 s, чиме почиње рачунање времена по средњоевропском зонском времену.

2. У ноћи промене рачунања времена, тј, преласка на зонско време, а пре истека времена 2А, сви возови на пругама ЖРС треба да се зауставе у станицама које одреди надлежна оперативна служба.

Полазне односно распоредне станице ће обавестити возно особље свих возова општим налогом следећег садржаја:

«У станици ..... имате стати. По истеку времена 2А дотерајте часовнике да показују 02,00 часа. Промену рачунања времена евидентирати у одељак IV путног листа.»

Када истекне 2 h 59 мин по летњем рачунању времена возно особље дотераће часовнике за један час уназад тако да показују 02,00 часа. Ову промену радник који води путни лист уписаће у одељак IV путног листа, према обавештењу из општег налога, и потписати је.

У станици у којој путнички воз чека на полазак по средњоевропском времену, а у првој станици где теретни воз стаје по реду вожње или из саобраћајних разлога,

отправник возова ће сравнити часовнике са возним особљем, и то оверити својим потписом испод констатације у одељак IV путног листа.

3. Приликом промене времена за један час уназад сви путнички возови дошли би у ситуацију да саобраћају пре времена. Због тога ће служба реда вожње ЖРС израдити «Преглед чекања возова», којим ће одредити где ће који воз да чека и када треба да се отпреми.

По истеку времена 2А теретни возови и путнички возови који имају задржавање из саобраћајних разлога у станици чекања наставиће путовање и у времену 2Б, док ће путнички возови који имају задржавање за потребе путника из станице чекања бити отпремљени у време које одреди ЖРС «Прегледом чекања».

Путнички возови који имају задржавање из саобраћајних разлога могу у времену 2Б наставити путовање до прве наредне станице у којој имају задржавање по реду вожње, одакле ће бити отпремљени у времену које одреди ЖРС.

За возове који су у закашњењу односно за међународне возове, оперативне службе ЖРС ће одредити диспечерским наређењем, за сваки воз посебно, да ли треба да чека на промену времена, колико и у којој станици.

4. Како теретни возови могу саобраћати и у времену 2Б, мора се водити рачуна о њиховом кретању, а на оне који саобраћају пре времена, применити одредбе о саобраћају возова пре времена.

Кретање теретних возова у времену 2Б треба испланирати тако да након истека тог времена, када отпочне и саобраћај путничких возова, не би дошло до поремећаја у њиховом кретању.

5. Задржавање путничких возова на чекање треба организовати само у службеним местима поседнутим железничким особљем, по могућству на добро осветљеном перону, ради појачане пажње над возом и путницима у њему, као и друмским возилима код ауто-возова.

Приликом пријема воза на чекање треба водити рачуна да он својим положајем не омета саобраћај осталих возова нити да возови који пролазе угрожавају улазак и излазак путника.

Зауостављање воза ради чекања на промену времена евидентира се у путном листу, као и време поласка, на уобичајени начин, без обзира на то да ли воз саобраћа по реду вожње или не.

6. Службена места са ограниченим адним временом, непоседнута или повремено поседнута службена места поседају се само ако се одреди чекање воза у њима или ако ЖРС нађе да је то потребно из организационих и саобраћајних разлога.

Ни «Прегледом чекања» нити оперативним планирањем не сме се одредити чекање воза у непоседнутом службеним местима, као ни у распутницама.

7. Осветљавање сигнала, промена јачине светлосних сигнала, осветљавање гарнитура, станичног простора и др. обављаће се после преласка на зонско рачунање времена у свему према Календару осветљавања (Прилог 1 Правилника 1).

Члан 46.

1. Сравњивање часовника предвиђено овим прилогом за отправника возова извршиће, исто тако, и саобраћајно-транспортни отпремник, односно овлашћени станични радник, где такви дежурају.

2. Дужности предвиђене за диспечера према овом прилогу односе се на саобраћајног, возног и ТК диспечера.

О Д С Е К IX
ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Прелазне одредбе

Члан 47.

1. Организација рада и припреме за примену овог упутства имају се спровести до дана од када ће се оно примењивати.

Упознавање заинтересованог особља, односно поучавање има се спровести у духу одредаба Правилника 646.

2. Пословни редови станица и осталих службених места и одговарајућа упутства за рад као и прилози Пословном реду станице, морају се прилагодити одредбама овог упутства.

3. ЖРС је дужна да предузме све организационе мере за израду упутстава, преношење овлашћења, давање олакшица, одређивање службених и радних места која посебно или изузетно обављају неке послове, односно изузетно се ослобађају одређених послова, и за дефинисање елемената и података који произилазе из одредаба овог упутства.

Завршне одредбе

Члан 48.

1. Ово Упутство ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у «Службеном гласнику РС», а примењиваће се од _____ године.

2. Даном почетка примењивања овог Упутства престаје да важи Саобраћајно упутство ЗЖ бр. 1569/80-5 од 17.04.1980. године.

